

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**DART ÖĞRETİMİNDE FARKLI GERİ BİLDİRİM
TÜRLERİNİN ÖĞRENMEYE ETKİSİ: VE ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

Mert Mazhar ERDURAN

SPOR BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

DOKTORA TEZİ

DANIŞMAN

Doç. Dr.Nevin GÜNDÜZ

ANKARA

2023

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**DART ÖĞRETİMİNDE FARKLI GERİ BİLDİRİM
TÜRLERİNİN ÖĞRENMEYE ETKİSİ: VE ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

Mert Mazhar ERDURAN

SPOR BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

DOKTORA TEZİ

DANIŞMAN

Doç. Dr.Nevin GÜNDÜZ

ANKARA

2023

ETİK BEYAN

Ankara Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Doktora tezi olarak hazırlayıp sunduğum “Dart Öğretiminde Farklı Geri Bildirim Türlerinin Öğrenmeye Etkisi ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı tez; bilimsel ahlak ve değerlere uygun olarak tarafımdan hazırlanmıştır. Tezimin fikir/hipotezi tümüyle tez danışmanım ve bana aittir. Tezde yer alan deneysel çalışma/araştırma tarafımdan yapılmış olup, tüm cümleler, yorumlar bana aittir.

Yukarıda belirtilen hususların doğruluğunu beyan ederim.

Öğrencinin Adı Soyadı: Mert Mazhar ERDURAN

Tarih :

İmza:

KABUL VE ONAY

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Spor Bilimleri Anabilim Dalı'nda

Mert Mazhar ERDURAN tarafından hazırlanan

“Dart Öğretiminde Farklı Geri Bildirim Türlerinin Öğrenmeye Etkisi ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından DOKTORA TEZİ olarak OY BİRLİĞİ ile kabul / retedilmiştir.

Tez Savunma Tarihi:

İmza

Prof. Dr. Semiyha TUNCEL

Ankara Üniversitesi

Jüri Başkanı

İmza

Doç. Dr. Irmak HÜRMERİÇ ALTUNSÖZ

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Üye

İmza

Doç. Dr. Hidayet Süha YÜKSEL

Ankara Üniversitesi

Üye

İmza

Doc. Dr. Nevin GÜNDÜZ

Ankara Üniversitesi

Üye

İmza

Prof. Dr. Taner BOZKUŞ

Gazi Üniversitesi

Üye

Tez hakkında alınan jüri kararı, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından onaylanmıştır.

Prof. Dr. Fügen AKTAN
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

İÇİNDEKİLER

Etik Beyan	ii
Kabul ve Onay	iii
İçindekiler	iv
Önsöz	vi
Simgeler ve Kısaltmalar	vii
Şekiller	viii
Çizelgeler	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Dart	1
1.2. Eğitim	7
1.3. Öğrenme	11
1.4. Spor Eğitimi	15
1.5. Sporda Beceri Öğrenimi	18
1.6. Geribildirim	20
1.7. Öğrenmede Etkili Geribildirim	22
1.8. Geribildirim Stratejileri	28
1.9. Geribildirim Veriliş Şekilleri	31
1.9.1. Değer Geribildirim İfadeleri	32
1.9.2. Düzeltici Geribildirim İfadeleri	33
1.9.3. Belirsiz Düzeltici Geribildirim İfadeleri	34
1.9.4. Tarafsız/Nötr Geribildirim İfadeleri	34
1.10. Geribildirim Türleri ve Sınıflandırılması	35
1.11. İçsel Geribildirim	38
1.12. Dışsal Geribildirim	38
1.12.1. Sözlü Geribildirim	40
1.12.2. Görsel Geribildirim	41
1.13. Amaç ve Hedefler	44
1.14. Araştırmanın Önemi	45
1.15. Araştırma Soruları	46
2. GEREÇ VE YÖNTEM	47
2.1. Araştırmanın Modeli	47
2.1.1. Araştırmanın Nicel Modeli	48
2.1.2. Araştırmanın Nitel Modeli	49
2.2. Çalışma Grubu	49
2.3. Araştırmacı ve Uzman	50
2.4. Veri Toplama Araçları	51
2.4.1. Dart Beceri Testi	52
2.4.2. Görüşme Soru Formu	53
2.5. Verilerin Toplanması	53
2.6. Uygulanan Yöntem	54
2.7. Verilerin Analizi	56

3. BULGULAR	59
4. TARTIŞMA	86
5.SONUÇ VE ÖNERİLER	97
ÖZET	100
SUMMARY	101
KAYNAKLAR	102
EKLER	113
Ek-1 Dart Beceri Testi	110
Ek-2 Dart Antrenman Programı	111
Ek-3 Görüşme Formu	112
Ek-4 Onam Formu	114
Ek-5 Araştırma İzin Onayı	116
Ek-6 Etik Kurul Kararı	117
Ek-7 Etik Kurul Karar Örneği	118

ÖNSÖZ

Bu tez çalışması ve doktora eğitimi sürecinde bilgi birikiminden yararlandığım, her zaman yol gösteren ve kılavuz olan danışman hocam Doç. Dr. Nevin GÜNDÜZ'e teşekkür ederim.

Doktora eğitimim ve tez süreci boyunca desteklerini esirgemeyen hocalarım Prof. Dr. SemiyhaTUNCEL'e ve Prof. Dr. Taner BOZKUŞ'a teşekkür ederim.

Tez izleme komitesinde tez sürecinde geribildirimleriyle beni yönlendiren sayın hocalarım Doç. Dr. Irmak HÜRMERİÇ ALTUNSÖZ'e ve Doç. Dr. Hidayet Süha YÜKSEL'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Tez çalışmamda bilgilerinden ve tecrübelerinden faydalandığım, dart ile ilgili alanlarda destek ve yardımlarına başvurduğum Tamer BOZKUŞ ve Öğr. Gör. Mehmet YÖNAL'a teşekkür ederim.

Uzun yıllardır arkadaşlığımı yürüttüğüm, eğitim hayatım boyunca bilgi ve tecrübelerinden destek aldığım sevgili dostum Dr. Öğr. Gör. Caner CENGİZ'e ve başından sonuna kadar her zaman yanımda olup yoluma ışık tutan Cansu SELECİLER'e teşekkür ederim.

Bu yola başlamam için beni maddi manevi her zaman destekleyen aileme, zor zamanlarda her zaman arkamda ve yanımda olan annem Hamide ERDURAN ve ablam Arzu ERDURAN'a, mezuniyetimi göremeden aramızdan ayrılan canım, aslan babam Ziya ERDURAN'a ömür boyu teşekkürü borç bilirim.

Bu tezi her zaman onurlandırıp, gururlandırmak istediğim Babam Ziya ERDURAN'a ithaf ediyorum. Sen hep bizimlesin Koca Çınar...

SİMGELER VE KISALTMALAR

TBBDF	Türkiye Bocce Bowling ve Dart Federasyonu
WDF	Word Darts Federation
VTFB	Videotape Feedback
AIESEP	International Association for Physical Education in Higher Education

ŞEKİLLER

Şekil 1.1. Dart alanı	4
Şekil 1.2. Dart tahtası	5
Şekil 1.3. Öğrenme nedir?	12
Şekil 1.4. Öğrenmeyi geliştirmek için birgeribildirim modeli	25
Şekil 1.5. Geribildirime genel bakış	32
Şekil 2.1. Dart Antrenman Programı	55
Şekil 3.1. Temaların gösterimi	61
Şekil 3.2. Dart sporu temasının kategorileri ve kodları	62
Şekil 3.3. Dart sporu teması hiyerarşik kod alt kod gösterimi	63
Şekil 3.4. Dart sporu teması kod matris tablosu	67
Şekil 3.5. Dart eğitimi temasının kategorileri, kodları ve frekansları	68
Şekil 3.6. Dart eğitimi teması hiyerarşik kod alt kod gösterimi	69
Şekil 3.7. Dart eğitimi teması kod matris tablosu	73
Şekil 3.8. Dart eğitmen temasının kategorileri, kodları ve frekansları	74
Şekil 3.9. Eğitmen teması hiyerarşik kod alt kod gösterimi	74
Şekil 3.10. Eğitmen teması kod matris tablosu	80
Şekil 3.11. Kod haritası	81
Şekil 3.12. Kod bulutu	81

ÇİZELGELER

Çizelge 2.1. Araştırmada kullanılan ölçüm aracının güvenirlik analizi sonuçları	55
Çizelge 2.2. Araştırmada kullanılan ölçüm araçlarının normallik analizi sonuçları	55
Çizelge 2.3. Araştırmada kullanılan ölçüm araçlarının güç testi sonuçları	56
Çizelge 3.1. Araştırmaya katılan katılımcıların demografik özelliklerine göre geribildirim türlerinin karşılaştırılması (Wilcoxon Testi)	57
Çizelge 3.2. Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyetlerine göre dart beceri testi puanlarının karşılaştırılması	57
Çizelge 3.3. Araştırmaya katılan katılımcıların yaşlarına göre dart beceri testi puanlarının karşılaştırılması	58
Çizelge 3.4. Araştırmaya katılan katılımcıların gruplarına göre dart beceri testi puanlarının karşılaştırılması	59
Çizelge 3.5. Odak grup görüşmesine katılan katılımcıların yaş, cinsiyet ve kodları	61

1. GİRİŞ

Bu bölümde çalışma konusuna dair literatür bilgileri yer almaktadır.

1.1. Dart

Dart'a dair hikayelerde dart sporunun ok atmak ile başlamış olduğu, dartin bir kraliyet hediyesi olarak sunulmuş olduğu, atış mesafesi belirlenirken tükürme yönteminin kullanıldığı öne sürülmüştür (Hartley, 2003). 400.000 sene önce Almanya'da yer alan bazı bölgelerde yaşayan erkek hominidlerin silah görevinde mızrakları kullandıkları bilinmektedir. Afrika'da yer alan bazı bölgelerde yaklaşık 300.000 sene öncesine ait olduğu iddia edilen mızrak fırlatma kanıtları bulunmaktadır (Sahleved, 2015).

Dart oyununun ilk ortaya çıkış noktası tam olarak bilinmemesine rağmen savaş zamanlarında mevcut durundan sıkılmış olan askerlerin şarap varillerini hedef olarak kısa mızrak atması ve bu olayı eğlence aracı olarak kullanmaları gösterilmektedir (Kramer, 2013). Chaplin (2007), eski Yunan savaşçıların çatışmalar arasında şarap fiçilerine kısa mızraklar attığından bahsetmiştir. Yaklaşık 200 sene sonrasında VIII. Henry okçularına her gün idman yapmalarını emretmiştir. Bu durum okçular için sıkıcı olarak görülse de çoğu eğlence için oklarını isabetli bir şekilde atmayı öğrenmiştir (Darts Info World, nd). Askerler arasında rekabetin arması ile zor hedefler belirlenmeye başlamış ve ağaç gövdelerinde yer alan halka dilimler vurulmaya başlanmıştır. Ağaç gövdelerindeki radyan çatlak yüzeyler bölümlere ayrılarak doğal hedef alanları oluşturulmuştur (Kramer, 2013). Mevcut sert hava nedeniyle veya bir şeyler içmek için aktivite iç mekânda oynanmaya başlamıştır. Burada insanlar hünerlerini pub arkadaşlarına gösterebilme fırsatına erişmişlerdir. Oyunu daha sınırlı bir alana sığdırmak için dartlar kısaltılarak oyun için daha az hantal hale getirilmiştir. Oyun İngiltere'de popüler olmuştur ve çoğunluğunu barların oluşturduğu hertürden kuruluştan oynanmıştır. Sonunda oyun tüm dünyaya yayılmıştır

(Darts 501, 2004). Dünya çapında popüler hale gelmesindeki en büyük pay Birinci Dünya Savaşı'dır (Low, Nelson, 1994).

Yalnızca dart üzerine olan ilk kitap profesyonel bir yazar olan Rupert Croft-Cooke tarafından 1936'da yayınlanmıştır. Dart zerine kitap yazma girişimi, Birinci Dünya Savaşı sonrasında dartin poplaritesindeki patlamadan etkilenmiştir. Okunan birçok dart kitabı, dartin VIII. Henry'ye hediye olarak sunulduğunu ve Pilgrim babalarının Amerika yolculuklarında oynadıkları bir oyun olarak görüldüğünü yazmıştır. Ancak bu kitaplarda geçen dart günümüzdeki dart gibi değildir. Modern dartin ataları ve yaratıcıları, 19. yüzyılın ortalarında Londra, Manchester ve Yorkshire gibi şehir merkezlerinde alışan İngiliz işçilerdi (Low, Nelson, 1994).

Özetle, dartin doğuşunun 1500'lere kadar dayandığı ancak günümüzdeki halini alması ise 19. yüzyılın sonlarında olduğu bilinmektedir. Dartin bir spor dalı olduğunun kabul ile dart oyuncularının 20. Yüzyılın başlarından itibaren düzenli ve organize bir şekilde çalışmaları göze çarpmaktadır. 1908 senesinde İngiltere'de faaliyet gösteren publarda şans oyunları yasaklanmış ve bu yasak ile pub sahibi Anakin dartı şans oyunu olarak oynatmaya başlamıştır. Bunun zerine mahkemeye verilen Anakin, mahkemede kurmuş olduğu dart tahtası üzerine atışlar yapması sonucunda bunun şans değil beceri ve antrenman sayesinde olduğunu kanıtlamasıyla mahkemenin düşmesini sağlamıştır. Bu durum sayesinde darta bakış açısı geniş lde değişmiştir (TBBDF, 2020).

Dart dünyanın birçok ülkesinde oynanmaktadır ve artık gerçek anlamda uluslararası bir spor haline gelmiştir. En iyi oyuncularla rekabet etme fırsatının yanı sıra saygın ödüller sunan televizyon yayını ve sponsorlu turnuvalar, insanların oyunla ilgili farkındalığını artırmıştır (Low, Nelson, 1994). Dünya Dart Federasyonu (WDF) şu andaye 63 ülkenin oluşturduğu organizasyonlarla pek çok önemli dart faaliyetlerine ev sahipliği yapmaktadır. WDF, 2006 senesi içinde Ulusal Olimpiyat Komitesi'nin yan kuruluşu konumunda olan GAISF'e müracaatta bulunmuştur ve böylece önemli bir dönüm noktasından yoluna devam etmiştir (TBBDF, 2020). Türkiye tarihine bakıldığı zaman dart tarihi oldukça yeni bir konudur. Dart sporu,

2000 senesinde alınmış olan birkarar ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde yer alan Atıcılık ve Avcılık Federasyonu'na bağlı şekilde resmi spor branşı olmuştur. Temmuz 2002 tarihinde Barcelona'da gerçekleştirilmiş olan Dünya Şampiyonası'na katılmış olan ülkemiz dünya beşincisi olmuştur. 2004 senesinde ise Türkiye Bocce Bowling ve Dart Federasyonu'nun (TBBDF) kurulması ile dart kendine ait federasyona kavuşmuştur.

TBBDF, Dünya Dart Federasyonu'na (WDF) tam üye olması 16 Ekim 2006'da gerçekleşmiştir (TBBDF, 2020).

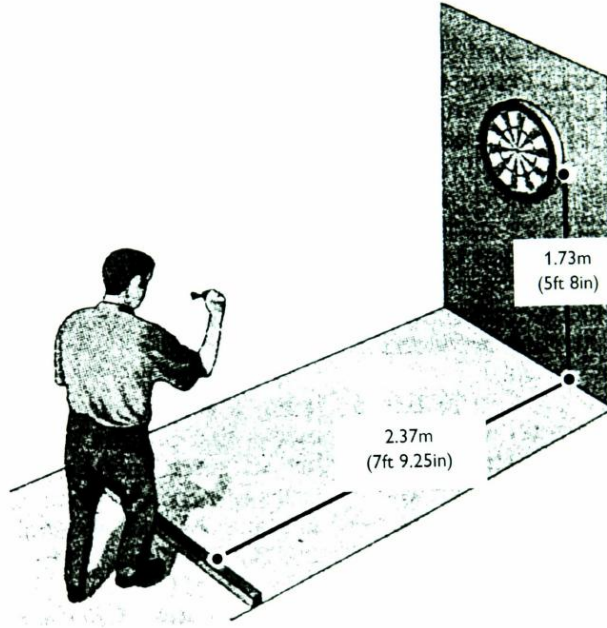
Dartın genel özellikleri incelendiği zaman zihinsel yorgunluktan kurtulmayı sağlayan bir araç olarak kabul edildiği görülmektedir (TBBDF, 2020). Dart atma, birkaç serbestlik derecesine sahip basit bir beceridir. Bu nedenle oyuncular görevi hızlı bir şekilde alırlar (Shafizadeh, Platt&Bahram, 2013). Dart atma hareketi, tüm vücut hareketleri ile ötelemeyi içermez. Yalnızca tek bir üst uzuv ile gerçekleştirilir ve çoklu eklemlerde hareketlerin oluşturacağı karmaşıklığa sebep olmaz (Shiraki, Yamamoto&Kushiro, 2015). Dart, karmaşık motor hareketler ile bilişsel işlemlere gerek duymadığı için hemen her durumdaki kişinin yapabileceği bir uğraştır. Bu sebepten dart, pek çok motor ve bilişsel performans ile alakalı terapötik hedeflerin odaklanılmasında kullanılan ergoterapide bir tedavi müdahalesi olarak basit bir şekilde kullanılabilir (Kehoe& Rice, 2016). TBBDF (2020)'ye göre dart, kısa süre içerisinde karar verilmesi ve verilmiş olan bu kararın uygulamasının nasıl olacağı ile alakalı zihinsel etkinlikler için önemli bir yerdedir ve dart oynamanın ayakta satranç oynamaya benzediğini ileri sürmüştür. Türkmen (2020)'e göre dart sporunun sadece spor olarak değil aynı zamanda bir rekreasyonel faaliyet olarak da var olmasının sebebi hemen herkesin oynayabilmesi ve kolay ulaşılabilir olması ile ilgilidir. Ayrıca bir oyun olarak dartın güzelliği, basitlik ve zorluğun birleşimindedir.

Hemen hemen her türden insan, her yaşta dart oyununun keyfini çıkarabilir. Çoğu insan hem oynayabileceği hem de izleyebileceği bir oyunu tercih eder. Bunun yanı sıra dart merak uyandıran bir beceri oyunu olduğu için oyunun popülaritesinin artmasının devam etmesi beklenen bir durumdur (Low, Nelson, 1994). Pek çok

bedensel engele sahip olan bireyler için de dart oynamada sorun yaşamaması da dart sporuna yönelmede cazip bir durum olarak görülmektedir (TBBDF, 2020).

Bir spor branşı olarak dartın hızlı gelişimini etkileyen sebepler şu şekilde sıralanabilir: (TBBDF, 2020)

1. Oynayabilmek için gereken ekipman maliyetlerinin başka spor dallarına göre daha az olması,
2. Özel bir giysinin gerekli olmaması,
3. Oyun alanının diğer branşlara göre daha küçük olması,
4. Oyuncu olarak katılım sağlamada yaş, cinsiyet, kilo gibi özelliklerin bir fark oluşturmayışı

Şekil 1.1. Dart alanı.

Şahin (2006)'e göre dart, numaralandırılmış olan çemberlerden meydana gelen nişan tahtasına ufak okların isabet ederek atılması ile puan kazanılması temeline dayanan bir oyundur. Genel olarak dart, birbirinin içerisine geçmiş, ayrı renklerde halkalar ile bu halaları kesen üçgen şeklindeki dilimlerden meydana gelen

dairesel hedefe belirlenen bir mesafeden el ile ufak okların atılması sonucunda en fazla puanı tutturmaya çalışılan spordur. Türkçeye İngilizceden geçmiş olan ‘‘dart’’ kelimesi Türk Dil Kurumu tarafından ‘‘oklama’’ kelimesi olarak önerilmiştir ancak ülkemizde dart sözcüğü kabul görmüştür. İlk olarak kullanılan dartlar genel olarak tornalanmış, oyulmuş ahşap parçalardan yapılmış ve metal uçtan oluşmaktaydı. Uçması için üç tüye sahipti. Ağırlığı ile dengeli olması için dartın ortasında genellikle kurşun bir bant yapıştırılmaktaydı (Low, Nelson, 1994). Dart tahtası için ağaç gövdelerinde yer alan dilimlerin hedef olarak belirlenmesinden başlayarak radyal çatlakların modern dart tahtaları üzerinde şablon görevinde görmek oldukça basittir (Hartley, 2003). Modern dart tahtasında eşmerkezli daireler ile radyal çatlaklar tasarımın bir parçası olarak görülmüştür. Dart tarihçisi olan Chaplin’e göre dart tahtasında yer alan bölümlerin numaralandırılması Leeds’ten Thomas Buckle’ın tarafından getirilen bir yeniliktir. LondonFives tahtası, 20 ile en üst bölümden başlayan ve toplam 12 bölüm için modeli üç kez tekrarlayan dört sayıdan (20, 5, 15 ve 10) oluşmaktadır. Bu bölüm sayısı 20’ye çıkarılarak Yorkshire tahtasına dönüşmüştür. Yorkshire tahtası, bugün kullanılan numaralandırma sırasını yansıtmaktadır (Professional Dart Players Association, 2015). Günümüzde tüm tahtalar, ortasında hedef gözü adı verilen bir daire ve bölümü ikiye katlayan iki dış halka ve bölümü üçe katlayan başka bir ikili halka ile 20 turta şeklinde parçaya bölünmüştür (Şekil 1.2).

Şekil 1.2. Dart tahtası.

TBBDF (2020)'ye göre dart temel olarak iki ayrı şekilde oynanmaktadır:

1. Çelik uçlu dart (Bitki kökü malzemesi ile yapılmış olan dart tahtası üzerine çelik uçlu oklar kullanılarak oynanır).

2. Elektronik dart (Elektronik bir dart tahtası ve tahta üzerine plastik uçlu oklar kullanılarak oynanır).

Çelik uçlu dartlar için kâğıt veya tahtadan daha uzun süre dayanan kılıklı bir dart tahtası gerekmektedir (Harrows, 2016). Dart tahtasının üzerinde 20 sayı dilimi yer alır ve sayılar karışık bir şekilde dizilmiştir. Her sayı dilimi üzerinde single (tek), double (çift) ve triple (üç katı) alanı bulunmaktadır. Çift kat alanı sayı dilimlerinin en dış tarafında yer alan, yeşil veya kırmızı olarak renklendirilen alan temsil etmektedir. Üç kat alanı ise sayı dilimlerinin ortasında yer alan, yeşil veya kırmızı olarak renklendirilen iç çemberde bulunan alan temsil etmektedir. Merkez ise yeşil olarak renklendirilen single bölgesi (25) puan ile bullseye olarak bilinen kırmızı bölme diğer adıyla iç merkez (50 puan) yer almaktadır (TBBDF, 2020).

Dart tahtasına yönelik diğer büyük bir yenilik, yeni özelliği olan elektronik dart tahtasının icadı olmuştur. Bir Amerikalı, 1898'de katlanmış bir kâğıt uçun patentini almıştır ve bir Yorkshire'lı, 1906'da tamamen metal bir okun patentini almıştır. Aynı zamanda Londra veya Standart Saat Tahtası, en yaygın kullanılan dart tahtası olarak kabul edilmiştir. Bu olaylar, temel ekipmanın evriminde ve gelişmesinde önemli faktörler olarak tarihe geçmiştir (Low, Nelson, 1994). Yumuşak uçlu dartların kullanıldığı elektronik tahtaların popülaritesi 1960'larda ve 1970'lerde artmıştır (Harrows, 2016). Elektronik kartlar için plastik uçlu dartlar kullanılmaktadır. Çünkü çelik uçlu dartlar elektroniğin kısa devre yapmasına sebep olur. Elektronik kartın her bölümü, dartın ucunu yakalamak için sivrilen yüzlerce deliğe sahiptir. Plastik veya yumuşak uçlu dartların ağırlığı 20 gramdan az olmalıdır, aksi takdirde elektronik parçalara zarar verirler (Mastro, Johnston ve Coggins, 2017).

Dart, evrensel oyun kuralları olan temassız bir hedef sporu olarak bilinmektedir. Şampiyonluk maçları, maç öncesi belirlenmiş sayıda ayak üzerinden oynanmaktadır. Her ayak 501 sayı üzerinden başlamaktadır ve çift çıkış (doubleout) bitirilmelidir. Her oyuncu sırayla atar ve 501'i tamamlayana kadar atılan her puanı düşer. Amaç, her ayak rakibinizden önce doubleout(çift çıkış)ile tamamlamaktır. Bir ayağı tamamlamak için gereken orijinal puan sayısının bir oyuncunun ayağı tamamlamak için kullandığı dart sayısına bölünmesiyle hesaplanan tek dart ortalaması kullanılarak performans seviyesi ölçülebilir. Örneğin, bir oyuncu 501'lik (501/15) bir ayağı tamamlamak için 15 dart alırsa tek dart ortalaması 33,40'a eşittir. Alternatif olarak, bir oyuncu 501'lik bir ayağı tamamlamak için 16 dart alırsa tek dart ortalaması 31,31 olur ve bu da 33,40'tan azdır. Dart bitirme ortalamaları ile kayıp ve galibiyet sayılarına dayalı olarak dart oyuncuları profesyonel konumlarına ve beceri seviyelerine göre orta, amatör ve uluslararası (profesyonel) olarak sıralanmıştır (Duffy, Baluch ve Ericsson, 2004).

1.2. Eğitim

Eğitim insanlık tarihi ile başlamıştır. İlkel toplumlardan günümüze dek geçen zamanda eğitime dair hem nicel hem de nitel bakımdan farklı tanımlamalar yapılmıştır. Buna rağmen temel hedefi olan davranış değişikliği hepsinde kabul görmüştür (Ünal ve Ada, 1999). İnsanlık kadar eski olan eğitim kavramları bilim insanlarının, pedagogların, psikologların ve ebeveynlerin kendilerine göre yeni kuramlar üretmek isteyip çabaladıkları bir kavram olmuştur. Geçmişte yapılmış olan çalışmaların en önemli amacı olan “Bireylere nasıl öğretiriz?” sorusunun yanıtlanmasından son zamanlarda teknoloji ile bilgi çağının gerekliliği haline gelen “Bireyler nasıl öğrenir?” sorunun yanıtlanmasına dönüşmüştür. Sorunun yanıtlanması için eğitimin ortaya koyulması gereklidir (Mirzeoğlu, 2011). İnsanların doğdukları topluma ve içerisinde bulundukları doğaya uyum sağlayabilmeleri için pek çok ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için uyumu koruyarak öğrenilenlerin hayata aktarılması gereklidir. Eğitimin temelindeki tanımdan başka olarak kişilerin kendi kararlarını verebilecekleri hem maddi hem de manevi

ihtiyaçlarının oluştuğu bilgi, beceri, davranış ile tutum modüllerine erişip onları öğrenerek yeteneklerin keşfedilmesini sağlayan becerilerin kazanıldığı süreç olarak da tanımlanmaktadır (Titiz;1996 Akt: şimşek; 2007).

Eğitim, günümüzde insanlığın değişimi ile gelişimi için çok önemli bir rol oynamaktadır. Kişilerin eğitim hayatını, sosyal hayatını ve toplumda var olan statüsünü etkilemektedir. Bir süreç olarak varlığını sürdürmekte ve etkili bir şekilde gerçekleşmesi için bu sürecin verimi kullanılması gereklidir (Yaşartürk ve Bilgin, 2018). Sönmez (2012), eğitim için yapılan tanımlar ne kadar farklılaşsa da belli özellikleri barındırdığını belirtmiştir. Bu  zellikler;

- Temel olarak insan alınır.
- Eğitime katılacak kişinin halihazırdaki durumu yetersiz kabul edilir.
- Kişinin davranışı istendik yönde değiştirilir.
- evre ayarlanır. Yani, gerekli olan araç gereçler, stratejiler, yöntem ve teknikler gibi uyarıcılar devreye sokulur.
- Kişinin istendik davranışları kazandığı ya da kazanmadığı tespit edilir.

Eğitim her insanın temel hak ve ihtiyaıdır. Yaşam için gerekli olan bilgileri ailesinden alan her canlı gibi insan da temel bilgileri ailesinden alır. Fakat sosyal bir varlık olan insanın bu yönü toplumsal olarak yaşamının zorunlu olması daha karışık bilgilerin öğrenilmesini de gerekli kılmaktadır. Bu karışık bilgi ile beceriler, toplumdaki kişilerin arasındaki eğitim ile alakalı ilişkiler ve dolayısıyla bağlı olan eğitimi de kurumsallaştırmıştır. Toplumun gitgide gelişmesi sayesinde eğitim kurumları toplum için gerekli olan amaçlar etrafında birleştirilmiştir. Bu sayede eğitim, tasarımı, örgütlü ve düzenli bir şekildedir (Başaran,1993). Bir toplumun düşünme becerisini geliştiren, toplum dinamiklerinin hayata geçirilmesini sağlayan ve toplumsal aktivitelerin daha rahat bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlayan unsurların en önemlisi eğitimidir. Eğitim aracılığıyla çocukların toplum içerisinde

daha sosyal olmalarını sağlanmaktadır (Subaşı, 2006).Toprakçı (2005)'ya göre eğitimin toplumlarca kabul görmüş olan dört temel işlevi vardır.Bu işlevlerin gerçekleştirilmesi için geçen süreç toplumlar arasında farklılık göstermiş olsa da eğitimin işlevleri tümünde aynı kabul edilmektedir ve evrenseldir. Bu dört işlev şunlardır:

1. Eğitimin Toplumsal İşlevi
2. Eğitimin Siyasal İşlevi
3. Eğitimin Ekonomik İşlevi
4. Eğitimin Bireyi Geliştirme İşlevi

Eğitim tüm bu bilgilerin belirli bir süre içerisinde oluşturduğu kavramdır. Bu tanımda eğitime dair oluşturulmuş olan dört unsuz söz konusudur. Bu dört unsur:

- Eğitim, eğitilmek istenen kişide istendik yönde davranışın oluşturulma sürecini kapsar. Eğitim açısından davranışların ölçülebilir ve gözlenebilir olması gerekli bir durumdur. Davranış olduğu zaman ya da değiştirildiği zaman eğitim başarılı olmuştur.
- Yaşantı, kişinin diğer toplumda var olan insan ve çevre ile ilişkilerinde kişide kalan izlerdir. Kişi, davranışını ancak yaşantı yoluyla kazanır.
- Oluşturulacak olan davranış değişikliğinin ilk olarak saptanmış olan eğitim amaçlarına uygun olmalıdır. Tanımda geçen kasıt kelimesinin belirtmek istediği istenilen değişimlerdir.
- Kişide davranışın oluşması, bir eğitim sürecine tabii tutulmasına bağlıdır. Davranıştaki değişikliklerin bir anda olup biten bir şey olmadığı bilinmektedir. Eğitim süreci ise birbirini takip eden öğrenme ile öğretme olaylarını kapsamaktadır (Başaran, 1996).

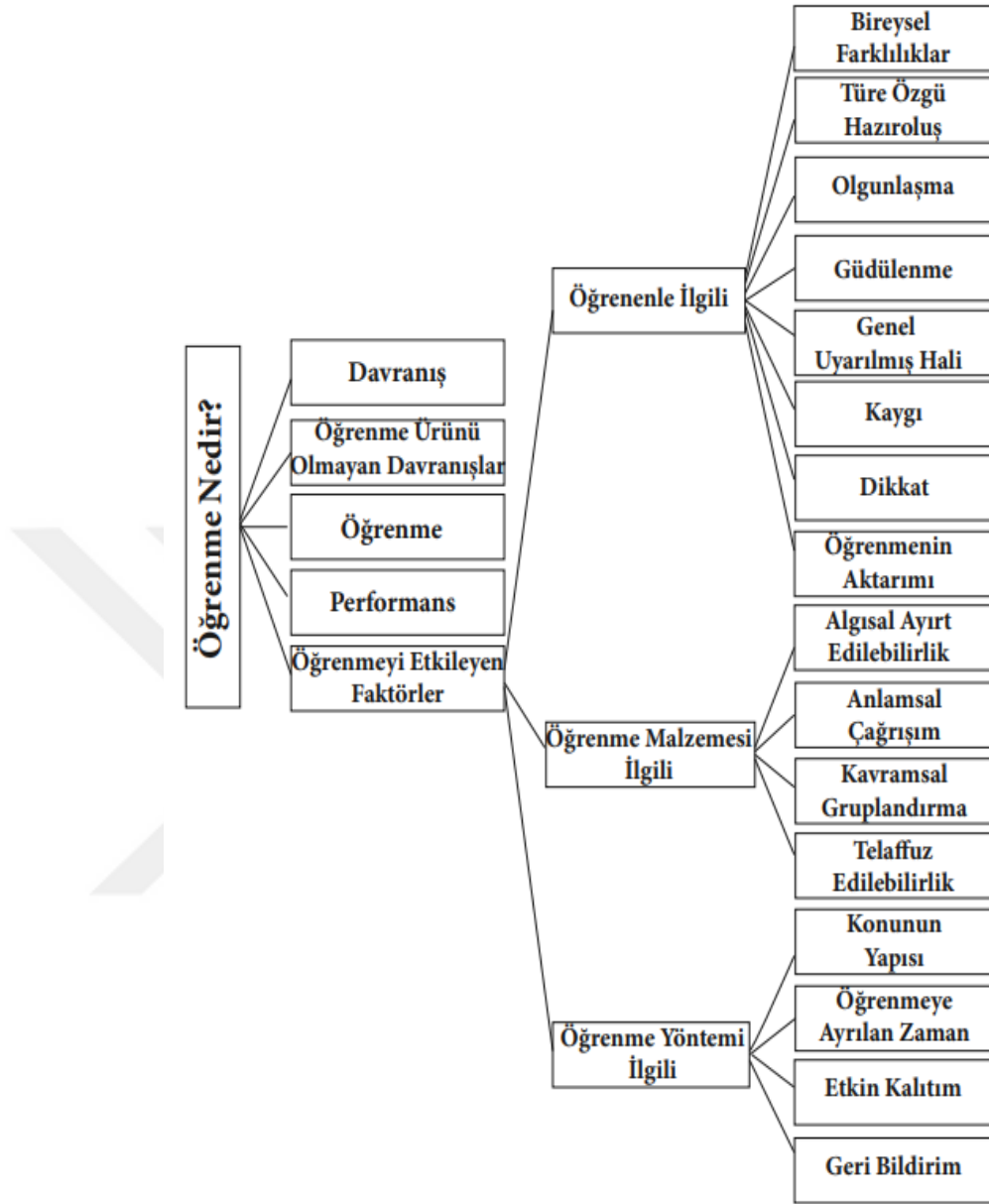
Eğitim kalitesinin iyi olması sayesinde kişiler hayattan daha fazla zevk almaları sağlanabilir. Kişilerin hayat standartları eğitim sayesinde yükseltilebilir. Eğitim aracılığı ile alınabilecek olan bilgilerin ileride meslek edinme aşamasında ve kişilerin toplumdaki varlığı açısından oldukça önemlidir. Ruhsal doyum ile maddi rahatlığın da eğitim aracılığıyla kazanıldığı unutulmamalıdır. Ailede başlayıp okulda devam eden eğitim, kişideki olumsuz davranışların azaltılıp olumlu yönde gelişmesi için oldukça önemlidir (Boyras, 2008). Eğitim, çevre etkili bir olaydır. Eğitim ile öğretime dahil olan kişilerin özelliklerinin geliştirilmesi ve istendik davranış kazanmaları için uygun ortamların var olması gereklidir. Bir öğrencinin kendisine sunulmuş olan öğrenme yaşantılarını özgür bir şekilde seçebilmesi buna örnektir (Başaran, 2005). Yapılmış olan farklı eğitim tanımlarından yola çıkılarak bazı ortak özellikler görülmektedir. Bunlar, eğitimin bir süreç olarak var olduğu ve istendik yönde davranış değişikliği içermesidir. Günümüzde eğitim ile ilgilenen kişilerce kabul edilmiş olan eğitim tanımı 1973'te Ertürk tarafından yapılmıştır. Bu tanım şöyledir: "Eğitim, bireyde istendik yönde kalıcı davranış değiştirme sürecidir." Eğitimle değiştirilecek olan kişilerin davranışlarıdır. Davranışların değişmesi ise kişinin kendi yaşantısı ile mümkündür. Ayrıcadavranış değişikliğinin planlı şekilde olması gereklidir.

Eğitimin temel amacında ülkenin kültür, bilim, bayındırlık açıdan yükseltilmesi, milletçe her konuda verimli olarak yeteneklerin geliştirilmesi, gelecek nesillere değişmez ve sağlam bir karakter vermek bulunmaktadır. Bilinmeyeni öğrenmek, daha yararlı olmak, ürün ile hizmetlerin kaliteli olması amacıyla eğitim gereklidir. Davranış, bilgi ve yeteneklerin gelişmesi eğitim faaliyetlerine bağlıdır. Bu durumlar için eğitim çok kıymetli ve önemlidir (Sezgin, 2008). Eğitimin amaçladığı şey nitelikli insan gücünün yetişmesidir. Nitelikli insan gücünün beden, zihnen ve sosyal durumu sağlıklı olmalıdır. Bu durumun gerçekleşmesi beden eğitimi ve spor ile mümkündür. Çünkü genel eğitimin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bireyin en iyi duruma gelebilmesindeki en önemli katkının beden eğitimi ve spor aracılığıyla mümkün olduğu bilinmektedir (Yetim, 2000). Bir spor branşına yönelirken öğrencinin hareketleri özgür bir şekilde ve kolay yapabilmesi amacıyla ortamın güvenli şekilde oluşturulması oldukça önemli bir konudur. Bu sayede öğrencinin

sakatlanma riski en az seviyeye inerek güvenli çalışma ortamı oluşmuş olacaktır. Bu durum öğrencinin eğitim sürecindeki öğrenme hızını da artırıp olumlu yönde etkileyecektir (Tan, Arefi, 2021).

1.3. Öğrenme

Kişiler tarafından tekrar veya yaşantı yoluyla davranışlarında meydana gelmiş olan kalıcı ve devamlı değişiklikler öğrenme olarak tanımlanmaktadır. Mevcut davranışın öğrenme olarak tanımlanıp tanımlanmayacağına dair belli başlı sorular olabilir. Örneğin: “Tekrar veya yaşantı yoluyla mı meydana gelmiştir?”, “Davranışta değişiklik oluşmuş mudur?”, “Değişiklik oluşmuş ise bu kalıcı bir değişiklik midir?”. Sorulan mevcut sorunların rastgele olarak birine bile cevap olarak ‘Hayır’ yanıtı alındıysa davranışta öğrenme meydana gelmemiştir. Tekrar veya yaşantı yoluyla kazanılmamış olan davranış değişikliklerine örnek olarak psikolojik rahatsızlıklar ile mevcut tekler örnek olarak verilebilmektedir. Böyle durumların hepsinde davranış değişikliği meydana gelmektedir ve bu davranış değişiklikleri oldukça kalıcıdır. Fakat bu davranış değişiklikleri öğrenme olarak nitelendirilemezler. Davranış değişikliklerinin kalıcı olmadığı zamanlarda öğrenme oluştuğunu söylemek mümkün değildir. Örneğin yolda ilerlerken düşmüş olan bir insanın davranışı öğrenme olarak nitelendirilemez. Bu durumda mevcut bir davranış değişikliği söz konusudur, tekrar olarak veya yaşantı sonucu edinilmiş olabilir ancak kalıcılıksöz konusu olmadığı için öğrenme değildir (Baran, 2011).

Şekil 1.3.Öğrenme nedir? (Dilmaç & Karababa, 2016).

Hareket, canlılığın temel belirtisidir. Bireyin vücudunun eğitimi için çok önem arz eden bir konumda olan hareket temelinde spor tarihini oluşturur.Yani evrim sürecinin ardından başlamış olan insanlık tarihiyle beraber sporun farklı formları ile kişilerin hayatına girdiği bilinmektedir (Sunay ve Saracaloğlu 2003). Organizmaların yaptığı her hareketin davranış olarak adlandırıldığı görülmektedir. Bu davranışlar gözlenebilen, gözlenemeyen, açık veya örtük etkinliklerden meydana gelmektedir. Örneğin; konuşmak, düşünmek, yazmak, kalbin atımı gibi. Davranışlar

genellikle doğuştan gelen yani refleksif ve içgüdüsel davranışlar, geçici olarak meydana gelen yani ilaç ve göl hastalık, alkol gibi etkenlerden etkilenen davranışlar ve yaşam sırasında sonradan kazanılmış olanları davranışlar olmak üzere 3 başlıkta incelenebilir. Sonradan kazanılmış olan davranışlar, öğrenme sonucunda meydana gelmektedir. Bu davranışlar, istendik davranışların oluşabileceği gibi istendik olarak meydana gelmemiş olumsuz kültürel koşullar dahilinde kazanılmış olanları da kapsamaktadır. Bu öğrenme ürünü davranışların dolaylı veya doğrudan gözlenebilir bildiği, ölçülebilir dediği ve yordana bildiği etkinlikler olduğu bilinmektedir. Bu bilgiler dahilinde eğitimin amacının bireyin planlı olarak istendik yönde davranışlarının öğrenmeyi sağladığı sonucuna ulaşmak mümkündür (Ulusoy, 2007).

Özden (2014), öğrenmenin çevreyle etkileşim de bulunan kişilerin düşünce, davranış ve duygularında meydana gelmekte olan değişiklikler ile evrene karşı mevcut anlayışın değişmesi ile evrendeki konumunun yeniden belirlenmesi olarak tanımlamıştır. Senemoğlu (2013)'e göre öğrenme, kişinin vücudunda yer alan fonksiyonel değişimler ile oluşan nispeten kalıcı davranış değişikliğidir. Bacanlı'ya (2002) göre ise öğrenme tekrarlanarak yaşantı aracılığıyla organizmalarda meydana gelmiş olan kalıcı davranış değişiklikleridir.

Yaşantı ürünü olarak ve kalıcı izli davranış değişikliği olarak açıklanan öğrenmenin 3 temel özelliği söz konusudur. Bu özellikler şöyle sıralanmaktadır:

1. Öğrenmenin sonuçlanması ile mutlaka bir davranış değişikliği doğar. Öğrenme bu süre içinin gerçekleşmesi ile davranış değişikliğinin meydana gelmemesi halinde herhangi bir öğrenmeden bahsetmek mümkün değildir. Meydana gelmiş olan bu davranış değişikliğinin üç şekilde açıklanması mümkündür:
  - a. Kişilerde o ana dek gösterilmemiş olan davranışın gösterilmeye başlanması,
  - b. Kişilerde daha önceden var olan davranışların değişmesi,

c. Kişilerde daha önceden var olan ancak yanlış öğrenilmiş olan davranışın düzeltilmesidir.

2. Meydana gelen yaşantı sonucunda oluşmuş olan öğrenme, kişilerin çevresinde geçirmiş olduğu yaşantıların birbirinden farklı olması sebebiyle bireysel bir konudur. Bu durumu aynı sınıfta eğitim almakta olan kişilerin eğitim sonunda davranışlarının farklılık göstermesinin örnek gösterilmesi ile açıklamak mümkündür.

3. Kalıcı izli olan öğrenmenin gerçekleştiğini söylemek için kişinin göstermiş olduğu davranışlarının sürekli olarak devamlılığı söz konusu olmalıdır. Bu açıklamaya göre kişinin boyunun uzaması, kilo alımı veya azalımı, alkol veya ilaç alımı gibi durumlar sonucunda meydana gelmiş olan kısa süreli davranış değişikliklerinin öğrenme olarak sayılmadığına ulaşılabilir (Erden, 1998).

Belirli bir olgunluğa erişen kişilerin mevcut davranışlarına ek olarak yeni bir davranış kazanmış olması için içinde bulunduğu çevrenin desteği oldukça önemlidir (Kılıç, 2013). Bir uyum süreci olarak adlandırılmakta olan öğrenme etkin olarak uyum sağlama ile mümkün olmaktadır. Kişilerin öğrenme yeteneğinin yaşayış tarzlarına sürekli olarak değişme olanağı verdiği bilinmektedir. Uygar toplumlarda eğitim sistemleri ulusal ve önemli ve ulusal bir mesele olarak algılanır ve daimi olarak toplumda öğretim yöntemlerinin çok daha iyi hale gelmesi ve geliştirilmesi için çalışmalar yapılır. Bu sebepten öğrenmeyi anlamak ve geliştirmek oldukça eski ve aynı zamanda güncel bir çaba olarak karşımıza çıkar (Kılıç, 2013). Tüm bunlarla beraber kişisel ve içsel bir süreç olarak adlandırılan öğrenmenin kendine özgü olarak kalıtım yoluyla gelen veya çevre sayesinde kazanılmış olan duyuşsal ve bilişsel birtakım özellikleri vardır. Bundan dolayı sınıflarda öğrenciler arasında daima öğrenme ve başarı farklılıkları söz konusudur. Güdülenme düzeyi bilişsel yetenek, sosyal ortam, kültürel ortam ve cinsiyet faktörleri öğrencilerin öğrenme ortamlarında birbirlerinden farklı davranması ile başarı farklılıklarının olmasına neden olan belli başlı sebeplerdir (Erden ve Akman, 2003).

Öğrenme kapasitelerinin var oluşu, insanları diğer canlılardan ayıran en önemli özelliktir. İnsan, kısa sürede çok fazla yeni davranış öğrenerek hayatına devam eden biyolojik bir varlıktır. Öncelikle çevresine karşı bilinçli şekilde gülücükler atar, ardından yürümeye başlar ve konuşma davranışı sergiler. Ardından giyinmeyi, arkadaşlık edinip oyunlar oynamayı, okuma yazma eylemi gerçekleştirmeyi ve spor yapmayı öğrenir. Kişilerin yapmış olduğu davranışların büyük çoğunluğunda öğrenme söz konusudur (Erden ve Akman, 2006).

1.4. Spor Eğitimi

Spor, günümüz kişilerinde fiziksel bakımdan güçlenmek amaçlı sürdürmüş olduğu faaliyetlerin tamamından çok daha fazlası olarak görülmektedir. Zaman geçtikçe sporun var olan öneminin daha da artıyor olduğu bilinmekle birlikte kişilerde meydana gelen kişilik gelişiminin, yeteneklerinin gelişmesi amaçlanarak eğitimciler tarafından önerilen ve planlı bir çalışmanın tümü olarak konumlandırılmıştır. Spor, kişiler tarafından belirlenen kurallar çerçevesinde yarışmasına imkân sağlayan fiziksel aktiviteler beraberinde var olan beceriler, biyolojik, pedagojik, zihinsel ve ruhsal yapısında gelişmeler meydana getirmekte olan bir uğraştır (İnal 2009). Toplumda içerisinde bulunulan olumsuz teknolojik gelişmelerin etkisinde kalmış olan ve zararlı işler yapmak eğiliminde olan gençliğin kötü alışkanlıklar kazanmasının önüne geçilmesi için en iyi araçlardan birisidir. Sporun gençler üzerinde ruhsal ve fiziksel olarak rahatlamasını, mutlu olmalarını sağlayan ve onların enerjilerini pozitif yönde artırmaya olanak sağlayan bir aktivite olduğu yadsınamaz bir gerçektir (Şahan 2007). Spor herkes tarafından yalnızca fiziksel bakımdan gelişmeyi sağlamayı amaçlamamaktadır. Bunun dışında kişiler tarafından hayatları boyunca hem öğrenmeyi hem de katılımcı olarak farklı bilgiler kazanmayı ve bu sayede hayatlarına katkı sağlamayı amaçlar. Bu bağlamda spor için yalnızca sağlıklı olmayı, mutlu olmayı bu sayede yaşam doyumuna ulaşabilmeyi sağlayan bir araç değil aynı zamanda eğitim aracı olarak da var olduğunu vurgulamak önemlidir (Ergül, Tınaz ve Ertaç, 2016).

Sporun insanlığa katmış olduğu değerlere dair araştırmacılar (Devecioğlu ve ark. 2011; Berkant ve ark. 2021) sporun nesiller üzerinde sağlıklı bir toplum yetişmesi için hem zihinsel açıdan hem de fiziksel açıdan, mental olarak ve ahlaken çok önemli olduğu, bunların yanı sıra bu unsurların güvende tutulabilmesi için bir araç görevi gördüğu belirtilmiştir. Geniş açıdan bakıldığı zaman sporun insanlara kazandırmış olduğu değerleri yorumlamış olan Turkay ve Çeviker (2016) ve Başoğlu (2017) kültürel, sosyal ve ekonomik kalkınmak için başlıca unsur görevinde rol oynayan sporun ilk iş olarak kişilerin ruh sağlığını ve beden sağlığının gelişmesini sağladığını, bu gelişim ile beraber kişilik oluşmasında ve karakter özelliklerinin olumlu yönde gelişmesinin sağlanması gerekliliğini, becerileri ve bilgileri kazandırdığını, kişilerin topluma uyumunun kolaylaştırdığını, toplumlar ve uluslararası dayanışmanın sağlanması için mücadele gücünün artırılması gibi değerlerin kazandırılmasında önemli bir rol oynadığını ileri sürmüşlerdir.

şimdilerde bir eğitim aracı görevinde sayılan spor, toplumun bütün kesimleri tarafından yapılan bir aktivite bütünüdür. Spordan istenilen verimin yüksek alınması, ilk çağlardan beri var olan spor felsefesi, ahlakı, ilke ile kurallarına bağlılıkla mümkün olabilmektedir. Spor; barışın, hoşgörünün, disiplinin, erdemin, hukukun, hakkın, sevginin, mutluluğun, eşitliğin ve saygının yani insan itibarına yakışan bu kavramların meydana getirmiş olduğu bir aktivite olarak tüm insanlığı etkileyen bir kavram olmuştur (Pehlivan, 2004). İnsan sağlığı, moral, verimliliğin artırılması, ortak duygu ile davranışları, karakter oluşumu ve milli yönden güçlü olma durumu insan varlığı ile doğrusal olarak etkileşimde olan eğitim faaliyeti, spor eğitimi olarak tanımlanır (Aras, 2013). Spor, eğitimin bir parçası konumundadır ve huzur, barış, sosyolojik sağlık amacı ile insanların kişiliklerine katkı sağlayan temel unsurlar arasındadır. Kişilerin toplumsal olarak ihtiyaçları arasında yer alan sevilme, kabul edilme, tanınma ve ait olma isteklerinin de karşılanmasında ve kişinin toplumsal uyumu için oldukça önemlidir. Sosyal olarak doyuma ulaşmış olan kişilerin mesleki anlamda eğitilmesi, toplumsal amaçların benimsenerek sosyal gelişime katkıda bulunmak için de sporun varlığı önemlidir (Öztürk ve Kuter, 2012). İnsanların küçük yaştan itibaren spora başlamış olmaz onların psikolojik ve fiziksel olarak toplumda uyumlu varlık olmalarına, yapıcı, üretken, etkin ve sağlıklı olarak yaşamalarında

büyük katkı sağlar. Sporun amacı rekor kırılması ile madalyalar kazanarak şampiyon olmak değildir. Asıl olan insanın varlığıdır spor eğitimi içerisinde sporcu yetiştirilmesi için öncelikli olarak insan yetiştirmek esas alınmaktadır (Günay ve Cicioğlu, 2001).

Türkiye'de spor eğitimi çerçevesinde inceleme yapıldığı vakit, spor politikalarına ait olan ve genel ilkeleri içerisinde yer verilmiş olan spor eğitimi ile alakalı ilmi eğitim ilkesi, spor eğitimi verilmesinin zorunlu varlığı ve yeterli olması ilkesi vb. ilkeler karşımıza çıkmaktadır (Devlet Planlama Teşkilatı, 1983). Türkiye'de sporda kalkınma politikalarının incelenmesi ile 1963 senesinden günümüze dek dokuz kez Beş Yıllık Kalkınma Planı hazırlanmıştır. Bu planların Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1963-1967) eğitim sistemi içerisinde spora yer verildiği görülmektedir. Planlı kalkınma dönemine girilmesiyle beraber spora kısmi olarak İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1968-1972) yer verilmiştir. Spor eğitimcisi yetiştirilmesi amacıyla yapılan çalışmaların da bu dönemde başlamış olduğu görülmektedir (Kerimoğlu, 1982). Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977) ile Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1979-1983) spor eğitimcisi ihtiyacı ile yüksek öğretimlerde var olması gereken spor eğitiminin verileceği kurumların kurulması için gerekliliği işaret edilmiştir. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989), Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994), Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000) ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (2001-2005) bazı başlıklar altında değerlendirilmiş olan spor Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (2007-2013) tam olarak yer almamakla birlikte sağlık ve eğitimsel alanlarında spor konusuna değinilmiştir (Karakaya, 2007). Bir diğer yandan spor eğitimi kültürleşme etkinliği olarak bilinir ve belirli bir süre sonunda kişinin davranışlarında istediği yönde değişim meydana getirmektedir. Kişinin spor eğitimi beraberinde spor üzerine düşünmeyi öğrenmesi de spor eğitiminin avantajlarından biridir (Demirhan, 2004). Yapılmak istenen eğitimin gerçekleşebilmesi amacıyla belirli hedeflere yönelik olarak öğrenmeleri oluşturması için planlanarak, uygulanarak ve değerlendirilerek uygulanması gereklidir (Senemoğlu, 2013).

1.5. Sporda Beceri Öğrenimi

Öğrenme sürecinde bir sporcunun duyuları önemli bir faktör oluşturmaktadır. Ciriti yollamak istediği hedefe gönderip gönderemeyeceğini görme duyusu söyler. Uygulanan hareketin ne şekilde hissedildiğine ve zamanla olumlu his ile olumsuz his ikileminin ayırımına dokunma duyusuyla varılır. Sporcu yanlışlarını eksiksiz biçimde tespit etmeyi başarır ise bu esnada çoğunlukla tecrübeli bir antrenörün bakış açısına ihtiyaç duyacaktır ve sıradaki hamlesini gidişata göre düzenleyebilir (Karageorghis ve Terry, 2017). Fiziksel bir aktiviteyi yeni öğrenme sürecinde ilk denemelerdeki başarı oranınızı düşünün. Çoğunlukla ilk denemelerde insanların çoğunun da olduğu gibi pek de başarılı olmadığınızı görürsünüz. Daha çok deneme yaptıkça artan başarılarınızla birlikte sorunlara kendi başınıza çözüm bulduğunuzun farkına varırsın. Fakat performans esnasında hatanın nerede yapıldığını ve tekrarlanmaması için ne yapılması gerekir bu konudaki soruların yanıtı için birine ihtiyaç duyarsınız. Çalışma sırasında değişik yöntemler deneyerek devam edip sorularınıza kendi başınıza yanıt vermeye başlamış olsanız da alanında uzman bir eğitmenin sorularınızı cevaplaması size hem zamandan hem de enerjiden tasarruf ettirdiğini görürsünüz. Yeni bir yetenek edinmenin veya her hangi bir hastalık ya da sakatlanma yaşamadan bir yeteneği yeniden keşfetmenin ilk evresine örnektir bu durum. Bu örnek beceri edinme sırasında uzman eğitmen kişinin sağlamış olduğu geribildirimle öğrenme konusunu kolaylaştırmada etkisini ve önemini vurgulamıştır (Akıncı, 2022). Oyuncu tekrarı ne kadar yaparsa performansı ile sonucu arasındaki bağı o denli olumlu kavrayacak ve de daha uzman bir hale geldiği görülecektir. Yapılan araştırmalardan gördüğümüz üzere, uzman kişiler görsel geribildirimle daha az bağımlı şekilde gelmektedir bu şekilde de istedikleri sonuçları elde edip edemeyeceklerini yalnızca bir hamlenin hissiyle bilirler. Örnek olarak Karrie Webb gibi usta bir golfçü sopayı salladığı taktirde kazanımları dolayısıyla, topun uygun mesafeye ve de attığı yöne doğru gidip gitmediğini bilmektedir (Karageorghis ve Terry, 2017).

Her sporcunun yeni öğreneceği beceriyle alakalı öğrenme şekli (bilgiyi edinme ve uygulama şekli) tamamen ayrıdır (sözel, görsel gibi). Bu bir nevi oyuncunun şahsına özel oluşturduğu öğrenme stili şeklinde yorumlanır (Coker, 2009). Birtakım kaynaklar öğrenme şeklini öğretinin içeriğine ve ortamına göre değişiklik gösterebileceğini bildirmektedir (Fuelsche ve ark. 2012). Yapılmış birden fazla araştırma sonucuna göre antrenmanlar öğrenen kişilerin öğrenme tarzlarına uygun şekilde düzenlendiği sürece öğrenimin arttığı gösterilmiştir (Coker, 2009). Çalışma esnasında uzman eğitmenler oyunculara farklı yöntemler uygulatarak (örneğin olarak sözel, görsel) teknik ile alakalı ipuçları vermektedirler. Bu esnada sporcuların yeni edinilen bilgileri anlamaları ve uygulamaya geçirmeleri gerekmektedir (Fuelscher ve ark. 2012). İlk esnalarda deneme, yanılma ve spor becerileri edinme konusunda tesirli bir sistemdir çünkü yanlış ve doğru için hissiyatın gelişmesinde yardımcı olunmaktadır. Uzmanlar, sporcuların direkt şekilde doğru taktikler uygulaması konusunda çalışmalar yapar ise kendi hareketlerini yargılamada tecrübelerini reddeder ve bilindik, robotik ve bu sebeple tahmin edilebilir performans oluşturan bir tehlike oluşmasına sebep olabilmektedir. Yetenek aktivitelerinde aktif öğrenme; iyi bir şekilde sonuçlandığında ve zorluk seviyesine göre düzeltildiğinde gerçekleşmektedir. Antrenörlerin; uygulamaları yapılandırmaya, olağan tekrar şeklinde gözlemlenen hareketleri yapma ısrarları, takımları ve oyuncuları cesaretlendirmeye ve uygun geri besleme yapmalarına ihtiyaçları vardır (Karageorghis ve Terry, 2017).

Sporun sosyal yapısı sebebiyle kişiler birbirleriyle haberleşme halindedirler (Ahmad, 2014). Sosyal spor alanında birbiri ile etkileşim sağlayan grupları; antrenör-antrenör, antrenör-sporcu ve sporcu-sporcu şeklinde gruplandırmıştır. Spor alanındaki çift şeklinde etkileşimde bulunmanın en tesirlisi antrenör-sporcu arasındaki etkileşim olduğu belirtilmektedir (Jowet ve Cockerill, 2003). Antrenörün hareketleri sporcuları pek çok farklı açıdan etkisi altına almaktadır. Antrenör-sporcu iletişiminin kuvvetli olması sporcu psikolojisinin durumunu ve sportif performansını önemli yönde etkileme gücündedir (Cranmer ve Mayers, 2015). Öğrenme-öğretme, eğitim programında yer alır ve öğretmen-öğrenci ilişkisiyle oluşur. Bu ilişki sırasında düzeltme, geribildirim, düzeltme, pekiştireçler ve katılım önemlidir (Bloom, 1995).

Öğrenme başarısıyla alakalı verilen geribildirimler, öğrenme oluşurken öğretme zamanının düzenlenmesinde mühim rolü vardır (Arıkan ve Çimen, 2021: 148). Singer (1980)'e göre geribildirim bireyin kişisel azmi neticesinde pek çok farklı duyu reseptörlerinden almış olduğu, yanıt doğuran bilgidir. Geribildirim; öğrencinin uygulaması esnasında veya hemen sonrasında uygulamasıyla alakalı sonuçlarını veya bilgileri almasıdır. Öğrencinin kendisi veya çevresinde bulunanlar verilebilmektedir (Schmidt, 1988; 1991). Dönütün yetenek ediniminde rolü mühimdir. Dönüt, genel anlamda hareketi gerçekleştiren bireyin ya zaman içerisinde veya sonucunda performans ile alakalı şekilde almış olduğu bilgilerdir (Schmidt ve Wrisberg, 2004).

1.6. Geribildirim

Geribildirim, gündelik hayatımız içinde bulunan ve öğrenme süreci bakımından mühim bir kavramdır. Geribildirim kişi veya gruplar tarafından oluşturulan eylem veya davranışlar neticesinde gösterilen tepki; hedefe varmak için ne yapmak gerekir bir de nasıl yapmak gerekir bu konudaki bilgiye denir. Geribildirimde bulunmanın maksadı, öğrenmenin ilerlemesi konusunda destek olmak için öğrencinin daha hakim olduğu ve ya üzerinde çalışması gereken alanlar konusunda kayda değer bilgi sağlamaktadır. Geribildirim neticesinde öğrenci, davranışı konusunda bilgi almakta ve hedefine varmak için lazım olan değişiklikleri yapabilmektedir. Geribildirim vermek nasihat vermek, cesaretlendirmek, değerlendirmede bulunmak veya not üzerinden değerlendirmek değildir (Millî Eğitim Bakanlığı, 2020). Geribildirim alan yazında “Kaynak birimin yolladığı mesajın karşılığında hedeflenen birimin yolladığı yanıt mesajı” şeklinde tanımlanmıştır, İngilizce’de “feedback”, Türkçe’de ise geribildirim, geri besleme, sonuçların bilgisi, aydınlatan yankı ve dönüt şeklinde tanımlar kullanılmaktadır (Ayar, 2009). Eğitim öğretim etkinliklerindeki en mühim meselelerden birisidir geribildirim. En kısa haliyle, geribildirim önem verilerek alınır ise öğrenmeyi destekleyebilir, fakat önem verilmez ise öğrenmeye engel olabilir (Salomon & Globerson, 1987). Geribildirim, öğrencinin "yapmakta olduğu şeyi geliştirmesine" katkı sağlamak nedeniyle geribildirimün öğrenme sürecinin ana noktasında yer

almaktadır (Brown ve ark., 1997). Coker (2004) dönütü, öğrencinin beklenen performansı ya da beceriyi edinmesi hususunda edindiği bilgiyi açıklayan en genel terim olarak tanımlamıştır. Bireyin gerçekleştirdiği davranışın konusunda ona bilgi sağlamak-bilgi vermek şeklinde tanımlanır (Sönmez, 2007).

Geribildirim birincil hedefi hareketlerin baştan düzeltilmesi olsa da birçok kaynaktan elde edilen geribildirim bilgisinde yönetsel hedefler amacıyla mühim veri kaynağı durumunda sayıldığı kabul edilmiştir. Geribildirim hareketi ödüllendirmek ya da pekiştirmek, kişilerin performansları sonucunda bilgi verilmesi, başarılı bir performansın algılanmakta olanağının çoğaltılması ya da başarısız bir performansın algılanmakta olan kıymetinin aza indirilmesi suretiyle çalışanları dürtülemek ve çalışanların hedeflerine doğru hareketlerini düzeltmek için kullanılmaktadır (Burnett, 2002). Geribildirim birincil hedefi hareketlerin baştan düzeltilmesi olsa dahi birçok farklı kaynaktan elde edilen geribildirim bilgisinin aşağıdaki hedefler için önemli bir veri kaynağı oluşturduğu görülmektedir:

- Öğrencilerin beklenen biçimde hareket etmelerini sağlamak, beklenen davranışlara yönlendirmek ve sürekliliği sağlayabilmek,
- Öğrencilerin bireysel performansları, velilerin de çocuklarıyla alakalı bilgi almalarını sağlayabilmek,
- Yüksek performansı yönlendirmek amaçlı öğrencileri teşvik etmek,
- İyileştirilmesi lazım gelen alanları tespit edip bunu bildirerek performans zayıflığını önlemek hedeflenmektedir (Tata, 2002).

Geribildirim, bireyin performansını veyahut anlayışını yönleriyle alakalı şekilde bir vekil (örneğin, ebeveyn, öğretmen, kitap, akran, deneyim, benlik) sayesinde edinilen bilgi şeklinde kavramsallaştırılmıştır. Bir ebeveyn yada öğretmen düzeltilebilir bilgi sağlayabilmektedir, bir akran farklı bir seçenek sağlayabilmektedir, bir kitap bilgileri açığa çıkarmak için fikir sağlayabilmektedir, bir ebeveyn yüreklendirme sağlayabilmektedir ya da bir öğrenci bir karşılığın doğruluğunu

değerlendirebilmek amaçlı yanıtı bakabilir. Bu sebeple geribildirim performansın bir sonucu olduğunu söyleyebiliriz (Hattie ve Timperly, 2007). Geribildirim öğrenene yanlış ve eksikliklerini haber verir. Başarının duyulmasını sağlar, başarı elde etmek öğrenen için azim oluşturur bu sayede öğrenme şevki çoğalır (Fidan,1996, s:158). Öğrenciler bilgi edinmenin kaynağı diye öğretmeni esas aldıklarında dolayı öğretmenlerinden geribildirim almayı tercih ederler. Bir öğretmenin yaptığı yorumu en değerli ve önemli dönüt kaynağı şeklinde görmektedirler (Zacharias, 2007). ‘‘Geri bildirimsiz bir öğrenme karanlıkta ot atmaya benzer’’ (Cross, 1996).

1.7. Öğrenmede Etkili Geribildirim

Eğitimde araştırılması en çok önemsenen konulardan biri geribildirimdir (Mory, 2004). Bu geribildirim eğitim açısından 2 önemli faktörü bulunmaktadır. Faktörlerden birincisi eğitim alan öğrencinin amacına ulaşması için göstermiş olduğu çabayı, sahip olduğu deneyimi sonucunda performansının artması ile ilgili bilgileri edinmesidir. Faktörlerden ikincisi ise eğitim alan öğrencinin sınıf içerisinde etkileşimde bulunduğu öğretmeni tarafından iletişiminin hangi düzeyde gerçekleştirdiğinin anlaşılmasıdır (Akt: Demirel, 2003). Mevcut eğitim ortamlarında mesaj veren ve mesaj alan kişi hem öğrenci hem de öğretmen olabilir. Bu sebepten geribildirim yalnızca iletişim sürecinde değil öğrenme sürecinde de önemli bir parça olduğu unutulmamalıdır (Sarsar ve Ceylan, 2018). İletişim ile meydana gelen öğrenme sürecinde öğretmenler ile öğrenciler arasında var olan iletişimin verimli olması oldukça önemli bir konudur (Askew, 2000). Bu durumun daha iyiye açıklanması gerekirse öğretmenler ile öğrenciler arasında var olan geribildirim sürecinin karşılıklı olarak öğrenme sürecine olumlu katkıları bulunduğu söylenebilir (Pallock, 2012). Öğrenme esnasında geribildirim alınmadığı zaman öğrenme olabilmektedir ancak oluşan öğrenmenin kusurlarının bilinmemesi öğrenme sürecinin gelişmesine engeldir ve öğrenme kazanımının değerini yitirmesine sebep olur (Akt: Demirel, 2003). Araştırmacılar genellikle geribildirim öğrenme sürecinde var olan etkisi konusunda hem fikirlerdir (Güneş, 2007). Cashmore (2002)’a göre beden

eğitimi ile spordaki geribildirim art arda yapılan hareketlere dair doğru bilgi verilmesi ve mevcut performansın uygulanma s¼recinde yapılmış olan denemelerde var olan farklılıkların en aza indirgenmesi olarak tanımlanmaktadır.

Geribildirim, 2 ana sebepten öğrenme sürecinde esastır. Var olan bütün geribildirimler aşağıdaki maddelere hizmet etmektedir:

1. Konunun, davranışın veya lojistiğin güçlendirilmesi
2. Benlik kavramının şekillendirilmesi (Mosston ve Ashworth, 2008).

Öğrenmede geribildirim öğrenciler üzerinde etkili olması gereklidir. Uzun zamandan beri geribildirim formal eğitim ortamlarında ve informal performansların gelişmesinde önemli bir rol oynadığı bilinmektedir. Belirli bir konunun üzerine fikir üretilmesi ve geliştirilmesi öğrenme sürecinde önemlidir ve bu geribildirim ile mümkündür (Karaca, 2011). Wojtas'e (1998), Richardson (2005) ve Weaver (2006) etkili geribildirim öğrenme ortamında kolaylık oluşturduğunu öne sürmüşlerdir. Geribildirim etkili olabilmesi için öğrencilere gerektiği zamanda verilmesi gereklidir. Geribildirim zamanında verilmesi yol gösterici olmasını sağlar. Hattice (1987) geribildirim öğrenci başarısı üzerine etkisini incelemiştir ve öğrenciye ait başarının en güçlü etkileyicisi konumunda geribildirim olduğunu bulup savunmuştur. Rowe ve Wood'a (2008) göre öğrencilerin mevcut performansının geliştirilmesi için öğrenci tarafından yapılması gerekli olan şeyin nasıl daha iyi yapılabileceğinin geribildirim ile açık bir şekilde iletilmesi öğrencinin daha hızlı ve daha etkili bir şekilde öğrenmesini sağlar. Black ve William (1998) ise yapmış oldukları çalışmalarında geribildirim öğrenmede tutarlı, olumlu ve yaygın bir şekilde etkileri olduğunu savunmuşlardır.

Etkili bir öğrenme ortamı ile doğruların ve yanlışların öğrenilmesi geribildirim etkili olması için oldukça önemlidir. Verilen geribildirimlerin ödüllendirici şekilde özellik taşıması gibi ceza kapsamı da vardır. Kiřilerin kendi ačíısından bu geribildirimleri alması ile kendisine olan etkisinin nispeten sonuçlar

doğurduğu bilinmektedir. Örnek olarak, öğrenciye verilmiş olan bir ödev sorumluluğunun yerine getirilmesi ile verilmiş olan pozitif bir geribildirim ile öğrencinin okula bağlı olan başarı değerlendirme kuvvetlenmektedir (DePasque ve Tricomi, 2015). Öğrenmeye bağlı olan geribildirimler aynı zamanda sonuç odaklı oldukları için kişilerde beceri öğrenimi sırasında doğrudan bir etkiye sahip olurlar öğrenme ile öğretme ilişkisi içerisinde herhangi bir becerinin birey tarafından öğrenilmesi öğreticinin dışarıdan geribildirim sağlaması ile olumlu bir şekilde ilerlemektedir (Carroll ve Bandura 1982).

Geribildirimlerin yapıcı olarak kullanılabilmesi için uyulması gereken belli hususlar vardır. Bu hususlar şöyle sıralanabilir:

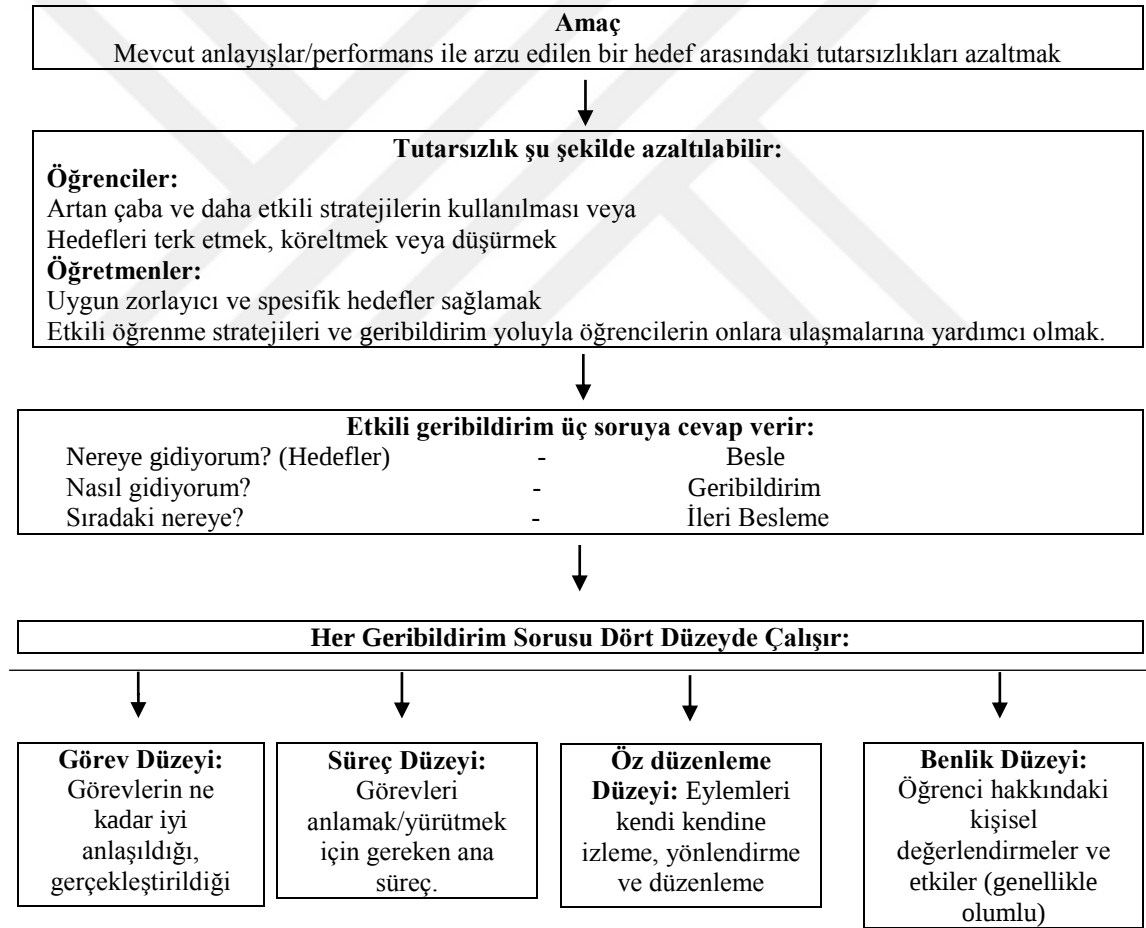
- Öğretmen tarafından verilen geribildirim öğrenci tarafından kullanılabilmesi,
- Verilen geribildirim sık olması,
- Öğretmenin verdiği geribildirimlerde düşünce ve önerilerinin açık ve anlaşılır olması,
- Öğrencilerin geribildirim almaları doğrultusunda gelişimlerini görebilecekleri grafiklerin görüşlerine sunulması (Yılmaz ve Sünbül, 2000).

Öğrenme süreci içerisinde uygulanmakta olan iyi bir geribildirimde var olan katkılar 7 ilke başlığında toparlanır (Nicol ve Macfarlane-Dick, 2006). Bu ilkeler:

1. Performansın hedefi, standartlar ile belirlenmiş olan ölçütlerin ortaya konulması ile iyi bir performans tanımlamak.
2. Öğrencilerin öz düzenleme becerilerinin geliştirilmesine fırsat sağlamak.
3. Öğrencilerin öğrenme süreçlerine bağlı olarak yüksek kaliteli bilgi sunar
4. Öğretmenler ile öğrencilerin öğrenme süreçlerinde oluşturmuş oldukları etkileşimin artmasına yardımcı olmak.

5. Öğrencilerin öğrenme süreçlerinde öğretmen tarafından olumlu motivasyon inancını sağlamak.
6. Performansların ve hedeflenmiş olan performans düzeylerinin arasındaki farkın kapanması için fırsat sağlamak.
7. Öğretimin şekillenmesi amacıyla geribildirim vermede görevli olan öğretmenlerin bilgilenmesini sağlamak.

Öğrenmenin geliştirilmesi için Hattie ve Timperly (2007) bir geribildirim modeli geliştirmiştir:

Şekil 1.4. Öğrenmeyi geliştirmek için bir geribildirim modeli (Hattie&Timperly, 2007, 87).

Şekil 1.4 geribildirim dikkate alınabileceği bir çerçeve sunmaktadır. Geribildirim ana hedefinin var olan anlayışlar ve performans ile bir amaç arasında olan tutarsızlıkların en aza indirmek olduğu iddia edilmektedir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin ortaya çıkan bu tutarsızlıkları azaltmak amacıyla kullanıyor oldukları stratejilerin öğrenmeyi geliştirmek için az veya çok etkileri olabilmektedir. Bu sebepten farklı sonuçların ortaya çıkmasına sebep olan koşulların anlaşılması önemlidir. Etkili bir geri bildiri öğretmen veya öğrenci tarafından sorulmuş olan 3 ana soruyu yanıtlaması gereklidir. Bu sorular: “Nereye gidiyorum? (Hedefler nelerdir?), Nasıl gidiyorum? (Hedefe doğru hangi ilerleme kaydediliyor?) ve Sırada ne var? (Daha iyi ilerleme sağlamak için hangi faaliyetlerin üstlenilmesi gerekiyor?)” sorularıdır. Bu sorular geri besleme, besleme ve ileri besleme kavramlarının karşılığı olmaktadır. Verilmiş olan cevapların mevcut boşluğu azaltılması için ne kadar etkili olduğunu görmek geribildirim çalışmış olduğu düzey ile ilişkilidir (Hattie ve Timperly, 2007). Bu modelde geribildirim odak noktası alıcıda oluşan sonuç davranışlarının en can alıcı konumunda olduğu bilinmektedir. Dört ana odak düzeyini tanımlayan bu model, görev düzeyi, bu süreç düzeyi, öz düzenleme düzeyi ve benlik düzeyinden meydana gelmektedir. Verilen geribildirimler bu düzeylerden birine ya da birden fazlasına odaklanabilmektedir.

Hattie ve Timperly (2007)’e göre görev düzeyindeki geribildirim, göreve dair gereksinimlerin bir kısmının yanlış yorumlanması veya geribildirim tamamının yanlış yorumlanması karşısında açıklama sağlamaktır. Yapılan işleme dair var olan özel stratejilerin ya da görevlilerin yürütülmesi aşamasını geliştirerek ek bilgilerin paylaşılması geribildirim süreç düzeyi basamağıdır. Kişilerin geribildirim oluşturmak amacıyla görev süresince kendilerini denetlemesi ve öz değerlendirme yapmaları, öz düzenleme düzeyi basamağıdır. Öz düzenleme düzeyi içerisinde yer alan geribildirimlerin kişilerde öz yeterlik geribildirimleri sayesinde performanslarını artıran sürece etkilerinin olduğu bilinmektedir. Bu basamağın etkili bir şekilde gerçekleşmesi için öğrencilerin verilmiş olan geribildirimleri bir anlam yüklemesi gereklidir. Dördüncü basamak olan benlik düzeyi hem olumsuz performans durumlarında hem de olumlu performans durumları dahilinde performans kazanımına dair kötü sonuçların üretilmesidir. Bu düzey geribildirim görev ile

alakalı herhangi bir bilgi barındırmamaktadır. Bu sebepten gerçekleştirilmiş performans üzerine herhangi bir iyileştirme sağlamamaktadır. Öğrencilerin performanslarına dair almış oldukları geribildirimler benliklerine yöneltilir ise gelişimlerini sağlamaktan çok gerileme kaybetmelerine neden olabilmektedir.

Nicaise ve ark. (2006), geribildirimın etkili olabilmesi için öğretmenlerin öğrencilerdeki gelişimi gözlemlemesi ve öğrenci çalışmalarına uygun şekilde geribildirim vermeleri gerektiği vurgulamışlardır. Bir geribildirimın verimli ve yüksek nitelikli olabilmesi için öğretimde anahtar ve olarak görülmelidir. Öğrencilerin öğrenmelerinin artması ve gelişimlerinin kolaylaşması için verilen geribildirimın öğrencilerin eğitimi anlama seviyelerine ve kişisel ihtiyaçlarına uygun olması gereklidir (Orsmond ve ark. 2005).

Lee (2017), etkili geribildirim için sekiz ilkenin varlığını savunmaktadır. Bu ilkeler:

1. *Az ama Öz İlkesi:* Bir öğrencinin sorumluluğunda olan ödevine dair mevcut tüm hataya odaklanması yerine belli hatalara yönelerek öğretmenlerin seçici olması beklenir. Hangi hatalara yönelmesi gerektiğine öğrencinin ihtiyaçları ve öğretim hedeflerine yönelik karar verilir.
2. *Hatalara Seçici Bir Şekilde Yanıt Verme İlkesi:* Öğretmenlerin öğrenciler tarafından çok kez tekrarlanmış olan hatalara karşı tek başlarına düzeltme yapabilecekleri hatalara yönelmesi bu ilke dahilindedir.
3. *Güçlü ve Zayıf Yönleri Tespit Etmek İçin Geribildirimini Kullanma İlkesi:* İyileştirmeye gerek duyulan öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik alanlarda zayıf ve güçlü yönler hakkında bilgilendirme yapmak bu ilke dahilindedir.
4. *Dengeli Bir Yaklaşım Sahip Olmak İlkesi:* Öğretmen tarafından yapılan geribildirimler yalnızca hataya odaklı olmalıdır. Bu geribildirimler ayrı yeten dil, organizasyon ve stili de kapsar.

5. *Net ve Yapıcı Olmak İlkesi:* Geribildirimlerin açık ve yapıcı olduğu zamanlarda öğrencilerin kendilerine ait bilgileri daha iyi değerlendirebilmeleri mümkündür.
6. *Bireyselleştirilmiş Geribildirim Sağlama İlkesi:* Öğrencilerin ihtiyaçlarına dair kişisel olarak geribildirim sağlanmalıdır. Öğrencilerin bireyselleştirilmiş geribildirim sağlanarak başarılarının iyileştirildiği görülmektedir.
7. *Öğrencileri Motive Etmek İçin Geribildirim Kullanma İlkesi:* Olumsuz geribildirimlerin olumlu geribildirimler ile birleştirilmesi öğretmenler ile öğrenciler arasındaki ilişkilerin olumlu hale gelmesi ve motivasyonlarının daha yüksek olması açısından fayda sağlayacaktır.
8. *Öğretme, Öğrenme ve Değerlendirmeyi Geribildirim Yoluyla Bütünleştirme İlkesi:* Öğrencilere sağlanmış olan geribildirim öğrencilerin almış olduğu talimatlarla uyumlu olmalı ve onları sonraki süreçteki başarıları hakkında neler yapmaları gerektiğini söylemelidir (Lee, 2017).

1.8. Geribildirim Stratejileri

Geribildirim kullanılması için ve karşı tarafa verilmesi için gerekli olan bazı stratejiler vardır. Öğrencilerin geribildirimi kullanmayı öğrenmeleri için yardımcı olan bu stratejiler şöyle sıralanabilir:

- Geribildirim verilerek ve kullanılarak karşı tarafa model olunmalıdır.
- Öğrencilere verilen geribildirim hangi harekete yönelik olduğunu bildirmek gereklidir.
- Öğrencilere gerekli olan akran ve özdeğerlendirme becerilerinin kazandırılması gereklidir.

- Öğrencilerin almış oldukları geribildirimlere karşı ilgilerinin artmasını sağlamak gereklidir.
- Öğrencilerin soru işaretlerini gidermek için gereken öz düzenleme becerilerini kazanmalarını sağlamak gereklidir.
- Herhangi bir konuda geribildirim verilmesi gereklidir.
- Öğrencilerin hedefine ve çalışma kriterlerinedair verilen geribildirimlerde net olmak gereklidir.
- Geribildirim verilebilmesi için değeri olan ödevler kullanmak gereklidir.
- Öğrencilere sorumluluk olarak verilen ödevin neden verildiğine dair açıklama yapmak gereklidir.
- Yönergelerin netleşmesi gereklidir.
- Değerlendirme listelerinin anlaşılır olması gereklidir.
- Öğrencilerin kendilerini değerlendirebilmeleri için öğrenci dilinde kolay anlaşılabilir değerlendirme listelerinin gelişmesi sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin çalışma esnasında değerlendirme listelerini kullanabilmelerini sağlayan listeleri kapsayan dersler tasarlamak gereklidir.
- Öğrencilerin daha iyi çalışabilmesi için önceden yapmış oldukları çalışmalarını değerlendirebilecekleri dersler tasarlamak gereklidir.
- Öğrencilerin sorumluluğunda olan zor ödevleri tekrar yapabilmeleri için fırsatlar sunmak gereklidir.
- Öğrencilere daha az karmaşık öğrenme hedeflerinin yer aldığı benzer ödevleri sorumluluk olarak vermek gereklidir.
- Öğrencilerin almış oldukları geribildirim ile aralarında bağlantı kurmaları için fırsat sunmak gereklidir (Brookhart, 2008).

Brookhart (2008), geribildirimın dört temel stratejiye dayandığını savunmuştur. Bu dört strateji: zamanlama, miktar, biçim ve hedeftir.

- *Zamanlama*, geribildirimın kişinin ihtiyaç duyduğu anda verilmesi gerektiğini söylemektedir. Bu an görevin tamamlanmasının akabinde hemen ardından verilebileceği gibi bir süre sonrada verilebilir.
- *Miktar*, geribildirimın amacına uygun ve kesin bir şekilde gerekliliğini ve gerekmeyen ayrıntılara yönelmesi gerekliliğinin önemini belirtir.
- *Biçim*, geribildirimın bulundu ortama uygun olarak gerek yazılı gerekse sözlü olarak verilmesinin gerekliliğinin önemini belirtir.
- *Hedef kitle*, geribildirimi alacak olan kişinin veya grubun düzeyine yönelik olması gerekliliğinin önemini belirtir.

Geribildirimın verilmesi için dikkat edilmesi gereken stratejik amaçlı belirli hususlar söz konusudur. Bu hususlar:

- Geribildirimın hem tanımlayıcı hem de eğitici olmasına, yargılayıcı olmamasına dikkat edilmesi gereklidir.
- Geribildirimın ne çok erken ne de çok geç verilmesi yani en uygun zamanda verilmesi gereklidir.
- Geribildirimlerin öğrencilerle birebir görüşmeler yapılarak verilmesi gereklidir.
- Öğrencilerin birbirleri arasında geribildirim verebilmeleri konusunda eğitilmesi gereklidir.
- Öğrencilerin ilerleme kaydedilebilmesi için defter tutabilecekleri konusunda bilgilendirilmeleri gereklidir.
- Öğrencilerin öğretmenlere de geribildirim vermeleri için teşvik edilmeleri gereklidir.

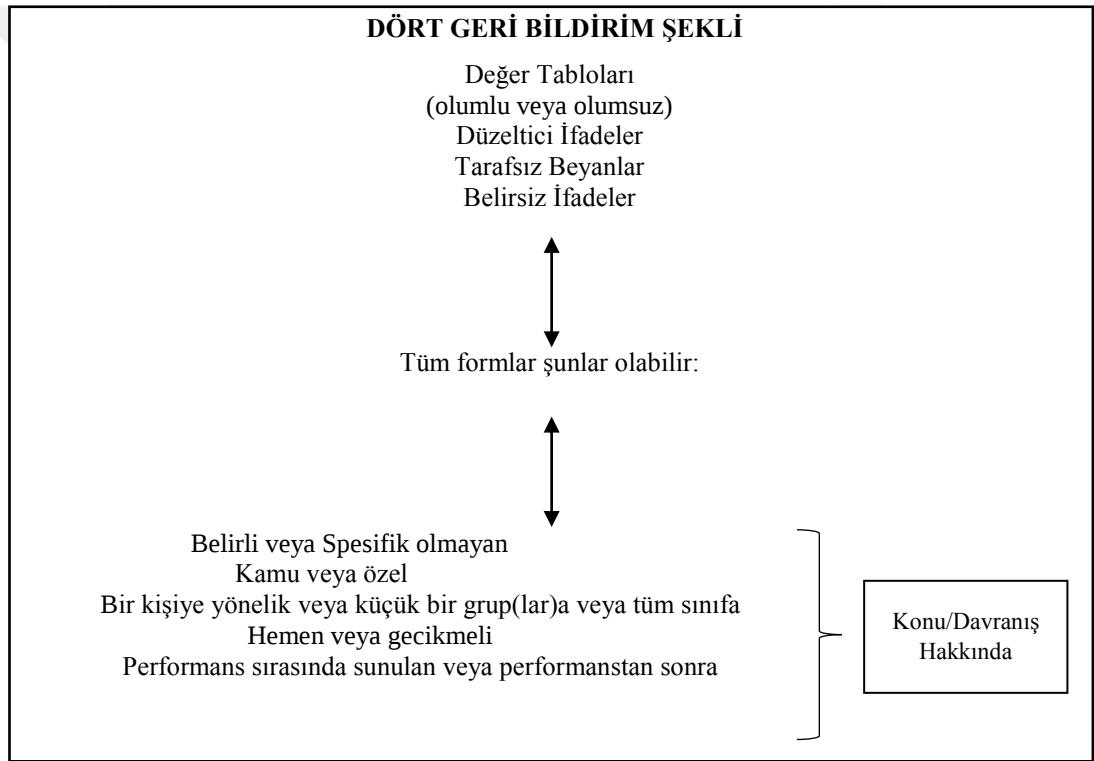
- Öğrencileri küçük düşürecek veya motiflerini azaltacak olan ifadelerin kullanılmasından kaçınılması gereklidir.
- Geribildirim farklı türlerinden yararlanmak gereklidir.
- Öğrencinin başka öğrenciler ile karıştırılarak kişisel geribildirim gerekliliğinden vazgeçmemek gereklidir.
- Öğrencilerin öğretmenin geribildirimlerini tam ve doğru şekilde anladığından emin olmak gereklidir.
- Öğrencilerin var olan ihtiyaçlarının ve beklentilerinin geribildirim ile karşılandığından emin olmak gereklidir.
- Geribildirim verilirken yalnızca bir beceriye veya yeteneğe odaklanılmaması gereklidir.
- Geribildirim verilirken uygun örneklerden yararlanmak gereklidir.
- Geribildirim esnasında genelleyici ifadeler kullanmamak gereklidir açık ve net olmak çok önemlidir.
- Geribildirim kişi odaklı değil performans odaklı olması gereklidir.
- Geribildirim düzenli ve sürekli şekilde yapılması gereklidir.
- Öğrencinin kendi ilerleyişi konusunda ve performansı hakkında düşünmesi için teşvik edilmesi gereklidir (Millî Eğitim Bakanlığı, 2020).

1.9. Geribildirim Veriliş Şekilleri

Bu başlık altında geribildirimde var olan kelimelerin taşıdıkları özelliklere uygun olarak açıklamalarına yer verilecektir.

Görsel veya kinestetik olarak fark etmeksizin geribildirim 4 değerden birini almaktadır. Bu değerlerin her birinin belirli özelliği vardır (Mosston ve Ashworth, 2008):

1. Bir yargı sunan değer.
2. Hataları tanımlayan ve düzelten değer.
3. Nötr, tanımlayıcı ve olgusal değer
4. Belirsiz, muğlak ve kesin olmayan değer.

Şekil 1.5. Geribildirime genel bakış (Mosston ve Ashworth, 2008).

1.9.1. Değer Geribildirim İfadeleri

Değer geribildirim ifadelerindeki tek kriter yargıların olumlu veya olumsuz olmasıdır. Ortada hiçbir yargı sözcüğünden bahsedilmiyor arsa o zaman ifade değer geribildirim değildir. Değer beyanları olumlu veya olumsuz olarak başkaları

hakkında hüküm beyan etmektedir. Bu durum ilişkileri hem yarar hem de zarar verebilir aynı zamanda öğrenme sürecinde ilham verici veya engelleyici olabilir.

Mosston ve Ashworth (2008)'e değer geribildirim ifadelerine örnek olarak aşağıdaki yargılar verilebilir:

- *“Yumruk tutmak ve avucunuzu voleybolda el altından servis atmak için havada tutmak iyi iş.”*
- *“İyi atış.”*
- *“Halk dansı rutininin tüm adımlarını ve kol hareketlerini hatırlamakta harika bir iş çıkardınız.”*
- *“Diğer takım üyesi sizi kızdırmaya çalıştığında oyunda olağanüstü bir itidal gösterdiniz. Aferin.”*
- *“Michael, ekipmanı nereye koyacağını çok iyi hatırlıyor.”*

1.9.2. Düzeltici Geribildirim İfadeleri

Hattie ve Timperley'in (2007) tarafından düzeltici geribildirim olarak adlandırılan bu geribildiriminde genel olarak iş sırasında oluşan doğru veya yanlış duruma dair bilgi içeren ifadeler yer almaktadır. Mosston ve Ashworth (2008)'e göre Düzeltici geribildirim ifadeleri için iki kriter söz konusudur:

1. Bir hataya işaret eden geribildirim: Örnekler: “Bu yanlış.”, “Emeklerken her iki yönden nefes alma.”, “Doğru pozisyon böyle olmamalı.”
2. Hatayı tanımlayan ve düzelten içeren geribildirim: Hatay'ı tanımlamayı ve hatanın nasıl düzeltilmesi gerektiğini içeren ifadelerden oluşur. Örnek: “Başını kaldırdın. Çeneni aşağıda tutman gerek.”, “Bir dahaki atakta top ile göz temasın sürsün ve sopayı takip et.”

Bazen öğrencilere yalnızca düzeltme teklifi edilir ve bu sayede öğrenci tarafından hatanın tanımlanması sağlanır. Örneğin öğretmenin ‘‘Tekerlek sırasında sol bacağını düzeltin.’’ demesi yalnızca doğru durmak için bilgiyi vermekle kalmaz aynı zamanda öğrencinin uygulamış olduğu duruşta yanlışlık olduğunu ima eder. Görsel düzeltici geribildirim ile öğrenci neyin yanlış yapıldığını ve bu yanlışını nasıl düzelteceğini öğrenir. Düzeltici geribildirimde kollarının ya da ayaklarının şekillendirilmesi için ellerini kullanmayı veya öğrencinin doğru yöne doğru ilerlemesini içerebilir.

1.9.3. Belirsiz Düzeltici Geribildirim İfadeleri

Mosston ve Ashworth (2008)’e göre ‘‘Dur!’’, ‘‘Yapma!’’, ‘‘Yeter!’’, ‘‘Bunu yapmanın yolu bu değil.’’ ifadeleri gibi spesifik olmayan düzeltici ifadeler sayesinde öğrencilerin yanlış durumu yorumlaması ya da manipüle edilen alanın bırakılması sağlanır. Bu sebeple verilmiş olan bu ifadelerin belirsiz geribildirim altında kategorize edilmesi mümkündür. Şartların kesin takip gerektirdiği zamanlarda özel, açıklayıcı ve düzeltici ifadeler gerekir.

1.9.4. Tarafsız/Nötr Geribildirim İfadeleri

Mosston ve Ashworth (2008)’e göre mevcut tüm tarafsız geribildirim ifadelerinin belli kriterleri içerdiği bilinmektedir. Bu kriterler, eylemin gerçekliğe dayalı olarak kabul edilmesi ve tanımlanması durumunda hem yargılama yapmaz hem de düzeltmez. Bunlarla beraber ses tonunun herhangi bir geribildirim ifadesinde algılandığı anlamlarının değişebileceğini ve onların başka geribildirim şekillerinden özellikler taşıyabileceğini unutmamak gerekir. Tarafsız geribildirim kişisel olarak bilişsel ve duygusal gelişime izin vermesi ve toplum içerisinde işlev görürken kendi davranışlarının izlenmesine olanak sağlaması gereklidir.

Görsel tarafsız geribildirim örnekleri sorunun bulunması için öğrenci tarafından yapılan bir hareketin gerçekleştirilmesi ya da öğrencilerin bir olayı

gerçekleştirmesi için kendilerini bir video kasetinin izlemesini içerir. Kinestetik nötr geribildirim, öğrenciye ait hareketin doğru kas hareketinde hissedilmesi için fırsat sunulmasını içerir. rnek olarak öğretmenin öğrenciye yönelttiği ‘‘Ellerini sırtıma, kürek kemiklerimin arasına koy.’’, ‘‘Burada neler olduğunu hissediyor musun?’’, ‘‘şimdi ne oluyor?’’ soruları verilebilir.

1.10. Geribildirim Türleri ve Sınıflandırılması

Geribildirime ait üç özellik söz konusudur. Bu zellikler; yönlendirici, güdüleyici ve pekiştirici özelliklerdir. Ters işlendiği sırada öğrencilerin öğretmene yönelttiği sorulara karşı öğretmenin vermiş olduğu her cevap geribildirim olarak iş görmektedir (Dökmen, 1989). Eğitim esnasında ğretmen tarafından sorulmuş olan sorulara öğrenciler tarafından verilen cevapların her biri özel yargı içeren geribildirimlerdir. Öğrencilerin verdiği yanıtların hepsi doğruysa öğrencilerin bilgilerinin pekiştirilmesi ve yeni bir davranışın öğrenilmesi amacıyla ğretmen güdüleyici bir rol oynamalıdır (zen, 2017).

Schimmel (1983), geribildirime üç kategoriye ayırmıştır. Bu kategoriler:

- **Doğrulayıcı geribildirimler:** bu tür geribildirimde öğrencilerin cevapla sadece doğru ya da yanlış olduğunu belirtmek için kullanılır örneğin ğrenci tarafından verilmiş olan cevap doğru ise bunu onaylayıcı ifadelerin kullanılması veya verilmiş olan cevap yanlış ise onaylamayan ifadelerin kullanılması doğrulayıcı geribildirime örnektir. Bu doğrultuda yürütülen araştırmalarda doğrulayıcı geribildirimin doğru cevapları pekiştirme de etkili bir teknik olduğunu ancak yanlış cevapların pekiştirilmesine aynı derecede etkili olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu sebeple bu geribildirim türünün doğruları pekiştirmek konusunda daha etkili olduğunu söylemek mümkündür.

➤ **Açıklayıcı ve tanımlayıcı geribildirimler:** Bu tür geribildirimlerin genel olarak yanlış cevapların mevcut kaynağının tespit edilmesinde ve bu kaynaklardaki mantık hatalarının giderilmesinde kullanıldığı bilinmektedir. Ayrıntılı şekilde yapılan araştırmaların yanında uzun süreli gözlem ve hataların hangi kaynaklarda yoğunlaştıkları bu geribildirimlerle belirlenir bir diğer yandan öğrencilerin genellikle hatalarının karşılaştırılması ile hatalarına sebep olan kaynağın tespit edilmesi kolaylaşır. Açıklayıcı ve tanımlayıcı geribildirimlerin öğrencilere bu noktada hatalarına karşı bir çözüm önerisi sunacağı kesindir.

➤ **Düzeltilici geribildirimler:** Öğrenciler tarafından öğretmenlere verilmiş olan cevapların doğru veya yanlış olduklarının belirtilmesinin ardından yanlış cevaplara dair düzeltme yapılabilmesi için doğru yanıtların ne olduğunu ifade edildiği geribildirim sürecidir. Yanlış cevapları önemseyen bu geribildirim süreci öğrencilerin başarılarının ödüllendirilmesini sağlamaz. Bu durumda güdülenmenin olumsuz olarak etkilenmesine sebep olur.

Burnett (1996), tarafından geribildirim dört kategori içerisinde ele alınmıştır. Bunun yanı sıra öğrencilerin çevreleri tarafından öğrendikleri bilgilerin öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğu ve bu noktada negatif ifadelerin pozitif ifadelere ve övgü dolu ifadelere göre daha az katkı sağladığı görülmüştür. Ayrıca sözel geribildirim yazılı geribildirime nazaran olumlu olarak daha etkili sonuçlar verdiği görülmüştür.

Burnett (1996), çalışmasında geribildirim türlerini şöyle açıklamıştır:

➤ **Negatif geribildirimler:** Öğrencilere ait performansların hatalı veya beklenen durumda olduğunu belirtmektir.

➤ **Pozitif geribildirimler:** Öğrencilere ait mevcut durumların beklenen durumda olduğunu belirtip öğrencilerin övünerek takdir edilmesidir.

- **Yetenek temelli geribildirimler:** Öğrencilerin sorumlu oldukları derslerde göstermiş oldukları performanslarına dair akademik ve bireysel yeteneklerine, becerilerine ve pek çok diğer özelliklerine vurgu yapılmasıdır.
- **Çaba temelli geribildirimler:** Öğrencilerden beklenen performanslara dair ortaya çıkan çabalarının ortaya çıkarıldığı ve öğrencilerden beklenen performansa ulaşabilmeleri amacıyla yapmaları gerekenin belirtildiği durumlardır.

Schmidt (1988) Geribildirimi içsel ve dışsal geribildirim olarak sınıflandırmıştır. Dışsal geribildirimi yapay geribildirim ya da artırılmış geribildirim ismiyle de açıklamıştır geribildirimi içsel ve dışsal olarak iki kategoride incelemek mümkündür. İdeal olarak hem içsel geribildirim hem de öğretmen tarafından verilen dışsal geribildirim öğrencilerin öğrenmelerini kontrol etmeleri için yardımcı unsurlardır. Yeni becerilerin ve kavramların performansı tanımlaması ve aynı zamanda iyileştirmesini kapsayan stratejilerin önerilmesi için fazlaca öğretmen düzenlemesi gereklidir. Önerilen ve modellenen stratejiler, öğrenciler tarafından becerilerin uygulanmasına yönelik alana bir parçası olarak görev alır. Geribildirimde tanımlanmış olan ölçütler öğrencilerin çalışmaları algılama açısındaki ölçütlerinin bir parçasıdır. Kademeli şekilde yapılan daha fazla öz değerlendirme gerçekleştirilerek kavramlar daha aşına hale gelir. Öğrenciler bu sayede kendi öğrenme stratejilerini geliştirirler ve öğretmen geribildirimlerine olan ihtiyaçlarında azalma meydana gelir (Brookhart, 2008).

Geribildirim sayesinde kişinin performansı ile alakalı duysal uyarıların verilmesiyle var olan duruma dair doğru bilgilerin edinilmesi sağlanır ve kişilerin hatalar doğru tespit edilebilir ve istenilen durumun kendi çabalarıyla elde edebilmesi mümkün olur. Performans için gerekli tüm çalışmaların uygulama yanlışları var olmaya devam ettikçe yönlendirici çalışmalar fark edilmeden azaltılabilir veya ortadan kaldırılabilir (Schmidt ve Wrisberg, 2012). Geribildirim spor yapan kişilerin yeterlikleri hakkında doğrudan bilgi aktardığı için öğretim yöntemlerinde en önemli

noktalardan biri olarak görülmektedir (Horn ve ark. 1993). Özellikle geribildirim ile vücut hareketlerinin (iç) ya da hareket etkisinin (dış) odaklarına değinilmektedir (Wulf ve ark 2002).

1.11. İçsel Geribildirim

İçsel geribildirim, hareket esnasında ya da daha sonra bireyin gerçekleştirdiği performansta olağan şekilde oluşmakta olan duysal geribildirimdir. Pek çok motor görevin performansı yapılmaktayken ya da bitirildikten sonrası, içsel bir içsel geribildirim sağlanılmaktadır. Bu tarz geribildirim, dışarıdan herhangi bir etkileşim oluşmadan kişinin kendisinin almış olduğu geribildirimdir. Bu noktada duyu sistemi öğrenme esaslı içsel bir geribildirim sağladığı görülmektedir (Ertura veKoruç 2009). İçsel geribildirim, duyular imkanıyla tendonlar, kaslar ve tendonlardan alınmış bireyin kendi hakkında elde ettiği bilgisidir (Wuest ve Bucher, 2003). En başta doğru açıklanmış ve anlaşılır geribildirimin öğrenmeye mühim fayda sağladığı görülmektedir. Bunun beraberinde beceride uzman olma gerçekleştiğinde özel şekilde verilmiş dışsal geribildirimle içsel geribildirim birlikte kullanılmalıdır. Çünkü kişi bireysel içsel duyuları nedeniyle yanlışlarını kavrayabilecek olgunluğa ulaşmıştır. Bu esnada fazla dışsal geribildirim edinimi beceri kazanmada karışıklık oluşmasına sebep olabilmektedir (Liebermann ve ark. 2002).

1.12. Dışsal Geribildirim

Dışsal geribildirim, dışarıdaki kaynaklardan gelen ve kendi içsel geribildirimine eklenmiş, onu çoğaltan geribildirim manasını geldiği görülmektedir. Uygulanan performans sonrasında değerlendirilen hareket sonuçlarından sağlanan bilginin öğrenmeyi gerçekleştiren bireye geribildirim şeklinde dışarıdan ulaşmasını kapsar (Erturan, Koruç, 2009). Dışsal geribildirim; performans bilgisi, sonuç bilgisi, video kayıt kullanılması, gazete makaleleri filmler gibi birçok yöntem şeklinde sağlanabilmektedir (Schmidt, 1991). Performansı uygulayan kişinin dışında

performans ile alakalı bilgi barındıran dış kaynaklı olan duyuşsal bilgiye, dışsal geribildirim denilmektedir. Öğreticinin yorumları, video kayıtlar, sonuç tabelaları, dijital gösterge aletleri ya da hakemler dışsal geribildirim oluşturan sözsüz ya da sözlü kaynakları oluşturur (Schmidt ve Wrisberg, 2004). Öğrenme esnasında kişinin dışında beceriyle alakalı bilgi barındıran dış kaynaktan gelen bilgiye, dışsal geribildirim denilmektedir. Örneğin, görsel (video kayıt filmleri izlemek, sportif performans izlemek vb.), ses (farklı bir kişi aracılığıyla uyarılma ve yönlendirilme), biofeedback (fizyoterapi destek) (Peter ve ark. 2003). Dışsal dönüt ölçülen performans ya da uygulanan hareketin ardından edinilen bilgiler ile yola çıkarak bireye yönlendirilen dönüttür. Örneğin; Dönüt veren antrenörün sesi, 100 m koşusunda kullanılan kronometre, trampolen ve kuleatlamadaki maç puanları, jüri puanları ve video kayıt seyretme şeklinde yapay şekilde yapılan düzeltmelerdir. Bütün örneklemelerin ortak noktası ise hazır şekilde iletilen dönüt ile performansın kalitesinin çoğaltılmasına katkı sağlamasıdır. En mühim olan öğretmen ya da antrenör kontrolü altındaki bilgi olmasıdır. Özellikle beden eğitiminde ya da farklı motor öğreniminde dışsal dönüşlerden faydalanılır. Bu şekilde öğrenmeyi çoğaltmak amaçlı farklı esnalarda ya da alışılmışlığın dışındaki tarzlarda verilmektedir (Çamur, 2001).

Eğer ki sporcu içsel geribildirimi kullanabilmekte ise yüksek düzeyde duyuşsal algılama becerisini barındırıyor ise o halde sporcuya dışsal geribildirim de bulunmak gerekmez. Fakat uzun zaman içeren çalışmaların ardından bu sayıdaki sporcuların sayısı fazla değildir. Yeni yapılmış bir araştırma antrenörün kararının sonucu olarak geribildirim almaktansa istediği zaman geribildirim aldıkları zaman daha tesirli olduğu görülmüştür. Hatta daha az dışsal geribildirimi alan sporcuların daha güzel öğrenme sağladıkları tespit edilmiştir özellikle öğrenmenin ilk evresinde geribildirime ihtiyaç duyulmaktadır fakat bu geribildirim sayı zamanla azalmasıdır. Bu durum elbette ki becerinizin doğruluk derecesiyle de doğru orantılıdır. Performans ne denli zorlaşırsa geribildirim ihtiyacı da o denli çok olmaktadır. Her şekilde es geçilmemesi gereken husus, sporcuların içsel geribildirim kullanmalarını mümkün kılarak onları cesaretlendirmektir aynı zamanda bu esnada sporcuların sorun çözme becerilerinin gelişmesi de sağlanmaktadır (Wrisberg, 2007).

Performans esnasında sergilenen sportif beceriden edinilen bilgiler ışığında hareketi geliştirme konusunda gerçekleştirilen geribildirim, görme ve duyma faktörlerini araç niteliğinde kullanmaktadır. Dışsal geribildirim, öğrenilen beceri ve öğrenim seviyesiyle ilişkili şekilde öğrenme tesirini çoğaltır. Görsel geribildirim, performans kapasitesini destekleyerek içsel geribildirim etkisinde düzeltme yapabilmektedir. Geribildirim uygulayıcının vücut duruşunun kinestetik şekilde farkında olması ya da öğretmenin görsel ya da sözel işareti ile olabilmektedir (Harrison ve ark 2001).

1.12.1. Sözlü Geribildirim

Geribildirim sporcunun daha sonra yapacağı denemelerde ne yapacağı konusunda neticeye varmasına katkı sağlar (Bloom, 1995). Geribildirim sözlü şekilde iletilir. Örneğin; *“İyi atış.”*, *“Git gide daha başarılı vuruyorsun”* şeklinde ifadeleri ile desteklenerek gösterilebilmektedir. Örneğin; gülümsemek, beden diliyle onay vermek veya onaylamak şeklinde gösterilebilir. Ayrıca öğretmen öğrencinin davranışlarını video kayıta alarak görüntülü geribildirim de sağlayabilir (Harrison ve Blakemore, 1992). Ayrıca öğrencilerin dersin hedefleri doğrultusunda nasıl daha iyi olabileceklerine çözüm bulmalarına yardım sağlar. Hareketin kalitesi konusunda öğrenciye yönlendirilen bilgi *“Performans Bilgisi – KP (Knowledge of Performance)”* şeklinde isimlendirilir. Örnek olarak doğru kol hareketi uygulamak verilebilir. Yetenek sergiledikten sonra performansın tümü ve sonucu ile alakalı bilgilendirmeye *“Sonuçların Bilgisi – KR (Knowledge Results)”* denilmektedir. Araştırmalar sonuç ya da performans bilgisi olmadığı takdirde öğrenmenin gerçekleşmeyeceğini gösterir (Çamur, 2001).

Hyland (2001), sözlü geribildirim ile alakalı işleyişin ne şekilde yürüdüğüne yönelik bir tartışma başlattığını ve çoğunlukla işlerin daha iyi nasıl olabileceğine yönelik fikirlere sebep olurken aynı zamanda öğrencilerin öğrenmenin ne şekilde olabileceğine yönelik bakış açılarını geliştirdiğini söylemektedir. Fakat Lee (2007) tarafından yapılan çalışmaya göre bazı öğrenciler sözlü geribildirimden çoğunlukla uygulanmadığını ve öğretmenlerin öğrenmeye katkı sağlamak amaçlı büyük oranda

yazılı geribildirime güvenmek yerine sözlü geribildirime yoğunluk vermelerinin istenildiği belirtilmiştir.

Farklı olarak Peterson ve McClayb (2010), öğretmen-öğrenci görüşmelerinde öğrencilerin, öğretmenlerin geribildirimleriyle alakalı kişisel yorumlarını göstermelerine olanak tanıdıklarını bu şekilde öğretmenlerin, öğrencilerin devam etmekte olan hatalı algılamalarını denetleyip sonuçlandırabileceklerini belirtmişlerdir. Katılımcı bir öğretmen çalışmasında sözlü geribildirimün ehemmiyetini bu şekilde belirtmiştir: Bir sayfada belirtilebilecek açıklamalara ne denli önem verildiğini, var ise öğrenciyle çift yönlü muhabbet etmediğiniz zaman kesinlikle bilemezsiniz. Çift yönlü muhabbet edin onlara bir bilgi ve destek verin yine bu bilgi karşısında hislerini gözlemleyin.

1.12.2. Görsel Geribildirim

Johnson ve ark, (1994), öğrenme esnasında geribildirim kaynağının minimum üç olduğunu belirtmektedir. Bunları; bireyin kendisi, kullanan teknoloji ve diğer insanlar olarak tanımlamıştır. Yansıtıcı pratikler ve kendi performansını analiz etme şekillerinin öğretmenlerin mesleki performanslarını çoğaltmak ya da desteklemek amaçlı mühim birtakım yükümlülükler verdiğini belirtmektedir. Konum ile beraberinde öğretim ve değerlendirme yöntemleri geliştirmek maksadıyla farklı teknolojik aletler başvuru almıştır. Klasik kitaplar ile yapılan öğretimin yerine bilgisayarlar videolar, diskler, kodlayıcı kameralar ve uydu iletişim sistemleri bazı farklı alternatifler sunmaktadırlar (Echard ve Gibson, 1993).

Videolar ile gönderilen dönütlerin öğrencilerin pek çok becerilerde uyguladıkları performansı çoğalttığı görülmektedir. Öğrenciler öğretilen becerileri uygulamaya başladıklarında eğitimci öğrencinin performanslarını kayıt halinde tutar. Bu şekilde öğrenciler bireysel değerlendirmeleri ile ya da eğitimcilerinin desteğiyle bireysel performanslarının başarılı ya da zayıf oldukları kısımları kendileri de görebilmektedirler. Bu bilgiye ilave nihayetinde öğrenciler zaman içinde kayıt

haline getirilen performanslarını karşılaştırma şansı elde ederek, kişisel gelişim ve başarılarının farkına varabilmektedirler (McKenzie, 1993). Beden eğitimciler tarafından videolar hem öğrencilerin performanslarının gözlemlenmesi hem de öğrencilerine görsel geribildirim sağlanması sebebiyle kullanılmaktadırlar (Melville, 1993). Video şeklinde kayda alınmış performanslar, defalarca ya da yavaşlatılmış şekilde izlettirilerek veyahut yapılan davranış bölümlere ayrılarak, gösterilen çabanın analiz ve değerlendirmesi daha basit şekilde yapılabilmektedir (Echard ve Gibson, 1993). Doğrusunun yapılması hususunda bilgiler sunan video kayıtları bireyin yalnızca tek hareket üzerinde belirtilen özelliklere yöneltmez (Coker, 2004).

Video şeklinde kayıt alınmış beceriler, defalarca ya da yavaşlatılarak izlenerek veya sergilenmiş performans bölümlere ayrılarak gözlemlenen performansın değerlendirilmek ve analizi basit şekilde yapılabilmektedir (Echard ve Gibson, 1993). Geleneksel şekilde video kayıtları beden eğitimciler tarafından öğrencilerin hem performansını gözlemlemek hem de öğrencilere dönüt sağlamak amacıyla kullanıldığı görülmüştür (Melville, 1993). Antrenman esnasında olağan koşullar sırasında, sporcular yanlışlarını düzeltme konusunda aktiftir olurlar. Bunun beraberinde, birtakım esnarlarda koçlar, dışsal (dışsal) görsel geribildirim yapabilmek için farklı kaynaklar kullanılmaktadırlar, örneğin video kayıt altına almak bir nevi sergilenen performansın tekrarları anlamına gelmektedir (Liebermann vd., 2002). Öğrenme durumlarının geliştirilmesinde dönüt uygulanması hem öğrencinin gelişimi hem de öğrenme seviyesiyle yakından alakalıdır. Öğrenci performansını yönlendirecek dönüt sağlamanın en etkili ve en fazla tercih edilen yine de hareketin video kaydıyla saklanmasıdır. Video dönüt verme yönteminde en kullanılan yöntem olarak bilinir (Çamur, 2001).

Video kayıtları hem eğiticinin eğitim metotları hem de öğrencilerin yeteneklerini geliştirmede etkilidir. Sürekli olmasa da video kaydın izlenimi sırasında belirlenen anı dondurup performansı değerlendirmek ya da ağır çekimde seyredip hareketi değerlendirmek eğitmen açısından performansı düzeltme konusunda önemi yadsınamaz bir faktör olarak kabul edilir. Video kayıt alınmış bir performans seyretmek o performans konusunda yapılabilecek birden fazla

değerlendirmeden daha anlamlı olabilmektedir (Çamur, 2001). Bütün video kayıt değerlendirme sistemlerinin diğer bir olumsuz yönü, vücut eklemlerinin koordinatlarını ve değerlendirmede mühim sayılan öbür hususları manuel ve hatasız bir şekilde kayıt haline almak için harcanmış olan zamandır (Ay ve Kubo, 1999). Bu, performans esnasındaki geribildirimi engeller video kayıtlarından başka bir şey bulundurma ve çabuk geribildirimi yukarıda da bahsedildiği şekilde kolay kinematik ve zamansal verilerle sınırlandırır. Daha kapsamlı kinematik değerlendirme zaman almaktadır (Liebermannve ark. 2002).

Teknolojik ilerlemeler beraberinde aktif şekilde kullanılan video kayıtları, dışsal dönüt verme konusunda mühim bir eğitim aleti şeklinde karşımıza çıkar. Video, performansla alakalı olan her kademeyi kayıt haline aldığı ve de sonradan izleme mümkünatı sağladığından etkilidir ve öğrencilerin neyi istediklerini kavramları konusunda, gördüklerini ne şekilde yorumlamaları gerekir bu konuda fayda sağlamaktadır (Coker, 2004). Dışsal dönütte, sporcu bilgiyi performansın olağan sonucu doğrultusunda kendi başına alamamaktadır. Dışarıdan bir şahıs sayesinde (antrenör, hakem, gözlemci vb.) bilgi sporcuya sunulmaktadır (Aktaş, 2006). Pek çok spor dalında sergilenmiş dinamik performanslar esnasında sporcuya geribildirim için en yakın noktalarda video kayıtlarından yararlanılmaktadır. Video kayıtları ç sporcuya şu bilgiyi vermektedir: “İşte bu şekilde görünmekteisin.” (Koç, 2006). Video kaydına alınmış performanslar, defalarca ya da yavaşlatılmış şekilde izletilerek veyahut yapılan performans bölümlere ayrılarak, uygulanan performansın değerlendirme ve analizi daha basit yapılabilmektedir (Echard ve Gibson, 1993).

Beden eğitimciler, video kusurlarını hem öğrencilerin sergiledikleri başarıları görebilmek hem de öğrencilere görsel dönüt sağlamak maksadıyla kullanmaktadırlar (Melville, 1993). Video kayıtların beden eğitimi ve sporda kullanılmasının temelindeki iki mühim sebep bulunur (Darden, 1999). Bunlar; öğretimde ve değerlendirmede kullanılmakta olan dönüttür ve video kaydı sayesinde oluşturulan dönütün (Videotape feedback-VTFB) beden eğitiminde kullanımının sağladığı yararlar aşağıda sıralanmıştır:

- VTFB, belirli performansın en zor taraflarını belirtebilir ve modelleyebilmektedir (Schmidt ve Wrisberg, 2004).
- VTFB, hareketi yönlendiren ilişkili bilişsel aşamaları (örneğin, kendi kendine konuşma, kaygı) vurgulayabilmektedir (Jambor ve Weekes, 1995).
- VTFB, görsel görüntüler oluşturmak ve gözlemsel öğrenmeyi çoğaltmak amaçlı aktif bir modelleme koşulu olarak hizmet edebilmektedir (Mohnsen ve Thompson, 1997).
- VTFB, öğrenme sürecinde değerli "bilişsel çabayı" (Lee ve ark. 1994) yönlendirebilmektedir.
- VTFB öğrenmede odaklanma, heyecanı ve emeği çoğaltabilir (Hebert ve Landin, 1997; Jambor ve Weekes, 1995).

1.13. Amaç ve Hedefler

Dart sporu kendine özgü teknik beceri, dikkat, koordinasyon ve odaklanmayı içeren aynı zamanda yarış ve rekabeti barındıran doğası sebebiyle hazırlık sürecinde geribildirim kullanımının önemli olduğu bir branştır.

AIESEP 2020 raporunda beden eğitiminin sorumlu olduğu bazı maddeler sunmuştur. Bu maddeler içerisinde öğrencilerin öğrenme çıktılarına ulaşılması için fırsatların sunulması gerekliliği, öğrencilerin tümünün öğrenmesinin anlamlı olması için geribildirim alması ve bu yönde hareket etmelerinin desteklenmesi gerekliliği, kendilerinin değerli olduğunu ve spora ve fiziksel aktiviteye ömür boyu katılmalarına teşvik gerekliliği önemlidir. Bunlarla beraber araştırmacılara bazı önerilerde bulunmuştur. Bunlardan biri de “Öğretmenlerin ve öğrencilerin gözlem ve geribildirim becerileri ve bunların öğrenme süreci üzerindeki etkisi” önerisidir. Bu bilgiler doğrultusunda araştırmanın amacı, dart öğreniminde farklı geribildirim

türlerinin öğrenmeye etkisinin tespit edilip daha sonra yapılan görüşme sonuçları ile birleştirilerek yorumlanmasıdır.

1.14. Araştırmanın Önemi

Akademik çalışmalarda özgünlük çok dikkat çeken bir noktadır. Bir bilimsel çalışmanın daha önce yapmadığı noktaları ele alması asıl hedef olmalıdır. Bu fikrin izinde gerekli literatür taraması yapılmış ve sonucunda beden eğitimi ve sporda geribildirim ile ilgili uygulamalı çalışmaların oldukça az olduğu tespit edilmiştir. Bu ulaşılan sonuçtan yola çıkılarak dart sporunda geribildirim öğrenmeye olan etkisinin olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Dart sporunun her yaştan ve herhangi bir fiziksel farklılık gerektirmeksizin her ortamda oynanabilmesinden dolayı sadece rekreatif bir faaliyet olarak görülmemesi adına, doğru ve etkili antrenman programları ve kişiye uygun geribildirimler ile geliştirilebilir olduğu, sadece bir şans oyunu olarak görülmemesi gerektiğini antrenmanlar ile geliştirilebilen, beceri gerektiren bir spor olduğunu kanıtlamak adına;

Bu çalışma;

- Dart öğreniminde farklı geribildirim türlerinin öğrenmeye etkisi açısından,
- Öğrenci görüşlerinin alınarak dart ve geribildirim türleri hakkında görüşlerinin belirlenmesi açısından

DeneySEL olarak geribildirimle birlikte öğrenci görüşünün alındığı nadir çalışmalardan biri olacaktır. Böylece yapılacak olan çalışmanın özgünlük durumu ile ilgili olumlu bir yerde olduğu düşünülmektedir.

1.15. Araştırma Soruları

1. Dart öğreniminde farklı geribildirim gruplarının ön test ve son test değerlendirme sonuçlarına göre çalışma grubu öğrencilerinin beceri puanları arasında fark var mıdır?
2. Dart öğreniminde kontrol grubunun ön test ve son test değerlendirme sonuçlarına göre beceri puanları arasında fark var mıdır?
3. Dart öğreniminde farklı geribildirim gruplarının son test değerlendirme sonuçlarına göre öğrencilerinin beceri puanları arasında fark var mıdır?
4. Dart öğreniminde farklı geribildirim gruplarının son test değerlendirme sonuçları ile cinsiyete göre beceri puanları arasında fark var mıdır?
5. Dart öğreniminde farklı geribildirim gruplarının son test değerlendirme sonuçları ile yaşa göre beceri puanları arasında fark var mıdır?
6. Dart öğreniminde geribildirim uygulamalarına ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
7. Dart öğreniminde farklı geribildirim uygulamalarının öğrenci motivasyonu üzerine görüşleri nelerdir?
8. Öğrencilerde farklı geribildirim uygulamalarının dart bilgilerini geliştirmesi hususunda görüşleri nelerdir?
9. Öğrencilerde farklı geribildirim uygulamalarının dart becerilerini geliştirmesi hususunda görüşleri nelerdir?

2. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmada kullanılan model, araştırma grubu, veri toplama araçları, verilerin analizi ve araştırmanın geçerlik ve güvenirlik bölümlerine yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada problemin açıklanabilmesi ve elde edilen verilerin hem nicel hem de nitel olarak toplanabilmesini mümkün kılan karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmacının araştırmaya dair problemleri anlamak amacıyla hem nicel verileri (8 haftalık dart uygulaması ve ön test-son test verileri) hem de yarı yapılandırılmış görüşme soruları ve yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak elde edildiği nitel verilerinin toplandığı iki veri setinin bütünleşmesinin ardından bu bütünleşmenin avantajlarını kullanarak sonuçlara ulaştığı, sosyal, sağlık ve davranış bilimler alanında kullanılan yöntem karma yöntemdir. Bu yöntemin temel varsayımı istatistik eğilimler ile kişisel deneyimlerin birleştirilerek daha iyi anlaşılır olmasıdır (Creswell, 2021). Karma yöntem, kapsamlı, tamamlayıcı, araştırmacıya yöntem seçimi ile araştırma ile ilgili tasarı oluşturabilmesi için seçmeci bir yaklaşım sunar (Johnson ve Onwuegbuzie, 2004). Karma yöntem yalnızca nicel ve nitel yöntemlerin basit bir şekilde birleştirilmesinden oluşmakla kalmaz aynı zamanda birbirlerini desteklerler. Bu yöntemle gerçekleştirilmiş olan araştırmaların eğitim açısından önemli katkılarının olacağı açıktır (Fırat, Kabakçı Yurdakul, Ersoy, 2014). Bir çalışma içinde hem nicel hem de nitel yöntemin birleştirilerek daha bütüncül bir anlayış sağladığı ve araştırılan konunun çeşitli yönleri ile ele alınarak daha güçlü sonuçlara ulaşılması kaçınılmazdır (Davies, 2000).

Araştırma yöntemi olarak karma yöntem seçildikten sonra verilerin hangi yöntem ile toplanılacağı konusunda karara varılır. Bunun sonrasında nicel ile nitel veriler toplanırken öncelik sırası belirlenir ve verilerin analizinin nasıl yapılacağı belirlenir. Bu aşamalardan faydalanılarak kullanılan karma yöntem desenleri vardır.

Bunlar: açıklayıcı sıralı desen, gömülü sıralı desen, yakınsak paralel desen, keşfedici sıralı desen, dönüşümsel desen ve çok aşamalı desendir (Creswell, 2017). Bu bilgiler ışığında çalışmamızı anlamlı bir şekilde sonuca ulaştırmak için açıklayıcı sıralı desen kullanılmıştır. Bu desende nicel veriler toplanmakta, analiz edilmekte ve ardından nitel veriler toplanmaktadır. Nitel verinin varlığı nicel verilerin analizini artırıp güçlendirmek için oldukça önemlidir. Verilerin analizi birbiri ile bağlantılıdır ve ayrı ayrı yorumlanıp birleştirilerek de yorumlanıp harmanlanır. Araştırma bulgularının ve ilişkilerinin açıklanmasında oldukça faydalı bir desendir (Baki ve Gökçek, 2012).

2.1.1. Araştırmanın Nicel Modeli

Araştırmada dart öğreniminde farklı geribildirim türlerinin öğrenmeye etkisinin tespit edilip daha sonra yapılan görüşme sonuçları ile birleştirilerek yorumlanması amaçlanmıştır. Deneysel araştırmalarda değişkenler arasında neden sonuç ilişkisi test edilirken aynı zamanda farkların bağımlı değişken üzerinde olan etkisi test edilir (Büyüköztürk, 2014). Yarı deneysel desenler tüm değişkenlerin kontrol altında tutulamadığı zamanlarda ve özellikle eğitim alanında kullanılmaktadır ve yansız atama ile deney ve kontrol grupları oluşturulur (Balcı, 2001; Büyüköztürk, 2014). Gruplara herhangi bir seçim yapılmaksızın doğal olarak katılımcılar seçilir. Kontrol ve deney grupların ön test uygulaması aynı esnada gerçekleştirilir. Ardından deney gruplarına uygulama yapılır ancak kontrol grubu bu uygulamaya dahil edilmez. Uygulamaların ardından deney grupları ile kontrol grubuna son test yapılarak ön test ve son test puanları farklılıkları ortaya çıkarılır (Sönmez ve Alacapınar, 2014). Bu amaç doğrultusunda çalışmamızda yarı deneysel desen içerisinde olan ön test-son test kontrol gruplu deney modeli kullanılmıştır (Fraenkel ve Wallen, 2003). Araştırmada her bir grup 15 kişi, toplamda 60 kişi olmak üzere dört gruba ayrılmıştır. Bu gruplar, sözel geribildirim, görsel geribildirim hem sözel hem de görsel geribildirim verilen üç deney grubu ve geribildirim verilmeyen bir kontrol grubudur.

2.1.2. Araştırmanın Nitel Modeli

Durum çalışması, sınırlı bir şekilde bir sistemin nasıl işlediği ve çalıştığı ile alakalı sistematik bir şekilde bilgi toplanması amacıyla çoklu veri toplama kullanarak konunun derinlemesine incelenmesiyle ortaya çıkan metodolojik bir yaklaşımdır (Chmiliar, 2010). Merriam (2013), durum çalışmasının sınırlı kalınan bir durum içerisinde derinlemesine betimleme yapmak ve incelemek olarak tanımlamıştır. Bu bilgiler ışığında araştırmacı tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme soru formu aracılığıyla nitel veriler toplanmıştır. Görüşme, durum çalışmalarına dahil olması gereken en önemli unsurlardandır (Gillham, 2000).Görüşme, nitel çalışmalarda araştırmacıların faydalandığı bir veri toplama tekniğidir (Punch, 2005). Araştırma dahilinde olan katılımcıların bir konu veya durum ile alakalı duygu ve düşüncelerinin anlaşılmasına çalışılmasına imkan tanır (Karataş, 2017). Kişilerin duyguları, düşünceleri, tutum, tecrübe ve şikayetlerinin daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla oldukça etkili bir yöntemdir (Sevencan ve Çilingiroğlu, 2007).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu oluştururken Mamak Belediyesi bünyesinde 2021-2022 eğitim-öğretim yılı darteğitim kurslarına kaydolan 215 öğrenciden ve daha önce dart eğitimi almamış gönüllü olarak katılım sağlayacak toplam 60 [$n_{(erkek)}=30$, $n_{(kadın)}=30$] öğrenci oluşturmuştur. Çalışma grubunu oluşturmak için ‘‘Kolay Ulaşılabilir Örnekleme Yöntemi’’ kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi, var olan öğrenciler içerisinde yeterli sayıda öğrencinin çalışma grubu olarak belirlenmesiyle oluşur (Singleton ve Straits, 2005). Seçilen öğrenciler 11-12 ve 13-14 yaş aralığında yer almaktadır. Çalışmanın nitel kısmını, çalışma grubunda yer alan ve farklı geribildirim türleri uygulanan her gruptan görüşmeye gönüllü olan dört öğrenci ile toplamda 12 öğrenciyle odak grup görüşmesi yapılmıştır.

Nitel araştırmalarda en fazla kullanılan rneklemme yöntemleri amaçlı, rastgele, gönüllü ve evren örneklemeler olarak sıralamak mümkündür. Amaçlı örneklemelerde çalışma için en uygun özelliklere sahip olan katılımcılar araştırmacı tarafından belirlenir (Başkale, 2016). Araştırmanın problemi göz önüne alınarak araştırmaya en uygun rneklemme yönteminin kolay ulaşılabilir rneklemme yöntemi olduğu düşünülmüştür. Çoğu durumda nitel araştırmacıların çalıştıkları örneklem büyüklüğüne dair genelleme yapabilecek fırsata erişemeyeceklerinin farkında oldukları ve dikkat etmeksizin ulaşımın kolay olması açısından kolay ulaşılabilir rneklemme yöntemini tercih ettikleri bilinen bir durumdur (Vogt ve ark., 2012). Kolay ulaşılabilir rneklemme yönteminde hali hazırda var olan havuz içerisinden yeterli sayıda katılımcı örneklem olarak belirlenir.

2.3.Araştırmacı ve Uzman

Bu araştırmada öğrencilere 8 hafta Dart eğitimini veren ve odak grup görüşmelerini gerçekleştiren araştırmacı 7 yıldır dart antrenörü olarak çalışmakta olup, Mamak Belediyesinde ise 4 yıldır öğrencilere okul sonrası ve hafta sonları dart eğitimi vermektedir. Deneysel işlemleri gerçekleştiren ve yarı yapılandırılmış görüşme sorularını soran araştırmacı; dart antrenörü ve 7 yıllık bir deneyime sahiptir, 4 yıldır Mamak Belediyesinde okul sonrası ve haftasonları öğrencilere dart eğitimi vermektedir. Kendisinin 2. Kademe dart antrenör belgesi bulunmaktadır. Ayrıca, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor ğretmenliği programından lisans mezunu olup, Beden Eğitimi ve Spor alanında yüksek lisans yapmıştır. Aktif olarak dart antrenörlüğü yapmakta dönem içinde yaz okulu dahil yaklaşık 200 öğrenciyle çalışmaktadır. Çalıştığı ğrencilerin gelişmelerini gözlemleyerek hazır olanların lisanslı olarak yarışma ve müsabakalara götürmektedir. Araştırmacının hazırladığı öğrencilerin 2022-2023 sezonu dart şampiyonalarında Ankara ve Türkiye dereceleri vardır. Araştırmacı, Lisans ve Yüksek lisans eğitimini Beden eğitimi spor yüksekokulu öğretmenlik bölümü programından mezun olmuştur. Araştırmacı, doktora eğitimi sürecinde nitel araştırma ile ilgili eğitim programlarına katılmış olup, ders kapsamında nitel araştırma ve rubric ile ilgili uygulamalarda deneyim kazanmıştır.

Bu araştırmada tezden sorumlu ğretim elemanı uzman rolündedir ve fakültede fiziksel aktivite ve beslenme, pedagojik formasyon, ölçme ve değerlendirme gibi pek çok ders yürütmektedir. Tezden sorumlu ğretim elemanı birçok nitel araştırmada araştırmacı olarak bulunmuştır. Öğretim elemanı, araştırmacıya tezin tamamında gereken kontrolleri yapan ve dönütleri sağlayan uzman kişi olarak bu çalışmaya katkı sağlamıştır. Ayrıca ğretim elemanı yarı yapılandırılmış görüşme formu, dereceli puan anahtarı ve çoktan seçmeli test tasarlanırken uzman olarak incelemiş ve gerekli geribildirimleri ve düzeltmeleri yapmıştır.

Geribildirimın nasıl verildiği ile ilgili 2 uzmana (Doç. Dr. Irmak HÜRMERİÇ ALTUNSÖZ, Doç. Dr. Nevin GÜNDÜZ) videolar gönderilmiş ve onların dönütleriyle araştırmaya devam edilmiştir. Aynı şekilde beceri testini puanlayan ve videoları izleyen uzmanlarda TBBDF'ye bağlı 3. ve 4. Kademe antrenörlük belgesine sahip antrenörlerdir (Tamer BOZKUş, Öğr. Gör. Mehmet YÖNAL). Antrenörler milli takım antrenörlüğü yapmış ve deneyim olarak baş hakemlik görevinde de bulunmuşlardır. 3. Kademe antrenör aynı zamanda spor bilimleri fakültesinde ğretim görevlisi görevindedir.

2.4. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada araştırmacı tarafından çeşitli kaynaklara dayalı olarak yapılan ve daha sonra 2 uzman görüşü alınarak oluşturulmuş olan 2 ayrı veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracının Birincisi “Dart Beceri Testi” ikincisi ise “Görüşme Formudur”.

Veri toplama araçlarının oluşturulması için ön çalışma yapılmış ve belirtilen süreçte veri toplama araçları oluşturulmuştur.

Mamak Belediyesi Dart kursuna kaydolun öğrencilere kazandırılması düşünölen davranışlar belirlenmiş ve Dart beceri testi için uzman görüşü alınarak

dart sporunun duruş, tutuş, atış vb. konularını içeren 8 haftalık dart eğitimi uygulamasını kapsayan günlük planlar oluşturulmuştur.

Ölçümler ön ve son test olarak iki kez uygulanmıştır. Test öncesi uygun ısınma yaptırılmıştır. 1. Grup: sözel geribildirim, 2. Grup: görsel geribildirim, 3. Grup: sözel + görsel geribildirim ve 4. Grup: kontrol grubu olarak homojen şekilde dörde ayrılmıştır. Gruplara devrimsel alanda kullanılan dart kursunda, ön test yapılacak ilk hafta eğitim ve son test yapılacak olan son hafta olarak toplam 10 hafta boyunca her hafta 45 dk+45 dk olmak üzere toplamda 90 dakika dart eğitimi araştırmacı tarafından verilmiştir.

2.4.1. Dart Beceri Testi

Dart beceri testinde dart alanında konu ile ilgili literatür taranmış ve uzman görüşü alınarak dart becerilerini kapsayan konular tespit edilmiştir. Araştırmada öğrencilerin dart ile ilgili becerilerini (duruş, tutuş ve atış vb.) ölçmek için araştırmacı tarafından hazırlanan dart eğitiminin tüm beceri ile ilgili konularını kapsayan Rubric (Dereceli puanlama anahtarı) Değerlendirme ölçeği hazırlanmıştır. Değerlendirme ölçeği daha sonra 3 kademe antrenör ve ölçme ve değerlendirme uzmanından uzman görüşü alınmıştır. Dart Beceri Testi öğrencilere ön test ve son test olarak uygulanmıştır. Dart beceri testi, alfa güvenirlik analiz testi sonucu = 0,988 olarak tespit edilmiştir. Dart beceri testinde puanların karşılıklarına bakacak olursak; 1=hareket gözlenmedi, 2=başarısız, 3=orta düzeyde uygulama, 4=iyi düzeyde uygulama ve 5=çok iyi uygulamayı ifade etmektedir.”Oluşturulan testin dart alanında 2 uzman tarafından kontrolü sağlanıp düzeltmeler yapıldıktan sonra son şekli verilmiştir. Son şekli verilen dart beceri testinde 17 maddeden oluşan davranış basamaklaması yer almaktadır. Öğretilen beceriler ile ilgili ön test – son test değerlerinin kaydedilişi, yedeklenmesi ve gösterimi aşamalarında video kamera kullanılmıştır.

2.4.2. Görüşme Soru Formu

Nitel veri toplama aracı olarak konu alanında yapılmış makale ve araştırmalar taranarak soru havuzu oluşturulmuş, araştırmacı tarafından oluşturulan sorular daha sonra iki uzman görüşü alınarak (Doç. Dr. Nevin GÜNDÜZ ve Doç. Dr. Aysel Kızılkaya NAMLI) görüşme formu haline getirilmiştir. Daha sonra araştırmacı görüşme sorularının öğrenciler tarafında açık ve anlaşılır olup olmadığını belirlemek için araştırma grubunun dışından 3 öğrenci ile pilot uygulama yapmış ve görüşme sonuçları uzmanlar tarafından tekrar incelendikten sonra görüşme soru formu son halini almıştır. Görüşme formunda toplam 11 soru yer almaktadır.

2.5. Verilerin Toplanması

Araştırmaya ilişkin veri toplama süreci, Mamak Belediyesi'nden izin yazısı ve araştırmaya katılacak öğrencilerin velilerinden veli onam formu alınmasından sonra başlamıştır. Gerekli izinler alındıktan sonra belediyenin okuma salonuna öğrenciler toplanıp araştırmayla ilgi bilgilendirme yapılmıştır. Dart eğitimi için uygulamanın 8 haftalık bir süreç olduğundan devamsızlık yapılmaması gerektiğinden ve çalışmanın öneminden bahsedilmiştir. Okuma salonunda bulunan öğrencilerden tamamen gönüllülük esasına dayalı 60 öğrenci (30 kız, 30 erkek) seçilmiştir. Gruplara rastgele seçilen öğrenciler ayrılmadan önce geribildirim ve dart sporuyla ilgili bilgilendirme yapılmıştır. Deney grubunda yer alan öğrencilerin geribildirim uygulamalarına yönelik görüşlerini almak amacıyla uygulama sonunda son testler alınmış ve daha sonra yarı yapılandırılmış görüşme formları odak grup görüşme tekniği kullanılarak görüşmeler yapılmıştır. Araştırmanın nitel verilerini elde etmek için yarı yapılandırılmış görüşme soruları öğrencilere sorulmuştur. Araştırmada öğrencilerle yapılan odak grup görüşmesi Mamak Belediyesine ait okuma salonunda yapılmıştır. Görüşmeler sessiz bir odada ses kaydına alınarak kaydedilmiştir. Öğrenciler her deney grubundan görüşmeye gönüllü katılmak isteyen 4 kişi olmak üzere toplam 12 kişi odak grup görüşmesi için seçilmiştir. Mamak Belediyesi okuma salonu görüşme için uygun hale getirildikten sonra görüşmeler yapılmıştır. Daha

sonra ifadeler elektronik ortamda yazıya dönüştürülerek her bir katılımcı için kodlanarak (K1,K2....K12) analiz edilmiştir.

Odak grup görüşmesi, araştırmalarda sıklıkla kullanılan tekniklerdendir ve araştırmacı tarafından ilgilenilen ve yönlendirmesi dahilinde bir konunun 4 ile 12 kişilik gruplarda tartışılıp irdelendiği bir grup tartışması olarak bilinmektedir (Marshall, 1999).Odak grup görüşmesinde amaç, belirlenmiş olan bir konunun katılımcılara ait deneyimlerle, yaşantılarla, bakış açılarıyla, eğilimleriyle, tutum ve alışkanlıklarıyla, algılarıyla ve duygularıyla derinlemesine, çok boyutlu ve detaylı bir şekilde nitel bilgi edinmektir (Stewart ve Shamdasani, 1990; Kitzinger, 1994, 1995; Krueger, 1994; Bowling, 2002).

Öğrencilerle yapılan odak grup görüşmesi 75 dakika sürmüştür. Veri doygunluğuna ulaşıldığı ve artık cevapların tekrar edilmeye başlandığı zaman görüşme sona erdirilmiştir. Alan yazın incelendiğinde de nitel çalışmalar esnasında var olan verilerin tekrarlanması verilerin doygunluğuna ulaşma göstergesi olarak bilinmektedir ve bu sebeple görüşmelerin sonlanabileceği belirtilmektedir (Creswell ve Poth, 2018; Çokluk, Yılmaz ve Oğuz, 2011).

Odak grup görüşmelerindeki en önemli şey katılımcıların kişisel görüşlerini ortaya koyarken özgür bir ortamda bulunmalarını sağlamaktır. Bu anlamda odak grup görüşmelerinde en büyük avantaj, grup içinde var olan etkileşim ile grup dinamiğinde hem yeni hem de farklı fikirlerin doğmasıdır (Kitzinger, 1994, 1995).

Hafta	Çalışma İçeriği	Grup	Geri Bildirim Türü
1.Hafta	Dart Tanıyalım(oyun kuralları, malzemeleri, saha ölçüleri) Dart Okunun Tutuşu Oku Kavrama Parmakların Tutuşu Okun Açısı ve Dengesi	1.Grup	Sözel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		2.Grup	Görsel Geri Bildirim
		3.Grup	Sözel ve Görsel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		4.Grup	-
2.Hafta	<u>Duruş ve vücut kompozisyonu</u> <u>Ayakların kompozisyonu</u> Atış çizgisine Temas Vücut Ağırlık Merkezi Vücudun Sabitlenmesi	1.Grup	Sözel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		2.Grup	Görsel Geri Bildirim
		3.Grup	Sözel ve Görsel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		4.Grup	-
3.Hafta	Dart Atış Teknikleri Atışta Vücut Dengesi Atışta kol Hareketi Atışta Bilek Hareketi	1.Grup	Sözel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		2.Grup	Görsel Geri Bildirim
		3.Grup	Sözel ve Görsel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		4.Grup	-
4.Hafta	Atışta kol ve Bilek koordinasyonu Okun El ile Takibi Okun Elden Çıkışı	1.Grup	Sözel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		2.Grup	Görsel Geri Bildirim
		3.Grup	Sözel ve Görsel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		4.Grup	-
5.Hafta	Yardımcı Elin kontrolü Nefes Kontrolü	1.Grup	Sözel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		2.Grup	Görsel Geri Bildirim
		3.Grup	Sözel ve Görsel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		4.Grup	-
6.Hafta	Antrenmanlar Dart Hedef tahtasının Alt ve üst Yarımını vurmak Dart Hedef tahtasının sağ ve sol yarımını vurmak	1.Grup	Sözel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		2.Grup	Görsel Geri Bildirim
		3.Grup	Sözel ve Görsel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		4.Grup	-
7.Hafta	Antrenmanlar Dart hedef tahtası iç çemberi vurmak Dart hedef Tahtası Dış çemberi vurmak	1.Grup	Sözel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		2.Grup	Görsel Geri Bildirim
		3.Grup	Sözel ve Görsel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		4.Grup	-
8.Hafta	Genel Tekrar ve Antrenman	1.Grup	Sözel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		2.Grup	Görsel Geri Bildirim
		3.Grup	Sözel ve Görsel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		4.Grup	-

Şekil 2.1. Dart antrenman programı.

2.6. Uygulanan Yöntem

Araştırmada Dart sporu için hazırlanan program dahilinde dersler işlenmiştir. Deney gruplarından birincisine sözel geri bildirim, ikincisine görsel, üçüncü gruba hem sözel hem görsel geri bildirim verilmiş son olarak kontrol grubuna herhangi bir geri bildirim verilmeyip dersler işlenmiş ve video kamera ile kayıt edilmiştir. Gruplarda bulunan öğrenciler ders işlenirken birbirlerini görmemişlerdir.

Bütün gruplar için hazırlanmış olan haftalık programlar uygulanmıştır. Araştırmada sözel, görsel, sözel+ görsel gruplarına düzeltici geri bildirim ifadeleriyle geri bildirimler verilmiş, kontrol grubuna herhangi bir geri bildirim verilmemiştir. Sözel geri bildirim alan grup, sadece sözel ifadelerle geri bildirim almıştır. Görsel geri bildirim alan gruba herhangi bir sözel ifade kullanılmamış, antrenmanının hemen ardından kayıtlar kendilerine izlettirilerek dikkat etmeleri gereken noktalar açıklanmıştır. Sözel+Görsel geri bildirim alan grup ise hem sözel hemde video kayıtlarını izleyerek geri bildirim almıştır.

Araştırmacı bütün derslere kendi girmiştir. Derste alınan kayıtları TBBDF bulunan 2 uzmana göndererek izlemelerini ve beceri testlerini puanlamalarını sağlamıştır.

2.7. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler freetrialversion of SPSS Statistics (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Kullanılan ölçeklerin güvenilirliğini test etmek amacıyla “Güvenilirlik Analizi” yapılmıştır. Verileri değerlendirilirken (sayı, yüzde, min-maks değerleri, medyan, ortalama, standart sapma) tanımlayıcı istatistiksel metotlar kullanılmıştır. Grupların homojenliğini test etmek için ki kare analizi uygulanmıştır.

Ölçüm araçlarının Kolmogorov-Smirnov testine göre normal dağılım gösterip, göstermediği araştırılmıştır. Buna göre değişkenlerin değerlendirilmesinde normal dağılıma sahip olduğu durumda parametrik testler, normal dağılmadığı durumda ise nonparametrik testler kullanılmıştır. İki den fazla bağımsız grup arasındaki farkı bulmak için normal dağılıma sahip olduğu durumda tek yönlü varyans analizi, normal dağılıma sahip olmadığı durumda ise Kruskal Wallis analizi kullanılmıştır. İki bağımlı aşama karşılaştırılmasında ise Wilcoxon testi uygulanmıştır.

Araştırmada nitel verilerin analizi için içerik analiz kullanılmıştır. “Analiz sonucunda 3 tema ve 9 kategori tespit edilmiştir (Şekil 3.1). Dört aşama şeklinde analiz edilen nitel araştırma verilerinden içerik analizi yapılırken; verilerin kodlanması, temaların oluşturulması, kodların ve temaların düzenlenmesi ve bulguların tanımlanması ve yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Çizelge 2.1. Araştırmada kullanılan ölçüm aracının güvenirlik analizi sonuçları.

Ölçüm Aracı	Güvenirlik Analizi
Dart Devinişsel Alan Testi	Cronbach Alpha= 0,988

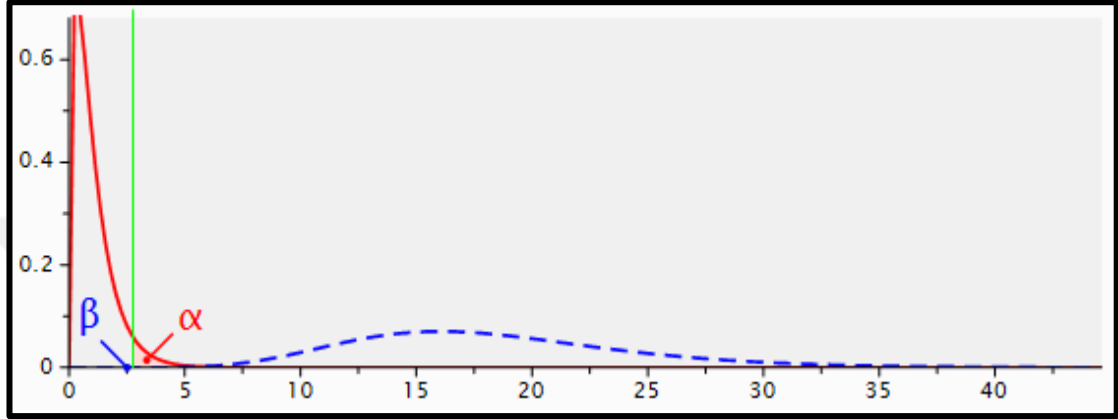
Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenirlik analizi sonuçları Çizelge 2.1’de verilmiştir. Ölçek incelendiğinde, ölçeğin güvenilir olduğu tespit edilmiştir. Dart beceri testinin güvenirlik analiz sonucunun ise 0,988 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Güvenirlik değerlerinin 0,50’den büyük olması, kullanılan ölçeklerin güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu da çalışmada kullanılan ölçeğin içsel tutarlılıklarının iyi olduğunu göstermektedir.

Çizelge 2.2. Araştırmada kullanılan ölçüm araçlarının normallik analizi sonuçları.

Ölçüm Aracı	Ölçüm Zamanı	Kolmogorov-Smirnov		Durum
		İstatistik	p	
Dart Beceri Testi	Ön test	0,110	0,069	Normal
	Son test	0,387	0,000	Normal değil

Araştırmada kullanılan ölçeğin boyutlarının normallik analizi sonuçları Çizelge 2.2’de verilmiştir. Ölçüm araçlarının Kolmogrov-Smirnov testine göre p değerinin 0,05’ten büyük olması normal dağıldığını, 0,05’ten küçük olması ise normal dağılmadığı göstermektedir.

Çizelge 2.3. Araştırmada kullanılan ölçüm araçlarının güç testi sonuçları.

F tests -ANOVA: Fixedeffects, omnibus, one-way		
Analysis:	Post hoc: Computeachievedpower	
Input:	Effect size f	= 0,9140295
	αerr prob	= 0,05
	Total sample size	= 60
	Number of groups	= 4
Output:	Noncentralityparameter λ	= 50,1269956
	Critical F	= 2,7694309
	Numerator df	= 3
	Denominator df	= 56
	Power (1-β err prob)	= 0,9999897

Çalışmanın gücü “G. Power-3.1.9.2” programı kullanılarak hesaplanmıştır. 4 grup ve her grupta 15 kişi olmak üzere 60 kişiye uygulanan analiz sonucunda $\alpha=0,05$ düzeyinde, etki büyüklüğü 0,9140 olarak bulunmuştur ve post-hoc olarak hesaplanan çalışmanın gücü 0,99 olarak hesaplanmıştır. Post hoc analizi için elde edilmesi gereken minimum power değeri 0,67’dir. Bu durumda yapılan power değeri kabul edilebilir düzeydedir ve veri sayısı yeterlidir (Cohen,1988).

3. BULGULAR

Bu bölümde, araştırma soruları için toplanan verilerin çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular, araştırma sorularının sırasına uygun bir şekilde çizelgeler ile açıklamaları verilmiştir.

Çizelge 3.1. Araştırmaya katılan katılımcıların demografik özelliklerine göre geribildirim türlerinin karşılaştırılması (WilcoxonTesti).

Değişkenler		Sözel Geribildirim		Görsel Geribildirim		Sözel + Görsel Geribildirim		Kontrol Grubu		Test değeri	P
		n	%	n	%	n	%	n	%		
Yaş	11 yaş	2	13,3	2	13,3	2	13,3	2	13,3	0,000**	1,000
	12 yaş	4	26,7	4	26,7	4	26,7	4	26,7		
	13 yaş	5	33,3	5	33,3	5	33,3	5	33,3		
	14 yaş	4	26,7	4	26,7	4	26,7	4	26,7		
Cinsiyet	Kız	7	46,7	7	46,7	7	46,7	7	46,7	0,000**	1,000
	Erkek	8	53,3	8	53,3	8	53,3	8	53,3		
Toplam		15	100,0	15	100,0	15	100,0	15	100,0		

*p<0,05, **Ki kare analizi

Araştırmaya katılan katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine dair dağılımı Çizelge 3.1’de verilmiştir. Katılımcıların gruplara göre sosyo-demografik özelliklerinin homojenliğinin test edilebilmesi için ki kare analizi uygulanmıştır. Bunun sonucunda, katılımcıların gruplara göre sosyo-demografik özelliklerinin homojen dağılım gösterdiği görülmektedir ($p>0,05$).

Çizelge 3.2. Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyetlerine göre dart devinişsel alan testi puanlarının karşılaştırılması.

	Ön test					Son test					Test değeri	p
	Min	Maks	M	X	SS	Min	Maks	M	X	SS		
Kadın	19,00	30,00	26,00	25,11	3,17	40,00	85,00	82,00	72,61	17,76	-4,625****	0,000*
Erkek	20,00	30,00	25,00	25,09	2,47	41,00	85,00	80,00	72,09	16,43	-4,940****	0,000*
Test değeri	0,018**					-1,191***						
p	0,985					0,234						

*p<0,05, **Bağımsız t testi, ***Mann Whitney U testi, ****Wilcoxon testi

Katılımcıların cinsiyetlerine göre dart devinişsel alan testi değerlerini karşılaştırmak için iki bağımsız grup karşılaştırılmasında normal dağılıma sahip olduğu durumda bağımsız t testi, normal dağılıma sahip olmadığı durumda ise Mann Whitney U testi kullanılmıştır. İki bağımlı aşama karşılaştırılmasında Wilcoxon testi uygulanmıştır. Bunun sonucunda, katılımcıların cinsiyetlerine göre dart devinişsel alan testi ön test ve son test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (p>0,05).

Grup içi kadın ve erkek katılımcıların dart devinişsel alan testi ön test ve son test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (p<0,05). Kadın ve erkek katılımcıların dart devinişsel alan testi son test değerlerinin, ön test değerlerinden daha fazla olduğu görülmektedir.

Çizelge 3.3. Araştırmaya katılan katılımcıların yaşlarına göre dart beceri testi puanlarının karşılaştırılması.

Ölçüm Zamanı	Ön test					Son test					Test değeri	p
	Min	Maks	M	X	SS	Min	Maks	M	X	SS		
11 yaş (1)	19,00	30,00	25,00	25,00	3,59	42,00	84,00	79,50	71,38	17,94	-2,521***	0,012*
12 yaş (2)	20,00	30,00	25,00	25,38	2,78	41,00	85,00	81,00	71,63	18,36	-3,520****	0,000*
13 yaş (3)	20,00	29,00	25,00	24,80	2,38	43,00	85,00	80,00	72,75	16,13	-3,924****	0,000*
14 yaş (4)	20,00	30,00	26,00	25,25	3,09	40,00	85,00	82,00	73,00	17,54	-3,519****	0,000*
Test Değeri	4,101**					1,439**						
p	0,011*					0,696						
Bonferroni	2>3											

*p<0,05, **Tek yönlü varyans analizi, ***Kruskal Wallis testi, ****Wilcoxon testi

Katılımcıların yaşlarına göre dart devinişsel alan testi değerlerini karşılaştırmak için ikiden fazla bağımsız grup karşılaştırılmasında normal dağılıma sahip olduğu durumda tek yönlü varyans analizi, normal dağılıma sahip olmadığı durumda ise KruskalWalis testi uygulanmıştır. İki bağımlı aşama karşılaştırılmasında Wilcoxon testi uygulanmıştır. Bunun sonucunda, katılımcıların yaşlarına göre dart devinişsel alan testi ön test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Fark yaratan grubu bulmak için Bonferroni uygulanmıştır. 12 yaş katılımcıların dart devinişsel alan testi ön test değerlerinin, 13 yaş katılımcılara göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Grup içi 11 yaş, 12 yaş, 13 yaş ve 14 yaş katılımcıların dart devinişsel alan testi ön test ve son test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). 11 yaş, 12 yaş, 13 yaş ve 14 yaş katılımcıların dart devinişsel alan testi son test değerlerinin, ön test değerlerinden daha fazla olduğu görülmektedir.

Çizelge 3.4. Araştırmaya katılan katılımcıların gruplarına göre dart beceri testi puanlarının karşılaştırılması.

Ölçüm Zamanı	Ön test					Son test					Test değeri	p
	Min	Maks	M	X	SS	Min	Maks	M	X	SS		
Sözel Geribildirim (1)	24,00	30,00	27,00	27,40	1,80	79,00	85,00	80,00	80,87	1,96	-3,414****	0,001*
Görsel Geribildirim (2)	19,00	26,00	23,00	22,87	2,07	78,00	85,00	81,00	81,07	1,79	-3,413****	0,001*
Sözel + Görsel Geribildirim (3)	23,00	30,00	26,00	26,33	2,02	82,00	85,00	84,00	83,87	0,92	-3,414****	0,001*
Kontrol Grubu (4)	20,00	28,00	24,00	23,80	2,60	40,00	49,00	43,00	43,53	2,80	-3,417****	0,001*
Test Değeri	14,692**					43,983***						
p	0,000*					0,000*						
Bonferroni	1>2, 1>4, 3>2, 3>4					1>4, 2>4, 3>4, 3>1, 3>2						

* $p<0,05$, **Tek yönlü varyans analizi, ***Kruskal Wallis testi, ****Wilcoxon testi

Araştırmaya katılan katılımcıların gruplarına göre dartbeceri testi puanlarını karşılaştırmak için 2’den fazla bağımsız grup karşılaştırılmasında normal dağılıma sahip olduğu durumda tek yönlü varyans analizi, normal dağılıma sahip olmadığı durumda Kruskal Wallis testi ve iki bağımlı aşama karşılaştırılmasında ise Wilcoxon testi uygulanmıştır. Bunun sonucunda, grupların dartbeceri testi ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Fark yaratan grubu bulmak için Bonferroni uygulanmıştır. Sözel Geribildirim ve Sözel + Görsel Geribildirim grubu katılımcıların dartbeceri testi ön test puanlarının, Görsel Geribildirim ve kontrol grubundan daha fazla olduğu görülmektedir.

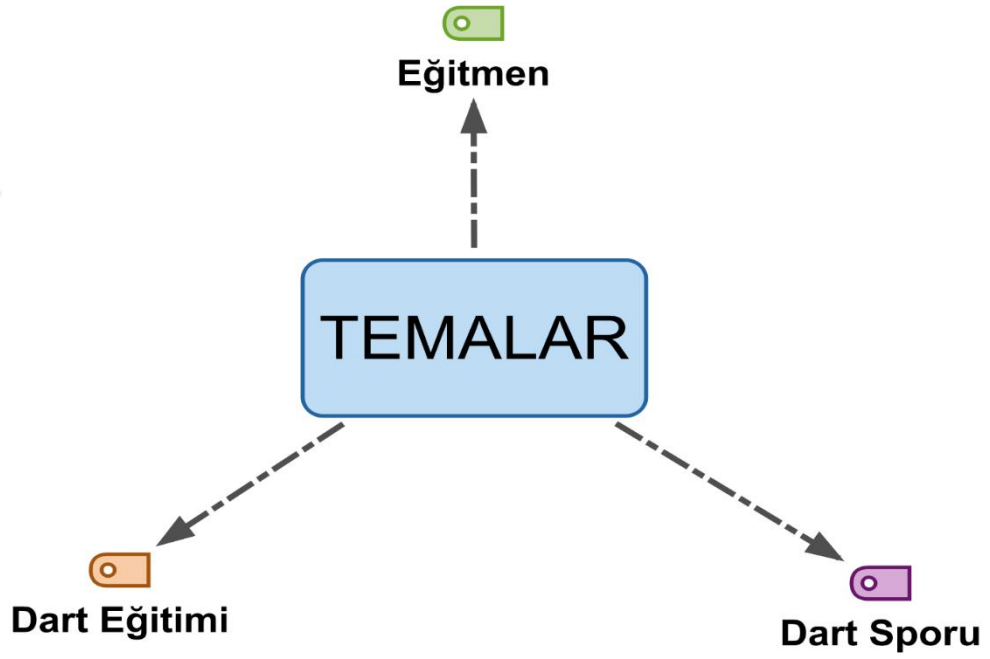
Grupların dartbeceri testi son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Fark yaratan grubu bulmak için Bonferroni uygulanmıştır. Sözel Geribildirim, Görsel Geribildirim ve Sözel + Görsel Geribildirim grubu katılımcılarının dartbeceri testi son test puanlarının, kontrol grubundan daha fazla olduğu görülmektedir. Sözel + Görsel Geribildirim grubu katılımcılarının dartbeceri testi son test puanlarının Sözel Geribildirim ve Görsel Geribildirim grubundan daha fazla olduğu görülmektedir.

Sözel Geribildirim, Görsel Geribildirim, Sözel + Görsel Geribildirim grubu ve kontrol grubu katılımcılarının dartbeceri testi ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Son test dartbeceri testi puanlarının, ön test puanlarından daha fazla olduğu görülmektedir.

Nitel bulgular kısmında yapılmış olan odak grup görüşmesine toplamda 12 katılımcı dahil olmuştur. Katılımcılar K1-K12 olarak kodlanmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Çizelge 3.4’te yer almaktadır. Katılımcıların 7’si erkek, 5’i kız öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcıların 6’sı 14, 5’i 12 ve 1’i 13 yaşındadır.

Çizelge 3.5. Odak grup görüşmesine katılan katılımcıların yaş, cinsiyet ve kodları.

Odak Grup Katılımcıları	Cinsiyet	Yaş
K1	Kız	14
K2	Erkek	14
K3	Erkek	14
K4	Kız	14
K5	Erkek	12
K6	Erkek	12
K7	Erkek	12
K8	Kız	12
K9	Erkek	12
K10	Kız	13
K11	Erkek	14
K12	Kız	14

Şekil 3.1. Temaların gösterimi.

Çalışma Şekil 3.1’de görüldüğü üzere 3 tema altında toplanmıştır. Bunlar; eğitmen, dart eğitimi ve dart sporudur.

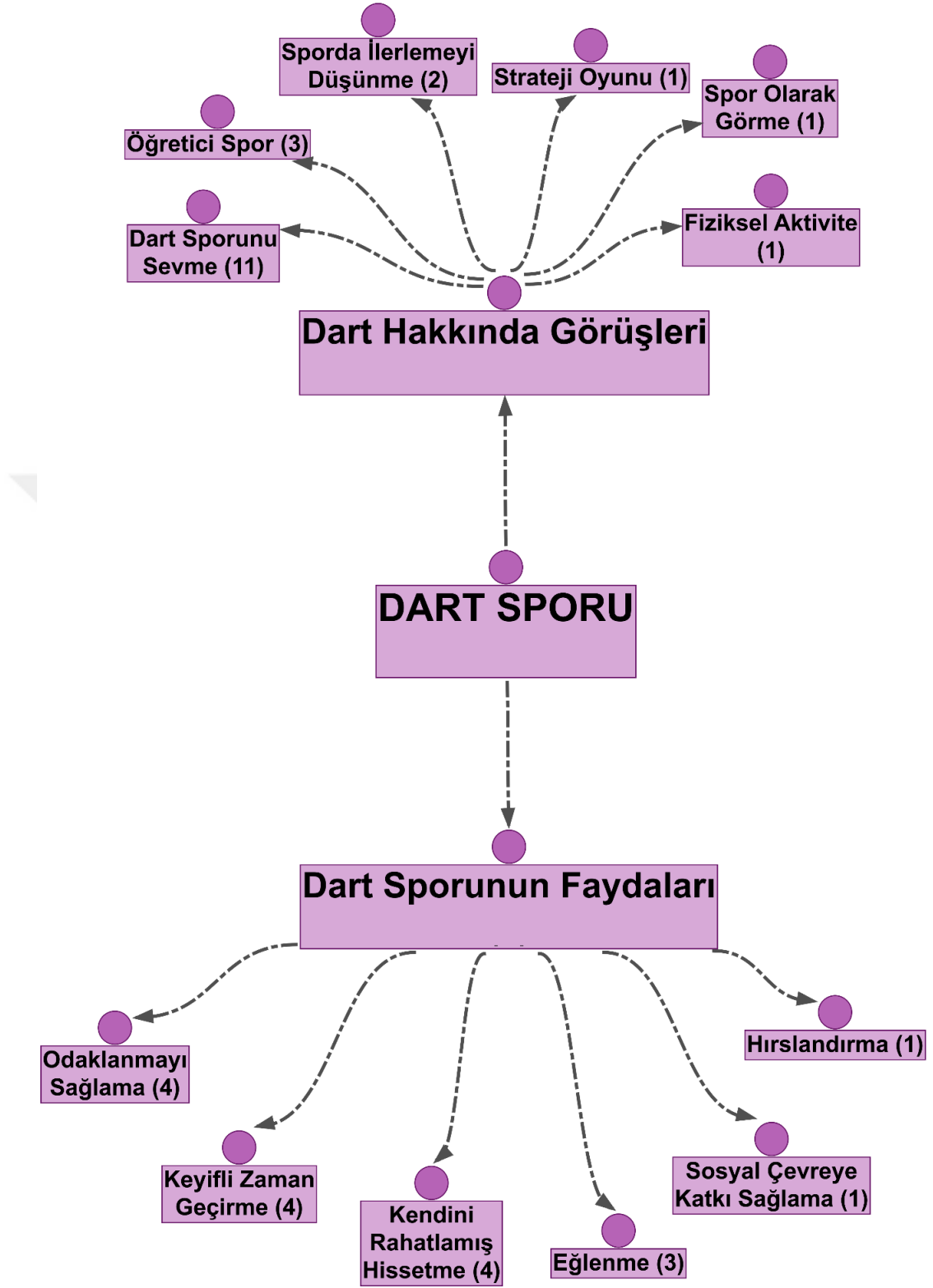
Dart Sporü Temasına Göre;

Aşağıda yer alan Şekil 3.2’de Dart Sporü temasının kategorileri ve kodları yer almaktadır. Dart Sporü temasının 2 kategorisi bulunmaktadır.

- Dart hakkında görüşleri kategorisinin 6 kodu vardır. Bu kodlar; fiziksel aktivite, öğretici spor, sporda ilerlemeyi düşünme, spor olarak görme, strateji oyunu ve dart sporunu sevmedir.
- Dart sporunun faydaları kategorisinin de 6 kodu vardır. Bu kodlar; keyifli zaman geçirme, hırslandırma, sosyal çevreye katkı sağlama, kendini rahatlamış hissetme, eğlenme ve odaklanmayı sağlamadır.

Kodlar	Katılımcı												Yüzde	Frekans
	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	%	f
Dart Sporü														
1.Dart Hakkında Görüşleri														
1.1 Strateji Oyunu				X									8,33	1
1.2 Fiziksel Aktivite										X			8,33	1
1.3 Sporda İlerlemeyi Düşünme			X				X						16,66	2
1.4 Dart Sporunu Sevme	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	100	12
1.5 Spor Olarak Görme							X						8,33	1
1.6 Öğretici Spor						X				X		X	25	3
2. Dart Sporunun Faydaları														
2.1 Hırslandırma									X				8,33	1
2.2 Eğlenme					X					X		X	25	3
2.3 Kendini Rahatlamış													25	3
Hissetme	X		X			X								
2.4 Keyifli Zaman Geçirme				X				X	X			X	33,33	4
2.5 Sosyal Çevreye Katkı								X					8,33	1
Sağlama														
2.6 Odaklanmayı Sağlama	X	X									X		25	3

Şekil 3.2. Dart Sporü temasının kategorileri kod ve frekansları.

Şekil 3.3. Dart sporu teması hiyerarşik kod alt kod gösterimi.

Katılımcıların dart sporuna yönelik genel görüşleri dart sporu teması altında toplanmıştır. Dart teması bağlamında oluşturulan kategori, kod ve kod frekanslarına yönelik bilgiler Şekil 3.3’te yer almaktadır.

Dart Hakkında Görüşleri Kategorisine Göre;

Katılımcıların dart hakkındaki görüşleri kategorisi altında kodlanmıştır. Bu kategoride en çok ifadede bulunulan kod dart sporunu sevmek kodudur. Katılımcılar dart sporunu sevdiklerini ve kendilerine iyi geldiğini dile getirmiştir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“evet sevdim bence hedef alıp atış yapmak ve oda hedefi vurmak kendini iyi hissettiriyor.” (K6)

“evet sevdim zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum.” (K12)

“tabiki seviyorum çünkü dikkat eksikliğime iyi geliyor.” (K2)

Dart hakkındaki görüşleri kategorisi kodlarından bir diğeri öğretici spor kodudur. Katılımcılar dartın farklı öğretici taraflarının da olduğunu dile getirmişlerdir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“dart sporu hakkında derslerime dahi katkı sağladığını düşünüyorum.” (K6)

“bence hem eğlenceli hem öğretici.” (K10)

“matematiğimi geliştiriyor daha iyi hesap yapmaya başladım.” (K11)

Dart hakkındaki görüşleri kategorisi kodlarından bir diğeri sporda ilerlemeyi düşünme kodudur. Katılımcılar dart sporunda ilerlemeyi düşündüklerini dile getirmiştir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“evet seviyorum çünkü bu sporda ilerlemeyi düşünüyorum.” (K7)

“dart sporu hakkında geleceğime katkı sağlayacağını düşünüyorum”
(K3)

Dart hakkındaki görüşleri kategorisi kodlarından bir diğeri strateji oyunu kodudur. Katılımcılar dart sporunun bir strateji oyunu olduğunu ifade etmişlerdir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“dart sporu hakkında düşündüğüm şey satranç gibi bir strateji oyunu”
(K4)

Dart hakkındaki görüşleri kategorisi kodlarından bir diğeri spor olarak görme kodudur. Katılımcılar dartı bir spor olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“dart sporu hakkında spor olarak görmeyen bir çok kişi ver iken benim açımdan tam olarak bir spordur.” (K7)

Dart hakkındaki görüşleri kategorisi kodlarından bir diğeri fiziksel aktivite kodudur. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“evet seviyorum çünkü eklem bölgelerimi harekete geçiriyor” (K10)

Dart Sporunun Faydaları Kategorisine Göre;

Dart sporu teması kategorilerinden ikincisi dart sporunun faydaları kategorisidir. Katılımcıların dart sporunun faydalarına yönelik görüşleri bu kategori çerçevesinde kodlanmıştır. Dart sporunun faydaları kategorisinde en çok ifade alan kodlardan biri eğlenme kodudur. Katılımcılar dart sporunun eğlenceli olduğunu ve spor yaparken eğlendiklerini dile getirmişlerdir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“dart sporu hakkında çok eğlenceli olduğunu ve zevkli olduğunu düşünüyorum” (K5)

“eğlenceli bir spor.”(K12)

Dart sporunun faydaları kategorisinde yer alan bir diğer kod kendini rahatlamış hissetme kodudur. Katılımcılar dartın kendilerini rahatlattığını dile getirmişlerdir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“evet seviyorum çünkü beni günlük hayatımdaki bazı stresli düşüncelerden uzak tutuyor.” (K1)

“evet sevdim bence hedef alıp atış yapmak ve oda hedefi vurmak kendini iyi hissettiriyor.” (K6)

“seviyorum, atış yaparken kendimi rahatlamış hissediyorum” (K3)

Dart sporunun faydaları kategorisinde yer alan bir diğer kod keyifli zaman geçirme kodudur. Katılımcılar dartın keyifli zaman geçirmelerini sağladığını dile getirmişlerdir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“sevdim oynarken çok eğleniyorum.” (K4)

“evet sevdim zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum.” (K12)

Dart sporunun faydaları kategorisinde yer alan bir diğer kod odaklanmayı sağlama kodudur. Katılımcılar dartın odaklanmayı sağladığını dile getirmişlerdir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“evet seviyorum çünkü odaklanmamı geliştirdiğini düşünüyorum.” (K11)

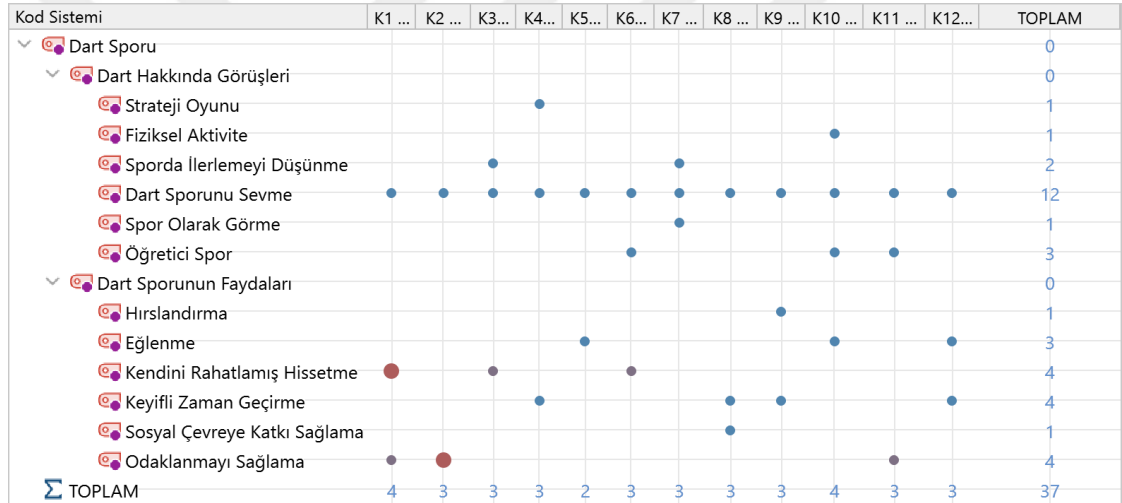
“dart sporu hakkında dikkatimi geliştirdiğini ve bana iyi geldiğini düşünüyorum” (K1)

Dart sporunun faydaları kategorisinde yer alan bir diğer kod hırslandırma kodudur. Katılımcılar dartın kendilerini hırslandırıldığını dile getirmişlerdir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“beni hırslandırıyor” (K9)

Dart sporunun faydaları kategorisinde yer alan bir diğer kod sosyal çevreye katkı sağlama kodudur. Katılımcılar dartın sosyal çevrelerine katkı sağladığını dile getirmişlerdir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“sosyal çevremi geliştirdiğini düşünüyorum.” (K8)

Şekil 3.4. Dart sporu teması kod matris tablosu.

Dart sporu teması katılımcılara göre kod matris tablosu Şekil 3.4’te yer almaktadır. Buna göre; K1 kodlu katılımcının kendini rahatlamış hissetme kodunda ifadelerinin yoğunlaştığı görülmektedir. K2 kodlu katılımcının ifadeleri odaklanmayı sağlama kodunda yoğunlaşmaktadır. Dart sporu temasında en çok ifade bulunan kod ise dart sporunu sevmeyi düşünme kodu olmuştur.

Dart Eğitimi Temasına Göre;

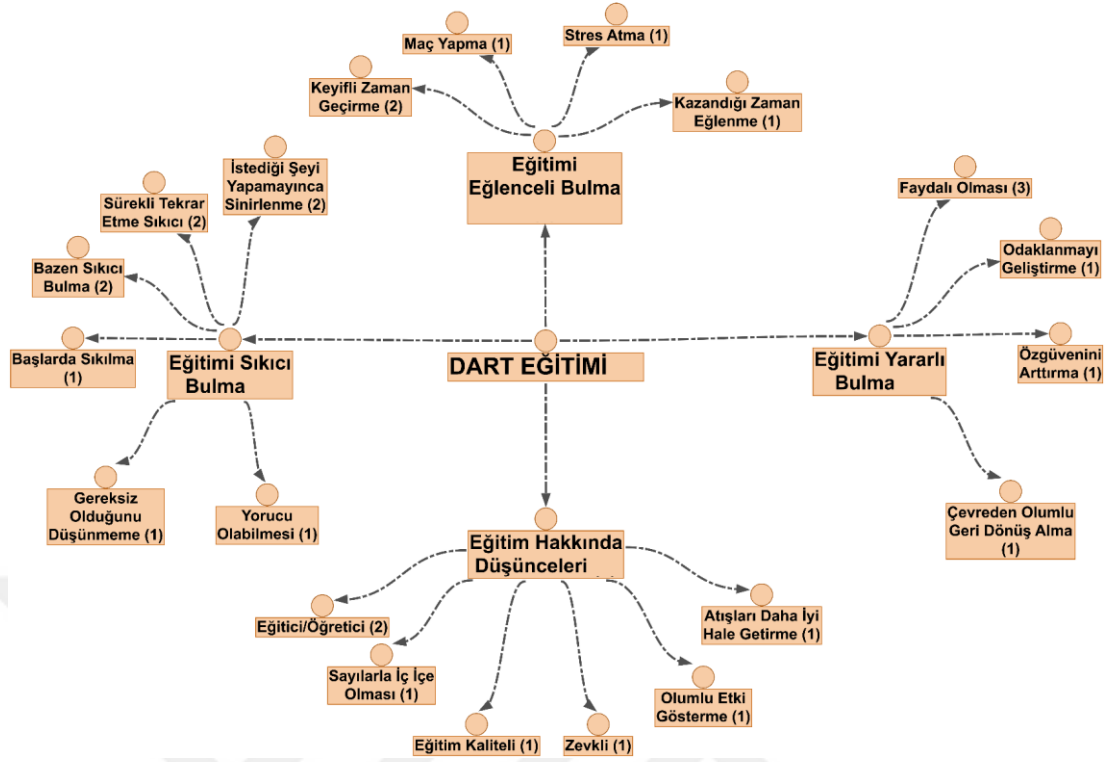
Aşağıda yer alan Şekil 3.5'te Dart Eğitimi temasının kategorileri ve kodları yer almaktadır.

Dart Eğitimine ait 4 kategori bulunmaktadır.

- Eğitim Hakkında düşünceleri kategorisinin sayılarla iç içe olması, eğitici/öğretici, zevkli, eğitim kaliteli, atışları daha iyi hale getirme ve olumlu etki gösterme kodları,
- Eğitimi Yararlı Bulma kategorisinin odaklanmayı geliştirme, özgüvenini artırma, çevreden olumlu geri dönüş alma ve faydalı olması kodları,
- Eğitimi Eğlenceli Bulma kategorisinin kazandığı zaman eğlenme, keyifli zaman geçirme, maç yapma ve stres atma kodları,
- Eğitimi Sıkıcı Bulma kategorisinin sürekli tekrar etme, başlarda sıkılma, istediği şeyi yapamayınca sinirlenme, yorucu olabilmesi, gereksiz olduğunu düşünme ve bazen sıkıcı bulma kodları bulunmaktadır.

Kodlar	Katılımcı												Yüzde	Frekans
	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	%	f
Dart Eğitimi														
1.Eğitim Hakkında Düşünceleri														
1.1 Sayılarla İç İçe Olması								X					8,33	1
1.2 Eğitici/Öğretici						X		X					16,66	2
1.3 Zevkli						X							8,33	1
1.4 Kaliteli Eğitim				X									8,33	1
1.5 Atışları Daha İyi Hale Getirme		X											8,33	1
1.6 Olumlu Etki Gösterme	X												8,33	1
2.Eğitimi Yararlı Bulma														
2.1 Odaklanmayı Geliştirme												X	8,33	1
2.2 Özgüveni Artırma										X			8,33	1
2.3 Çevreden Olumlu Geri Dönüş Alma							X						8,33	1
2.4 Faydalı Olması					X		X			X			25	3
3.Eğitimi Eğlenceli Bulma														
3.1 Kazandığı Zaman Eğlenme			X										8,33	1
3.2 Keyifli Zaman Geçirme			X								X		16,66	2
3.3 Maç Yapma								X					8,33	1
3.4 Stres Atma			X										8,33	1
4.Eğitimi Sıkıcı Bulma														
4.1 Sürekli Tekrar Etme							X		X				16,66	2
4.2 Başlarda Sıkılma					X								8,33	1
4.3 İsteddiği Şeyi Yapmayınca Sinirlenme	X	X											16,66	2
4.4 Yorucu Olabilmesi												X	8,33	1
4.5 Gereksiz Olduğunu Düşünme												X	8,33	1
4.6 Bazen Sıkıcı Bulma	X		X										16,66	2

Şekil 3.5. Dart eğitimi temasının kategorileri, kodları ve frekansları.

Şekil 3.6.Dart eğitimi teması hiyerarşik kod alt kod gösterimi.

Katılımcıların dart eğitimine yönelik verdikleri yanıtlar dart eğitimi teması çerçevesinde kodlanmıştır. Dart eğitimi teması kategori, kod ve alt kodlarının frekanslarına ilişkin bilgiler Şekil 3.6’da yer almaktadır. Dart eğitimi teması kategorileri şu şekildedir; eğitimi sıkıcı bulma, eğitimi eğlenceli bulma, eğitimi yararlı bulma, eğitim hakkındaki düşünceleri olarak 4 kategoriye ayrılmıştır.

Eğitimi Sıkıcı Bulma Kategorisine Göre,

Katılımcıların eğitimi sıkıcı bulup bulmama durumlarına ilişkin kodlar incelendiğinde istediği şeyi yapamayınca sinirlenme kodu katılımcıların ifade bulundukları kodlardan ilkidir. “Katılımcılar eğitim sırasında istedikleri şeyi yapamadıkları için sinirlendiklerini dile getirmişlerdir. Katılımcıların konuyla ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“evet istediğim puanı vuramayınca sinirleniyorum” (K2)

“evet sinirlendiğim ve sıkıldığım zamanlar oluyor” (K1)

Eğitimi sıkıcı bulma kategorisinde ifadede bulunulan bir diğer kod sürekli tekrar etme sıkıcı kodudur. Katılımcılar eğitim sırasında sürekli tekrar etmenin sıkılmalarına neden olduğunu dile getirmişlerdir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“Duruş ve tutuş çalışırken tam doğru atış yapana kadar sürekli tekrar yapmak beni biraz sıktı” (K9)

“Başlarda sürekli aynı hareketi yapmak sıkıcı gelmişti” (K7)

Eğitimi sıkıcı bulma kategorisi kodlarından bir diğeri bazen sıkıcı bulma kodudur. Katılımcılar eğitimleri bazen sıkıcı bulduklarını dile getirmiştir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“evet bazen sıkıcı olabiliyor” (K3)

“evet sinirlendiğim ve sıkıldığım zamanlar oluyor” (K1)

Eğitimi sıkıcı bulma kategorisi kodlarından bir diğeri başlarda sıkılma kodudur. Katılımcılar eğitimin başında sıkıldıklarını dile getirmiştir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“en başlarda çok sıkıldım” (K5)

Eğitimi sıkıcı bulma kategorisi kodlarından bir diğeri yorucu olabilmesi kodudur. Katılımcılar eğitimin kendileri için bazen yorucu olabildiğini dile getirmiştir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“gereksiz olduğun düşünmüyorum sadece bazen yorucu olabiliyor”
(K12)

Eğitimi Eğlenceli Bulma Kategorisine Göre;

Katılımcıların eğitimi eğlenceli bulup bulmamalarına ilişkin yanıtları eğitimi eğlenceli bulma kategorisi çerçevesinde kodlanmıştır. Eğitimi eğlenceli bulma kategorisinde en çok ifadede bulunulan kod keyifli zaman geçirme kodudur. Katılımcılar eğitim sırasında keyifli zaman geçirdiklerini dile getirmiştir. Konuya ilişkin katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“evet eğlendiğim için eğlenceli olduğunu düşünüyorum.” (K3)

“evet düşünüyorum çünkü hocam ve arkadaşlarım eğlenceli vakit geçiriyoruz” (K11)

Eğitimi eğlenceli bulma kategorisi kodlarından bir diğeri kazandığı zaman eğlenme kodudur. Katılımcılar kazandıkları zaman eğlendiklerini dile getirmişlerdir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“evet ama sadece ma kazandığım zaman” (K3)

Eğitimi eğlenceli bulma kategorisi kodlarından bir diğeri ma yapma kodudur. Katılımcılar ma yaptıkları için eğlendiklerini dile getirmişlerdir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“evet düşünüyorum çünkü bunda maçlar yapıyoruz” (K8)

Eğitimi eğlenceli bulma kategorisi kodlarından bir diğeri stres atma kodudur. Katılımcılar eğlendiklerini ve eğitimlerde stres attıklarını dile getirmiştir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“evet düşünüyorum çünkü burada stresimi atıyorum.” (K3)

Eğitimi Yararlı Bulma Kategorisine Göre;

Katılımcıların eğitimleri yararlı bulup bulmadıklarına ilişkin yanıtları bu kategori altında kodlanmıştır. Katılımcıların en çok ifadede bulundukları kod faydalı olması kodudur. Katılımcılar eğitimi faydalı bulduklarına yönelik ifadede bulunmuşlardır. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“evet çok faydasını gördüm” (K5)

“yararlı olduğunu düşünüyorum çünkü çevremden daha iyi dönüşler aldım” (K7)

“evet yararlı olduğunu düşünüyorum çünkü insanın özgüvenini arttırıyor” (K10)

Eğitim Hakkındaki Görüşleri Kategorisine Göre;

Katılımcıların eğitim hakkındaki genel görüşlerine ilişkin yanıtları eğitim hakkındaki düşünceli kategorisi çerçevesinde kodlanmıştır. Eğitim hakkındaki düşünceleri kategorisinde en çok ifadede bulunulan kod eğitici/öğretici kodudur. Katılımcıların konuya ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“dartı öğrenmek çok eğitici ve zevkliydi” (K6)

“Sayılarla i içe ve hesaplamalı bir spor olarak çok ğretici” (K8)

Katılımcıların eğitim hakkındaki görüşleri kategorisinde ifadede bulundukları bir diğer kod sayılarla i içe olma kodudur. Katılımcılar dart eğitiminde sayılarla i içe olmayı sevdiklerini dile getirmiştir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

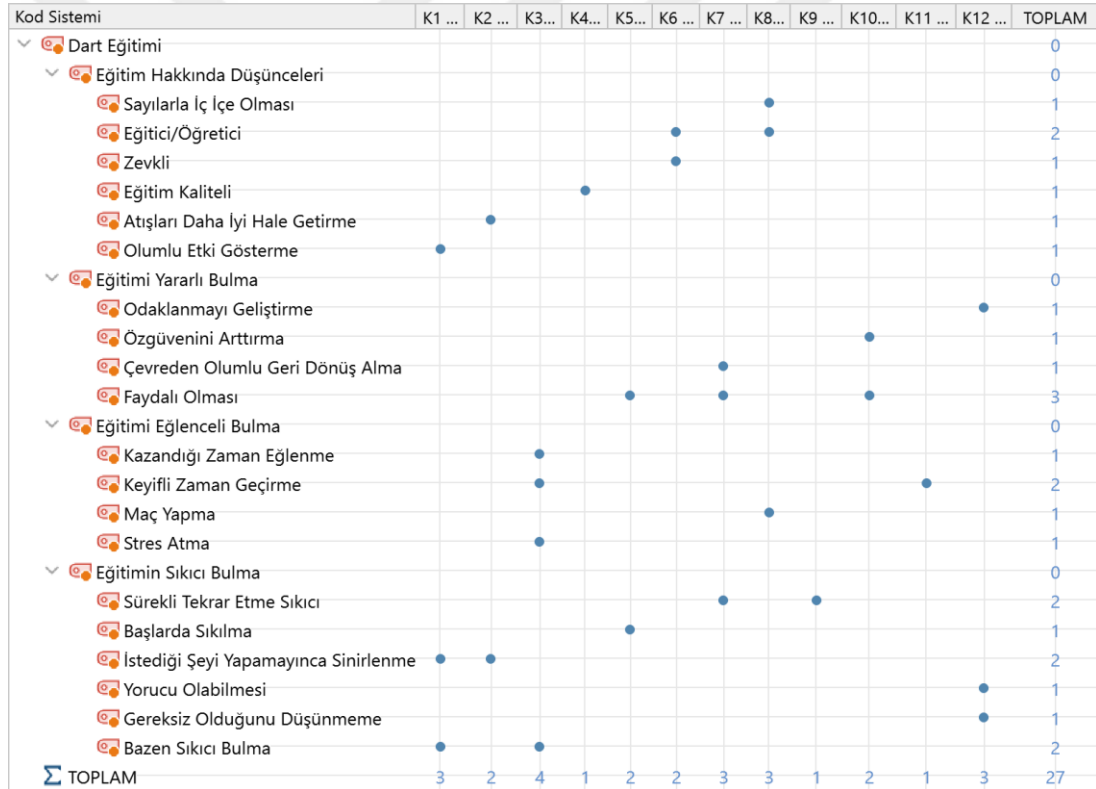
“Sayılarla i içe ve hesaplamalı bir spor olarak çok ğretici” (K8)

Katılımcıların eğitim hakkındaki görüşleri kategorisinde ifadede bulundukları bir diğer kod zevkli kodudur. Katılımcılar dart eğitimini zevkli bulduklarını dile getirmiştir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“dartı öğrenmek çok eğitici ve zevkliydi” (K6)

Katılımcıların eğitim hakkındaki görüşleri kategorisinde ifadede bulundukları bir diğer kod eğitim kaliteli kodudur. Katılımcılar dart eğitimini kaliteli bulduklarını dile getirmiştir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“aldığım eğitimin çok kaliteli olduğunu düşünüyorum” (K4)

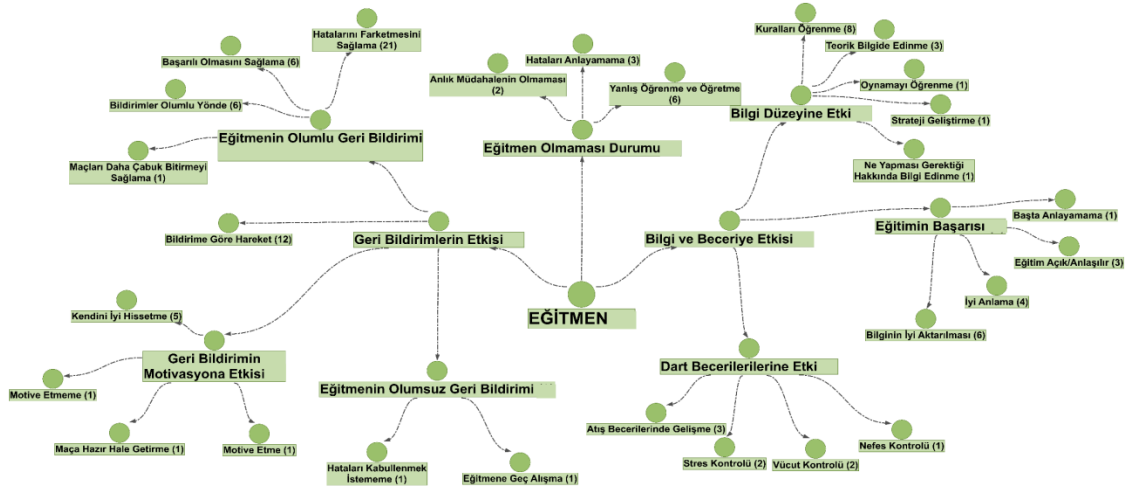
Şekil 3.7. Dart eğitimi teması kod matris tablosu.

Dart eğitimi teması katılımcılara göre kod matris tablosu Şekil 3.7’de yer almaktadır. Buna göre kodlar ve katılımcılar arasında anlamlı bir yoğunluk yoktur.

Eğitmen Temasına Göre;

Kodlar	Katılımcı												Yüzde	Frekans
	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	%	f
EĞİTMEN														
1.BİLGİ VE BECERİYE ETKİSİ														
1.1 Bilgi Düzeyine Etki														
1.1.1 Strateji Geliştirme					X								8,33	1
1.1.2 Kuralları Öğrenme		X		X	X	X		X	X		X	X	66,66	8
1.1.3 Ne Yapması Gerektiği Hakkında Bilgi Edinme										X			8,33	1
1.1.4 Teorik Bilgi Edinme			X				X				X		25	3
1.1.5 Oynamayı Öğrenme	X												8,33	1
1.2 Dart Becerilerine Etki														
1.2.1 Vücut Kontrolü									X		X		16,66	2
1.2.2 Atış Becerilerinde Gelişme						X	X			X			25	3
1.2.3 Stres Kontrolü	X			X									16,66	2
1.2.4 Nefes Kontrolü		X											8,33	1
1.3 Eğitimin Başarısı														
1.3.1 Eğitim Açık/Anlaşılır							X					X	16,66	2
1.3.2 Bilginin İyi Aktarılması	X			X		X	X				X	X	50	6
1.3.3 İyi Anlama		X		X		X	X						33,33	4
2.GERİ BİLDİRİMLERİN ETKİSİ														
2.1 Geri Bildirimin Motivasyona Etkisi														
2.1.1 Kendini İyi Hissetme		X	X				X		X	X			41,66	5
2.1.2 Maça Hazır Hale Getirme												X	8,33	1
2.1.3 Motive Etme	X												8,33	1
2.1.4 Motive Etmeme						X							8,33	1
2.2 Eğitmenin Olumsuz Geri Bildirimi														
2.2.1 Eğitime Geç Alışma	X												8,33	1
2.2.2 Hataları Kabullemek İstememe	X												8,33	1
2.3 Eğitmenin Olumlu Geri Bildirimi														
2.3.1 Başarılı Olmasını Sağlama			X					X		X		X	33,33	4
2.3.2 Maçları Daha Çabuk Bitirmeyi Sağlama												X	8,33	1
2.3.3 Bildirimler Olumlu Yönde		X	X					X		X		X	41,66	5
2.3.4 Hatalarını Farketmesini Sağlama	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	91,66	11
2.4 Geri Bildirime Göre Hareket	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	100	12
3.EĞİTMEN GERİ BİLDİRİMİ OLMAMASI DURUMU														
3.1 Yanlış Öğrenme ve Öğretme	X	X			X	X	X		X				50	6
3.2 Anlık Müdahalenin Olmaması									X			X	16,66	2
3.3 Hataları Anlayamama				X			X	X					25	3

Şekil 3.8.Dart eğitmen temasının kategorileri, kodları ve frekansları.

Şekil 3.9. Eğitimci teması hiyerarşik kod alt kod gösterimi.

Katılımcıların eğitimcilerine yönelik geribildirimlerine ilişkin yanıtları eğitimci teması çerçevesinde değerlendirilmiştir. Eğitimci teması kategorileri, kodları ve kod frekanslarına ait bilgilere Şekil 3.9’da yer verilmiştir.

Bilgi ve Etkisi Kategorisine Göre;

Eğitmenin bilgi ve becerileri üzerindeki etkilerine ilişkin yanıtları bilgi ve beceriye etkisi kategorisi çerçevesinde kodlanmıştır. Bilgi ve beceriye etki kategorisi kodları şunlardır; bilgi düzeyine etki, dart becerilerine etki ve eğitimin başarısıdır.

Bilgi Düzeyine Etki Koduna Göre;

Bilgi düzeyine etki kodu alt kodlarından en çok ifadede bulunan alt kod kuralları öğrenme alt kodudur. Katılımcılar eğitimlerle birlikte sporun kurallarını öğrendiklerini dile getirmiştir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“ben daha çok yaptığım spor hakkında bilgi edindim uzaklık ve yakınlık mesafesi ve kurallar gibi turnuva kıyafet kurallarını da öğrendim.” (K11)

“Dart oyun kuralları ve cezaları öğrendim” (K2)

“Rakibim atış yaparken ne yapmam ve nasıl durmam gerektiğini öğrendim” (K8)

Bilgi düzeyine etki koduna ilişkin diğer ifadeler şu şekildedir:

“Dartın tarihini ve gelişimini öğrendim.” (K7)

“evet nasıl oynamam gerektiğini öğrendim” (K1)

“Artık nasıl daha önce biterim diye hesap yapabiliyorum. Atış yapmadan 3 okla bitebileceğim yerlere geldiğim de iyice hesaplayıp atıyorum” (K5)

Dart Becerilerine Etki Koduna Göre;

Eğitmenin dart becerilerine olan etkisine ilişkin yanıtlar bu kod çerçevesinde kodlanmıştır. Dart becerilerine etki kodunda en çok ifadede bulunulan alt kod atış becerilerinde gelişme alt kodudur. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“evet artık istediğim yere atış yapabiliyorum.” (K7)

“kol açımı ve bileğimi artık çok iyi kullandığımdan atışlarım çok iyi.” (K10)

Dart becerilerine etki koduna ilişkin diğer ifadeleri şu şekildedir:

“yanlış durduğumdan ayağım kasılıyordu onu düzelttim hem düzgün atıyorum hem de ayağım atış yaparken ağrımiyor.” (K9)

“evet bulundu maçlarda kendimi çok fazla stres altında hissediyordum bu durum düzeldi” (K4)

Eğitimin Başarısı Koduna Göre;

Eğitmenin eğitiminin başarısına ilişkin görüşler eğitimin başarısı kodu altında kodlanmıştır. Eğitimin başarısı kodunda en çok ifadede bulunulan kod bilginin iyi

aktarılması kodudur. Katılımcılar eğitmenin bilgisini iyi aktardığını dile getirmişlerdir. Konuyla ilişkili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“Disleksim olmasına rağmen her bilgiyi bana çok güzel bir şekilde aktardı” (K11)

“evet hocamız hepimiz anlayalım diye en basit ve en açıklayıcı kelimeler kullanıyor.” (K4)

“evet ben başka kurslara da gitmiştim ama hocamızın bu konuda çok iyi olduğunu düşünüyorum.” (K6)

Eğitimin başarısı koduna ilişkin diğer ifadeler şu şekildedir:

“En başta idrak edemeyen arkadaşlar olsada ben dedahilçok iyi anladık.” (K2)

“evet düşünüyorum her insanın dili anlayışı farklıdır benim dilimde çok net ve güzel bir şekilde anlattığını düşünüyorum, bu sadece benim için değil herhangi biri içinde geçerli,yeni aynı şekilde eğitim vereceğinden hiçbir şüphem yoktur.” (K12)

Geribildirimlerin Etkisi Kategorisine Göre;

Katılımcıların eğitmenlerinden aldıkları geribildirimlerin kendileri üzerinde yarattığı etkilerle ilişkili yanıtları geribildirimlerin etkisi kategorisi çerçevesinde değerlendirilmiştir. Geribildirimlerin etkisi kategorisi altında dört farklı koda yer verilmiştir. Bunlar; eğitmenin olumlu geribildirimi, bildirime göre hareket, geribildirimlerin motivasyona etkisi ve eğitmenin olumsuz geribildirimidir.

Bildirime göre hareket koduna katılımcıların yoğun ifadede bulundukları görülmektedir. Katılımcılar eğitmenlerinden aldıkları bildirimlere göre hareketlerini düzenlediklerini ifade etmişlerdir. Konuya ilişkin katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“evet hem gösterdi hemde düzeltti hocam bende ona uydum” (K8)

“evet harfî harfine uydum” (K10)

Geribildirimlerin etkisi kategorisi kodlarından bir diğeri eğitmenin olumlu geribildirim kodudur. Eğitmenin geribildirimlerinin olumlu sonuçları ve öğrencilerde yarattığı etkiye ilişkin yanıtlar bu kod altında kodlanmıştır. Eğitmenin olumlu geribildirim kodu alt kodlarında en çok ifadede bulunulan alt kod hatalarını fark etmesini sağlama kodudur. Katılımcılar eğitmenin varlığının oyunla ilgili hatalarını fark etmesini sağladığını ve oyununa olumlu etki ettiğini dile getirmiştir. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“evet düşünüyorum çünkü antrenörüm hatalarımı farketmemi sağladı”
(K12)

“yanlış yapıyormuşum yanlışımı görmüş oldum ve düzelttim” (K5)

“hatalarımı gördüm ve düzeltmeye çalıştım.” (K6)

Eğitmenin olumlu geribildirim kodunda ifadede bulunulan bir diğer alt kod başarılı olmasını sağlama kodudur. Katılımcılar eğitmenlerinin geribildirimleri sayesinde başarılı olduklarını dile getirmişlerdir. Konuyla ilişkili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“tabiki evet başarıımı arttırdı” (K8)

“Bana gelen geribildirim karşılığında başarıya ulaştığımı söylemem lazım” (K10)

“aldığım eğitim çok temeldi ve kesinlikle başarı elde etmemi sağladı”
(K3)

Geribildirimlerin etkisi kategorisi altında yer alan bir diğer kod geribildirim motivasyona etkisi kodudur. Geribildirimlerin motivasyonları üzerindeki etkisine

yönelik verilen yanıtlar bu kod çerçevesinde kodlanmıştır. Konuyla ilişkili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“Daha düzgün atmaya başladığımdan kendim iyi hissettim.” (K10)

“Aldığım geribildirimler beni maçahazır bir hale getirdi” (K12)

“Geribildirimler beni maça odaklayıp motive ediyor” (K1)

Geribildirimlerin etkisi kategorisi altında yer alan bir diğer kod eğitmenin olumsuz geribildirim kodudur. Eğitmenden alınan dönütlerin olumsuz etkileri konusunda yer alan görüşler bu kod çerçevesinde kodlanmıştır. Konuyla ilgili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“olumsuz yönleri şöyle oldu hatalarımı kabullenmek istemedim bu yüzden geç alıştım” (K1)

Eğitmen Olmaması Durumu Kategorisine Göre;

Katılımcıların eğitmen olmaması durumunu değerlendirmelerine ilişkin yanıtları eğitmen olmaması durumu kategorisinde kodlanmıştır. Katılımcıların kategoride en çok ifadede bulundukları kod yanlış öğrenme ve öğretme kodudur. Katılımcılar eğitmenin olmaması durumunda sporu yanlış öğreneceklerini ve öğreteceklerini dile getirmişlerdir. Konuyla ilişkili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“öğrenmem kesinlikle farklı olurdu yanlışlarım birbirini tekrarlardı” (K1)

“atışlarımın neden düzgün olmadığını anlamazdım. Malzemeye bahane bulurdum ama hatanın benim duruşumda ya da tutuşumda olduğunu hocam olmadan anlayamazdım ve hatalı bir şekilde devam ederdim.” (K7)

“bizi düzeltecek kimse olmadığından yanlış bir şekilde devam ederdim.”(K9)

Eğitmenin olmaması durumu kategorisi kodlarından bir diğeri hataları anlayamama kodudur. Katılımcılar eğitimcinin olmaması durumunda hatalarını fark edemeyeceklerini dile getirmişlerdir. Konuyla ilişkili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“hatalarım devam ederdi ve neden başarısız olduğumu bir türlü anlayamazdım.” (K4)

Eğitmenin olmaması durumu kategorisi kodlarından bir diğeri anlık müdahalelerin olamaması kodudur. Katılımcılar eğitimcinin olmaması durumunda anlık müdahalelerin olamayacağını ve gelişim gösteremeyeceklerini dile getirmişlerdir. Konuyla ilişkili katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“aynı olmazdı her ne kadar ek kaynaklardan bilgi edinme şansına sahip olsamda anında müdahale ve geri dönüş alamayacağım için aynı olmazdı.” (K12)

Şekil 3.10. Eğitimci Teması Kod Matris Tablosu.

Eğitimci teması katılımcılara göre kod matris tablosu Şekil 3.10'da yer almaktadır. Buna göre katılımcıların en fazla ifadeye bulundukları kod hatalarını fark etmesini sağlama kodudur. Hatalarını fark etmesini sağlama kodunda en yoğun ifadenin K2 kodlu katılımcıda yer aldığı görülmektedir. Hatalarını fark etmesini sağlama kodunda K1, K2, K5, K6, K10 ve K12 kodlu katılımcılar yoğun ifadeye bulunmuştur. K3 kodlu katılımcının ifadeleri bildirimler olumlu yönde kodunda yoğunlaşmaktadır. K7 kodlu katılımcı eğitim açık/anlaşılır kodunda yoğun ifadeye bulunmuştur. K10 kodlu katılımcının ifadeleri başarılı olmasını sağlama kodunda yoğunlaşmaktadır.

Katılımcı ifadelerinin yoğunluğa göre dağılımı Şekil 3.12’de gösterilmektedir. Daha büyük puntolu olarak gösterilen kodlar daha yoğun olarak kullanılan ifadeleri gösterirken, daha küçük boyutta gösterilmiş olan ifadeler, kodların daha az yoğunlukta kullanıldığını göstermektedir.

4. TARTIŞMA

Bu araştırmada, dart öğreniminde farklı geri bildirim türlerinin öğrenmeye etkisinin, öğrenci görüşleri ile birlikte incelenmesi amacıyla elde edilen bulgular aşağıda tartışılmıştır.

Nicel verilere yapılan analiz sonuçlarına göre, sözel geribildirim ve sözel + görsel geribildirim verilerin grupların **ön test** beceri düzeylerinin görsel geribildirim verilen grubun ve kontrol grubunun **ön test** beceri düzeylerinden yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Grupların **son test** beceri puanları arasındaki analizlere bakıldığında, Sözel Geribildirim verilen, Görsel Geribildirim ve Sözel + Görsel Geribildirim verilen grubun katılımcılarının dart beceri testi **son test** puanlarının, kontrol grubundan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Sözel + Görsel Geribildirim verilen grubun katılımcılarının dart beceri testi son test beceri puanlarının Sözel Geribildirim ve Görsel Geribildirim verilen grubun beceri puanlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ön testler ile son testler arasında yapılan analiz sonuçlarına göre ise, Sözel Geribildirim, Görsel Geribildirim, Sözel + Görsel Geribildirim grubu ve kontrol grubu katılımcılarının dart beceri testi ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Son test dart beceri testi puanlarının, ön test puanlarından daha fazla olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre, sözel, görsel ve sözel + görsel geribildirim dart beceri düzeyini anlamlı derecede etkilediği söylenebilir. Nitel verilere yapılan analiz sonuçlarına bakıldığında ise, geribildirim ile ilgili kod ve kategorilere göre, olumlu geribildirim, katılımcının hareketi daha kolay öğrenmesi ve motivasyonunun artmasına etki ettiği görülmüştür. Görüldüğü gibi geribildirim ile ilgili nitel ve nicel analiz sonuçlarının birbirini desteklediği görülmektedir.

Alanyazın incelendiğinde, Çelenk (2014) tarafından voleybol öğretiminde geribildirim üzerine yapılmış olan çalışma sonucunda çalışmamızın sonuçlarına paralel olarak Sözel Geribildirim, Görsel Geribildirim ve Sözel + Görsel Geribildirim grubu katılımcılarının son test dart beceri testi puanlarının, ön test dart beceri testi puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür.

Çamur (2001) tarafından basketbolda geri bildirimin başarıya etkisi üzerine yapılmış olan çalışmada top sürme ile turnike becerilerinin başarı düzeyleri arasında farklılık bulunmuştur. Bu farklılık, Videolu ve Canlı+Videolu Geribildirim gruplarından kaynaklanmaktadır. Bu sonuç Görsel Geribildirim ve Sözel + Görsel Geribildirim grubu dart beceri testi son test puanlarının kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu sonucumuz ile paralellik göstermektedir.

Merian ve Baumberger (2007) tarafından beden eğitimi geribildirim üzerine yapılmış olan çalışmada beden eğitimi dersinde görsel geribildirim kullanmanın performans üzerine etkisi araştırılmıştır. Çalışma son test puan karşılaştırmasında görsel geribildirim alan grubun sözel geribildirim alan gruba göre daha yüksek performans düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuç çalışmamızın sonucu ile paraleldir. Gilbertson ve ark. (2007), kişiye verilen geribildirim sözlü olmasının öğrenmede etkisinin sınırlı olduğunu belirtmişlerdir. Mesa ve ark. (2005) kişiye verilen görsel geribildirim öğrenme üzerinde sözlü geribildirim nazaran daha etkili olduğunu belirtmiştir.

Dybińska ve Kaca (2009) tarafından yüzme öğretiminde görsel ve sözel bilgi aktarımı üzerine yapılmış olan çalışmada serbest yüzme becerilerinin hem bilişsel hem de devinisel açıdan gelişim süreçlerinde geribildirim rolü belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda Sözel+Görsel Geribildirim grubunun performans düzeyinin yüksek olduğu bulunmuştur. Bu sonuç çalışmamızın sonucu ile paraleldir.

Özşavli (2017) tarafından akran geribildirim yazma becerisine etkisi üzerine yapılmış olan çalışma sonucunda deney grubunun yazma performansında ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu

farklılık son test lehinedir. Çalışmamızda olduğu gibi geribildirim verilen grupların son test puanları ön test puanlarından daha yüksektir ve geribildirim öğrenme üzerine olumlu etkiye sahiptir.

Suveren ve ark. (1999) tarafından erkek çocukların beceri öğreniminde sözel ve video kamera ile eğitim yönteminin araştırılması üzerine yapılmış olan çalışmada 6-7 yaşında olan ve jimnastiğe yeni başlamış olan öğrencilerde video ile sözel geribildirimlerinin atlama beygirinde öne elle aşma performansı üzerine etkisi araştırılmıştır. Araştırma sonucunda video ile görsel geribildirim alan grubun sözel geribildirim alan gruba göre performanslarının daha yüksek olduğuna ulaşılmıştır. Bu sonuç çalışmamızın sonucu ile paraleldir.

Etiler (2017) tarafından basketbolda sözel geribildirim üzerine yapılmış olan çalışmada antrenman esnasında katılımcı sporcuların almış olduğu sözel geribildirim basketbol branşında top sürme üzerine etkisi araştırılmıştır. Sonucunda katılımcılara verilmiş olan sözel geribildirimlerin basketbolda top sürme ve turnike atışları üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuç, sözel geribildirim alan grubun ön test sonuçlarının son test sonuçlarından daha düşük olması sonucumuz ile paraleldir.

Kaya, Demirhan ve Dursun (2002) tarafından jimnastik öğretiminde sözel ve görsel geribildirim üzerine yapılmış olan çalışmada üniversite öğrencilerinin öne salto atma becerisi kazanmasında sözel geribildirim ve görsel geribildirim türlerinin bilgi ile performans üzerindeki etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma sonunda sözel geribildirim verilen grubun görsel geribildirim verilen gruba göre devinişsel test aşamasında daha yüksek puanlara sahip oldukları görülmüştür. Bu sonuç ile çalışmamızın sonucu paralellik göstermemektedir.

Kangalgil (2013) tarafından beden eğitimi ve spor dersinde geribildirim kullanılması üzerine yapılmış olan çalışma sonucunda geribildirim kullanarak daha etkili öğrenmenin gerçekleşeceğine ulaşılmıştır. Bu durumda zor beceriler üzerinde Sözel+GörselGeribildirim bir arada verilmesinin test sonuçlarını daha yükseğe

taşıyacağını belirtmiştir. Yalnızca sözel geribildirim değil beraberinde görsel geribildirim de verilmesinin öğrenmede en etkili yöntem olduğunu savunmuştur.

Aktaş (2006) tarafından cimnastikte sözel ve görsel geribildirim üzerine yapılmış olan çalışmada ortaokul öğrencilerinin öne takla, geri takma ve amut becerilerinin gelişmesinde sözel il görsel geribildirim etkisi incelenmiştir. Çalışma sonucunda sözel geribildirim grubu ile görsel geribildirim grubunun öne takla, geri takla ve amut becerileri üzerine etkileri arasında herhangi bir farklılık bulunamamıştır. Çalışmamızın sonucu ile bu sonuç paralellik göstermemektedir.

Derbali ve ark. (2018) tarafından sııklarla atlamada geri bildirim üzerine yapılmış olan çalışmada beden eğitimi derslerinde öğrencilere yapılmış olan görsel geribildirim verilen grubun başarısının görsel geribildirim verilmeyen gruba göre daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Messier ve Cirillo (1989)'nın sözel ve görsel geribildirim koşuya yeni başlayan sporculardaki ekonomik koşu, koşu tekniği ve güç harcama kapasitesi üzerindeki etkisinin incelenmesi amacıyla yapmış oldukları çalışmada koşu tekniğinin geliştirilmesinde sözel ve görsel geribildirim alan denek grubu ile kontrol grubu arasında denek grubunun lehine istatistiksel olarak anlamlı fark tespit etmişlerdir.

İlker ve Kuruç (2009) tarafından yapılmış olan araştırmada sözel ve görsel geribildirim voleybol eğitimi alan öğrencilerde smaç tekniği erişiş üzerine olan etkisi incelenmiştir. Araştırma sonucunda geribildirim verilen grupların kontrol grubuna göre düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Sözel ve görsel geribildirim kullanılması geribildirim kullanılmamasından daha etkili olduğu görülmüştür. Bu sonuç çalışmamız ile paraleldir.

Demirezen (1990), yapmış olduğu çalışmasında, yabancı dil öğrenme sürecinde video kullanımının etkilerini incelemiş ve görsel-işitsel kaynaklı objektif

geribildirim yabanc dil öğreniminde faydalı olduğunu tespit etmiştir (Akt: Kaya, 2000). Öğrencilere, güdüleyici sözler beraberinde öğretmen tarafından verilen görsel geribildirim, sözel geribildirim göre motor becerilerde daha fazla performans artışı sağlamaktadır (Boyce ve ark. 1996).

Guadagnoli ve ark. (2001) golf sporcuları ile yaptıkları araştırmalarında, sporcu grubunu; sözel, video ve kendine rehberlik olmak üzere üçe kategoriye ayırmışlar, video ve sözel gruba antrenör tarafından mensubu oldukları gruba ait geribildirimler verilmiş, kendine rehberlik grubuna ise antrenör yardım etmemiştir. Ardından gruplara ön test ve son test uygulaması yapmışlardır. Çalışmanın sonucunda; araştırmacılar, video geribildirim uygulaması için etkili bir yöntem olduğunu, fakat zaman bakımından normal öğretime göre uzun sürebileceğini bildirmişlerdir (Guadagnoli vd., 2001).

Suveren (1998), yapmış olduğu bir araştırmasında, 6-7 yaş grubu jimnastik yapan erkek çocukları video ile eğitim ve sözel eğitim grubu olarak ikiye ayırmış ve ön test, son test uygulamaları yapmış ve sonuç olarak, her iki grubunda son test skorlarının, ön test skorlarından anlamlı derecede yüksek çıktığını tespit etmiştir. Selder ve Del Rolan (1979), çalışmalarında, 6 haftalık jimnastik antrenmanlarının ardından video aracılığı ile geribildirim alan grubun jimnastik denge çalışmalarının, 6 haftalık antrenmanların ardından sözel geribildirim alan grubun jimnastik denge çalışmalarından daha faydalı olduğunu bildirmişlerdir.

McCarthy (2015), yapmış olduğu bir çalışmada, üfleli çalgılarda başlangıç seviyesinde bulunan bireylerin öğrenmelerinde görsel ve sözel geribildirim etkisini incelemiş sonuç olarak, görsel geribildirim verilen grubun skorlarının sözel geribildirim verilen grubun skorlarından anlamlı derecede yüksek çıktığını bildirmiştir. Van-Wierimngen vd. (1989), görsel bildirimin, orta düzey tenisçilerin servis atışlarına etkisini araştırdıkları bir çalışmada, görsel bildirimin grubu ile geleneksel eğitim gören gruplar kontrol grubuna göre yüksek bir gelişme gösterdiğini tespit etmişlerdir (Akt. Özen, 2017).

Araştırma bulgularına göre katılımcıların cinsiyetlerine göre dart devinişsel alan testi ön test ve son test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Grup içi kadın ve erkek katılımcıların dart devinişsel alan testi ön test ve son test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Bu fark, kadın ve erkek katılımcıların dart devinişsel alan testi son test değerlerinin, ön test değerlerinden daha fazla olmasından kaynaklanmaktadır.

Witte (2011) tarafından yapılmış olan çalışmada katılımcı sporcuların antrenörlerinden olumlu geribildirim almalarının kadın sporcular üzerindeki etkisi erkek sporculara oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Çalışmamızın cinsiyet bulgularına göre cinsiyetin dart devinişsel alan testi ön test ile son test değerleri arasında cinsiyet olarak herhangi bir fark bulunmaması ile paralellik göstermeyen bu sonucun çalışmaya katılan branş farklılığından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Çetinkaya (2018) tarafından Spor yapan ve spor yapmayan kadınlar üzerinde görsel geribildirim denge üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışma bulgularında verilen görsel geribildirim statik ve dinamik dengeyi geliştirdiği sonucuna ulaşıldığı görülmüştür. Bu sonuç ile çalışmamızın sonucu paralellik göstermektedir. Geribildirim bir beceride ilerleme kaydettiğini destekleyen bu bulguları nitel bulgularımızda yer alan eğitimi eğlenceli bulma kategorisi içinde bulunan stres atma kodunda verilen “Dart oynarken stresimi atıyorum.” yanıtını ve zevkli olma kodunda verilen “Dart eğitimini zevkli buluyorum.” yanıtları geribildirim beceri öğrenme üzerinde olumlu etkileri olduğunu destekler nitelikte olduğu düşünülmektedir. Öğrenme pek çok duruma bağlıdır ve değişiklik göstermektedir. Bunlardan biri olan geribildirim üzerinde kişinin branşa olan hazır bulunuşluğu, ilgisi, sevmeye durumu gibi faktörlerden bahsedilebilir. Öğrenen ile ilgili olan bu faktörler ile bazı değişkenler bağlantılı olabilmektedir. Bu değişkenler içerisinde cinsiyet de yer almaktadır. Bu bilgiler ışığında çalışmamızda ve yukarıda geçen çalışmalarda olduğu gibi cinsiyetin başlangıç durumları ile son durum düzeylerinde farklılık oluşturabileceği gibi oluşturmadığı durumlar da olabilir.

Eskiyecek ve ark. (2015) tarafından antrenörlerden beklenen davranışlar üzerine yapılmış olan çalışmada olumlu geribildirim erkek sporcular üzerine olan etkisi kadın sporcular üzerine olan etkisinden daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Sarıkabak (2016) tarafından olumlu ve olumsuz geribildirim katılımcıların BicepsBranchi kasının maksimal istemli kasılma seviyesini incelemiş olduğu çalışmada olumlu geribildirim maksimal istemli kas kasılması üzerindeki etkisinin cinsiyetler arası farklılık oluşturduğu gözlemlenmiştir. Bu farklılık, kadınlarda artış yaşanırken erkeklerde düşüşün yaşanmasından meydana gelmektedir. Kadın katılımcıların olumlu geribildirim koşullarına vermiş oldukları tepkilerin erkek katılımcılara göre daha fazla olması cinsiyetin getirmiş olduğu yapısal faktörlerden kaynaklanabileceği gibi erkek sporcuların antrenörleri ile aralarındaki ilişkiyi daha mesafeli tutma isteğinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Genel anlamda kalıtsal özellik diye bilinen ağırlık, boy gibi değişkenler spor branşlarında beceri özelliklerini etkilemektedir (Barış ve ark., 2003). Çalışmamızın nitel bulgularında yer alan eğitimi sıkıcı bulma kategorisine çoğunluğu erkek katılımcıların oluşturduğu kesitte “Hareketi tekrar etmek bazen sıkıcı geliyor.”, “Sıkıldığım zamanlar oluyor.” Yanıtlarının bulunması geribildirim ile çalışmanın erkekler için kadınlara oranla daha az etkili olduğu sonucu ile benzerlik taşımaktadır.

Özen (2017)’nin çalışmasında kız ve erkek öğrencilerin görsel geribildirim alma durumlarına göre başarı düzeylerinde etkisinin araştırıldığı çalışmada kızlarda başarı düzeylerinde farklılık gözlenmezken erkek öğrencilerde artış gerçekleşmiştir. Bu çalışma sonucu ile çalışmamız kısmi olarak benzerlik göstermektedir. Kız ve erkek katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık olmayan çalışmamızda gruplar içi farka bakıldığında her iki cinsiyetin de son test puanlarının ön test puanlarından yüksek olduğu görülmüştür. Grup içinde erkek öğrencilerin son test puanlarının ön test puanlarından yüksek olması sonucu ile çalışmamızın sonucu paraleldir Kız öğrencilerin ön test ile son test puanlarının farklılık göstermediği sonucu ile ise çalışmamızın kız öğrencilerinin son test puanlarının ön test puanlarından yüksek olması sonucu paralellik göstermemektedir.

Dybińska ve ark. (2013) tarafından yapılmış olan çalışmada sözel ve görsel geribildirim motor beceri alanında öğrenim görmekte olan öğrencilerde yüzme becerisine etkisi incelenmiştir. Çalışma sonucunda geribildirim hem kadınlar hem de erkekler için yüzme becerisini artırdığı görülmüştür. Dybińska ve Kaca (2009) tarafından yapılmış olan çalışmada sözel ve görsel geribildirim kullanarak serbest stil yüzme becerilerinden 2 ilerlemeler incelenmeye çalışılmıştır. Çalışmaya 158 öğrenci katılımı sağlamıştır ve geribildirim cinsiyetler üzerinde farklılık oluşturup oluşturmadığı da incelenmiştir. Çalışmaya katılan her iki cinsiyetteki katılımcıların geribildirim sayesinde yüzme becerilerinde olumlu gelişmeler kazandığı görülmüştür. Çalışma son test sonuçlarına göre katılımcıların beceri seviyeleri ilk test sonuçlarına göre daha yüksek çıkmıştır. Cinsiyetler arasındaki karşılaştırmada herhangi bir farklılık söz konusu değildir. Bu sonuçlar ile çalışmamızın sonucu paralellik göstermektedir.

Katılımcıların yaşlarına göre dart devinişsel alan testi ön test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Bu fark, 12 yaş katılımcıların dart devinişsel alan testi ön test değerlerinin, 13 yaş katılımcılara göre daha fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Grup içi 11 yaş, 12 yaş, 13 yaş ve 14 yaş katılımcıların dart devinişsel alan testi ön test ve son test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). 11 yaş, 12 yaş, 13 yaş ve 14 yaş katılımcıların dart devinişsel alan testi son test değerlerinin, ön test değerlerinden daha fazla olduğu görülmektedir.

Suveren (1998)'in cimnastiğe yeni başlayan 6-7 yaş grubu erkek çocuklarda kamera ile eğitim ve sözel eğitim gören grupların motorik özelliklerini karşılaştırmış olduğu çalışmada her iki grubun da ön test ve son test değerlerinde son test lehine gelişme olduğu saptanmıştır. Bu sonuç ile çalışmamızın sonucu paralellik göstermektedir. Bu çalışmanın katılımcı yaş gruplarının çalışmamızdaki katılımcı yaş grupları ile farklı olmasına rağmen oluşan paralelliğin kişilerin almış oldukları eğitime yeni başlamalarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Nacar ve Kak (2019) tarafından yapılmış olan çalışmada verilen geribildirim yaş grupları arasındaki farklılık incelenmiştir. Geribildirim ortalamalarının 21-25 yaş aralığında yer alan katılımcıların 26 yaş ve üzeri yaş aralığında yer alan katılımcılara oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eskiyecek, Bayazıt ve Sarı (2015) tarafından antrenörlerden beklenen davranışlar üzerine yapılmış olan çalışmada olumlu geribildirim yaş grupları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Daha genç yaşta olan sporcuların antrenörlerinden almış oldukları geribildirimlerin performanslarını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. 16-23 yaş aralığında yer alan sporcuların 24-31 yaş aralığında yer alan sporculara göre daha fazla geribildirim sayesinde daha fazla gelişim sağladıkları görülmüştür. Parson (2001), genellikle daha küçük yaşta olan kişilerin öğretici tarafından onaylanmanın, becerilerinin gözlenmesinden memnuniyet duyduklarını bildirmiştir. Öğreticinin geribildirim ifadeleri kullanarak kişiyi denetlemesi ve yönlendirmesinin öğrenmede gelişim kaydetmelerini sağladığını gözlemlemiştir. Çalışma bulgularımızda yer alan 12 yaş katılımcılarının dart devinişsel alan testi ön test değerlerinin, 13 yaş katılımcılara göre daha fazla olması bu sonuç ile paralellik göstermektedir. Bu durum kişilerin yaşının büyümesi ile özgürlük anlayışının artıp bildirim almadan kendi bildiği gibi ilerleme isteğinin artmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Dart eğitimi temasında elde edilen, eğitici/öğretici, zevkli, eğitim kaliteli, atışları daha iyi hale getirme ve olumlu etki gösterme kodları, nicel analizlerde elde edilen son test beceri düzeylerinin ön test beceri düzeylerinden yüksek çıkması sonucunu desteklemektedir. Çünkü, bir eğitimde becerilerde gelişim olması o eğitimin zevkli öğretici, kaliteli ve eğitici olmasıyla gerçekleşebilir. Nicel analizler sonucunda, ön test ve son testler arası, deney ve kontrol grupları arasında beceri düzeylerinde anlamlı fark çıkması, nitel analizler sonucunda elde edilen “bilgi düzeyine etki, dart becerilerine etki ve eğitimin başarısı” kodları tarafından da desteklenmektedir. Çünkü, beceri düzeylerinde artış meydana gelmesi, eğitmenin, öğrencinin bilgi düzeyini etkilediğini, dart becerilerini gelişimsel olarak etkilediğini ve eğitimin başarılı olduğunu göstermektedir.

Ayrıca nitel analizler sonucu elde edilen **dart sporu temasına** ait kategorilerde tespit edilen dart hakkındaki görüşler kategorisine ait temaların “strateji oyunu, fiziksel aktivite, sporda ilerlemeyi düşünme, dart sporunu sevmeye ve spor olarak görme” kodları da genel olarak dart sporu ile ilgili olumlu kodlar olması sebebiyle, nicel analiz sonuçlarında beceri düzeyinin gelişmesini destekler nitelik taşımaktadır. Aynı zamanda, dart sporu temasına ait bir diğer kategori olan “hırslanma, eğlenme, kendini rahatlatmış hissetme, keyifli zaman geçirme, sosyal çevreye katkı sağlama ve odaklanmayı sağlama” kodları hem darta farklı geri bildirim uygulamalarının öğrenci motivasyonuna etkisinin olumlu yönde olduğunu ortaya koymakta olduğunu hem de beceri gelişimlerine olumlu etkileri olduğunu belirtmekte ve nicel analizlerde elde edilen beceri gelişimi sonucunu etkileyecek niteliktedir. Çünkü, öğrencilerin cevaplarından elde edilen bu olumlu tema, kategori ve kodlar, dart sporunda beceri gelişimine doğrudan etki edecek görüşlerdir.

Dart eğitimi ile ilgili görüşleri kategorisinde öğrenciler darta kural ve tarihsel gelişimini öğrendiklerini, eğitici ve öğretici bir spor olduğu ayrıca strateji oyunu olduğunu ve nasıl daha önce oyunu bitirebilmek için hesap yapması gerektiği hususunda dart bilgilerini geliştirdiklerini belirtmişlerdir.

Özerbaş (2011), kişilerin rahat, eğlenceli, keyifli zaman geçirmesi iyi bir öğrenme için gereken ortamı hazırladığını belirtmiştir. Eğlence ile öğrenme arasındaki ilişkiye dair çalışan araştırmacılar, eğlencenin kişiler üzerinde aktiviteyi sürdürebilmesi için gerekli olan motivenin artması ve beceri gelişimlerine katkısı olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bu sebepten etkili öğrenmeye eğlence ve keyifli çalışma ortamının öğrenmeye katkısı olacağı düşüncesini savunmuşlardır (Malone ve Lepper, 1987; Prensky, 2001). Çelen (2010) ve Scheeler (2004) geribildirim bireyde gerçekleşen öğrenme aşamasında bireylerin aktiviteye daha verimli ve istekli olmalarını sağladığını belirtmişlerdir. Stres kişilerin çevresi ile olan ilişkilerinde sorunlar yaratırken başarısında düşüklük ve fiziksel aktivitelere karşı olumsuzluğu de ortaya çıkarır (Engin ve ark. 2013).

Alan yazın incelendiğinde, dart eğitiminde farklı geribildirim türlerinin öğrenci görüşleri beraberinde öğrenmeye etkisini inceleyen nitel çalışmaların azlığı dikkat çekmektedir. Bu bakımdan, araştırmanın geribildirim ve dart sporu ile ilgili elde edilen tema kategori ve kodlardan oluşan nitel sonuçlarının, alan yazına referans olarak eklenerek katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın temel amacı, dart öğreniminde farklı geribildirim türlerinin öğrenmeye etkisinin tespit edilip daha sonra yapılan görüşme sonuçları ile birleştirilerek yorumlanmasıdır. Bu amaç doğrultusunda veri toplama araçları ile katılımcı görüşmeleri sonucunda elde edilen veriler karşılaştırılmıştır. Sonuçlar doğrultusunda ise öneriler sunulmuştur.

- Nicel analiz sonucunda geribildirim gruplarına göre dartbeceri testi puanları karşılaştırılmasında Sözel Geribildirim ve Sözel + Görsel Geribildirim grubu dart beceri testi ön test puanlarının, Görsel Geribildirim ve kontrol grubundan daha fazla olduğu görülmüştür. Ön testteki bu farklılığın son testte oluşabilecek farklılığı etkileyebileceği düşünülmektedir.
- Nicel analiz sonucunda geribildirim gruplarına göre dartbeceri testi puanları karşılaştırılmasında Sözel Geribildirim, Görsel Geribildirim ve Sözel + Görsel Geribildirim grubu dart beceri testi son test puanlarının, kontrol grubu dart beceri testi son test puanından daha fazla olduğu görülmüştür. Nitel analiz sonucunda katılımcıların dart sporunu ve eğitimini eğlenceli bulması, keyifli zaman geçirmelerini sağlaması, eğitmenin olumlu geribildirimlerinin nicel sonuç ile desteklenebileceği düşünülmektedir.
- Nicel analiz sonucunda Sözel + Görsel Geribildirim grubu katılımcılarının dart beceri testi son test puanlarının Sözel Geribildirim ve Görsel Geribildirim grubundan daha fazla olduğu görülmektedir.
- Nicel analiz sonucunda Sözel Geribildirim, Görsel Geribildirim, Sözel + Görsel Geribildirim grubu ve kontrol grubu dart beceri testi ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tüm gruplarda son test dart beceri testi puanlarının, ön test puanlarından daha fazla olduğu görülmektedir. Bu sonucun yapılan çalışmaların

gruplara göre farklılık gösterse de beceriye olan katkısından kaynaklandığı düşünülmektedir. Nitel analiz sonuçlarına bakıldığı zaman ise geribildirim alan gruplarda yer alan katılımcıların bildirmiş oldukları spordan almış oldukları keyif ile nicel sonuçta da desteklendiği gibi öğrenmelerinin daha fazla olması kaçınılmaz gözükmemektedir.

- Nitel analiz sonucunda katılımcıların dart sporu temasında yer alan dart hakkındaki görüşleri kategorisi altında dart sporunu sevdiklerini ve kendilerine iyi geldiğini dile getirmişlerdir. Dart sporunun faydaları kategorisinde yer alan eğlenme, kendini rahatlamış hissetme, keyifli zaman geçirme ve odaklanmayı sağlama kodunda katılımcılar dart sporunu eğlenceli bulduklarını ve eğlenerek öğrendiklerini, keyifli zaman geçirdiklerini, odaklanmalarında artış gördüklerini dile getirmişlerdir. Eğlenme, keyifli zaman geçirme, iyi hissetme gibi durumların öğrenmeyi artıran faktörler olduğunu göz önünde bulundurarak bu sonuçlar ışığında nicel analiz sonucunda kişilerin dartbeceri testine ait ön test puanları ile son test puanlarının farklılık göstermesini destekleyen sonuçlar olduğu ve önemli bir alan oluşturduğu düşünülmektedir.
- Nitel analiz sonucunda katılımcıların dart eğitimi temasında yer alan eğitimi eğlenceli bulma kategorisinde bulunan keyifli zaman geçirme, eğlenme ve stres atma kodlarına verilen yanıtlar ile eğitimi yararlı bulma kategorisine verilen yanıtlar doğrultusunda öğrenmenin artmasının olağan olduğu düşünülerek nicel analiz sonucunda yer alan dart beceri ön testleri puanları ile son test puanlarının farklılık göstermesinin birbirini destekler sonuçlar olduğu düşünülmektedir.
- Nitel analiz sonucunda katılımcıların eğitmen temasında yer alan geribildirimlerin etkisi kategorisinde yer alan bildirime göre hareket ettiğini, eğitmenin olumlu geribildirim ve geribildirim motivasyona etkisi kodlarına ve bilgi, beceriye etkisi kategorisine verilen yanıtların öğrenmeyi olumlu anlamda etkilediği ve artırdığı düşünülmektedir. Bu sonuçlar ışığında nicel analiz sonucunda yer alan kişilerin dartbeceri

testine ait ön test puanları ile son test puanlarının farklılık göstermesinin olağan olduğu ve birbirlerini destekler nitelikte sonuçlar olduğu düşünülmektedir.

Dart öğreniminde farklı geribildirim türlerinin öğrenmeye etkisini öğrenci görüşleriyle beraber incelemeyi amaçlamış olduğumuz çalışmamızda ulaştığımız sonuçlar ışığında geribildirim vermenin öğrenmeyi artırdığını söylemek mümkündür. Dart öğreniminde özellikle Görsel+SözelGeribildirim vermenin bu beceriyi öğrenmede önemli etkisi olduğu söylenebilir.

Bu sonuçlar ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda geribildirim öğrenme üzerinde bilişsel ve devinişsel alan ile ilgili olarak kalıcılığına bakılabilir.
- Farklı yaş grupları oluşturularak farklı geribildirim türlerinin bilişsel ve devinişsel olarak alanda etkisi araştırılabilir.
- Farklı branşlarda bireysel ya da takım sporlarında geribildirim türlerinin öğrenmeye etkisi incelenebilir.
- Özellikle görsel geribildirim kullanılan gruplarda kişisel olarak verilen geribildirimle zaman kullanımı fazla olduğundan bu durumun önüne geçebilmek amacıyla yazı, görsel, videoweb destekli bir geribildirim sistemi oluşturulabilir.
- Dart veya farklı branş öğreniminde uygulanan geribildirim türlerinin öğrenme üzerine etkisinin daha sağlam temellerle açıklanabilmesi için daha uzun süreli uygulanabilir.
- Dart antrenörlerine çalışmanın sonuçları dikkate alınarak öğrenmelerin daha başarılı olduğu geribildirimleri kullanarak daha kısa sürede başarıya ulaşmayı sağlamak amacıyla bilgilendirici eğitimler düzenlenebilir.

ÖZET

Dart Öğretiminde Farklı Geribildirim Türlerinin Öğrenmeye Etkisi: Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi

Araştırma, Dart öğretiminde sözel, görsel, görsel+sözel geribildirim becerilerinin gelişimine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Mamak Belediyesi bünyesinde 2021-2022 eğitim-öğretim yılı dart eğitim kurslarına kaydolan ve daha önce dart eğitimi almamış gönüllü olarak katılım sağlayacak toplam 60 [$n_{(erkek)}=30$, $n_{(kadın)}=30$] öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilerin 11-12 ve 13-14 yaş aralığındadır. Çalışmanın nitel kısmını, çalışma grubunda yer alan ve farklı geribildirim türleri uygulanan her gruptan görüşmeye gönüllü olan dört öğrenci ile toplamda 12 öğrenciyle odak grup görüşmesi yapılmıştır. Verilerin toplanmasında, araştırmacı tarafından geliştirilmiş 17 sorudan oluşan, beşli likert tipinde, geçerlik kat sayısı 0,988 olan devinışsel alan beceri testi kullanılmıştır. Nitel kısmında uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından oluşturulan 11 sorudan oluşan görüşme soruları uygulanmıştır. Deneklere 8 hafta süresince haftada 1 gün 45+45 toplam 90 dakika olmak üzere dart konulu çalışmalar araştırmacı tarafından işlenmiştir. Çalışmalar ve testler video kamera ile kaydedilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler freetrial version of SPSS Statistics (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Ölçek güvenirliği için “Güvenilirlik Analizi”, homojenliği test etmek için ki kare analizi uygulanmıştır. Normallik testi Kolmogrov-Smirnov, normal dağılıma göre parametrik, normal dağılım olmadığı durumda nonparametrik testler kullanılmıştır. İki den fazla bağımsız grup arasındaki farkı bulmak için normal dağılımda tek yönlü varyans analizi, normal dağılıma sahip olmadığı durumda ise Kruskal Wallis analizi kullanılmıştır. İki bağımlı aşama karşılaştırılmasında ise Wilcoxon testi uygulanmıştır. Araştırmada nitel verilerin analizi için içerik ve betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre 10 hafta süren dart öğretiminde verilen geribildirimlerin öğrencilerin dart becerisini arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Dart öğreniminde özellikle Görsel+Sözel Geribildirim vermenin bu beceriyi öğrenmede önemli etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Nitel analiz sonucunda da katılımcıların eğitmen temasında yer alan geribildirimlerin etkisi kategorisinde yer alan bildirimde göre hareket ettiğini, eğitmenin olumlu geribildirimi ve geribildirim motivasyona etkisi kodlarına ve bilgi, beceriye etkisi kategorisine verilen yanıtların öğrenmeyi olumlu anlamda etkilediği ve artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Dart, Eğitim, Geribildirim, Görsel Geribildirim, Sözel Geribildirim

SUMMARY

The Effect of Different Types of Feedback on Learning in Dart Teaching: Examining Student Views

The research was conducted to examine the effects of verbal, visual, visual+verbal feedback on the development of skills in Dart teaching. The study group of the research consisted of 60 [n(male)=30, n(female)=30] students who were enrolled in the 2021-2022 academic year darts training courses within the body of Mamak Municipality and would voluntarily participate in darts training courses. Students are between the ages of 11-12 and 13-14. Focus group inter views were conducted with 12 students in total, with four students from each group who volunteered to interview the qualitative part of the study, who were in the study group and applied different types of feedback. In the collection of data, psychomotor field skill test consisting of 17 questions developed by there searcher, five-point Likert type, validityco efficient of 0.988 was used. In the qualitative part, interview questions consisting of 11 questions created by there searcher were applied by taking expert opinion. Studies on darts, for a total of 90 minutes, 45+45 perweek, were taught to the subjects by the researcher for 10 weeks. Studies and tests were recorded with a video camera. The data obtained in the research were analyzed using the free trial version of SPSS Statistics (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 25.0 program. "Reliability Analysis" was applied for scalereliability and chi-square analysis was applied to test homogeneity. Normality test Kolmogrov-Smirnov, parametric tests were used according to the normal distribution, nonparametric tests were used in the absence of normal distribution. In order to find the difference between more than two independent groups, one-way analysis of variance was used in normal distribution, and Kruskal Wallis analysis was used in cases where it did not have a normal distribution. Wilcoxon test was used to compare two dependent stages. Content and descriptive analysis were used for the analysis of qualitative data in there data search. In the light of the results, it was concluded that giving feedback increased learning. It has been concluded that especially giving Visual + Verbal Feedback in darts learning has a significant effect on learning this skill. As a result of the qualitative analysis, it was concluded that the participant sacted according to the notification in the category of the effect of the feedback in the trainer theme, the codes of the positive feedback of the trainer and the effect of the feedback on motivation, and the answers given to the category of the effect of knowledge and skills positively affected and increased learning.

Keywords: Darts, Education, Feedback, Verbal Feedback, Visual Feedback

KAYNAKLAR

- AHMAD H (2014). Thecoach-athlete relationship in the Middle East: Cultural considerations (Doctoral dissertation, Loughborough University). United Kingdom.
- AIESEP Position Statement on Physical Education Assessment (2020). <https://aiesep.org/scientific-meetings/position-statements>.
- AKINCI Y (2022). Beceri Öğreniminde Geribildirim, *Spor Bilimleri Alanında Uluslararası Araştırmalar IV*. BİRİNCİ Y Z. (Ed.). 1. Baskı. Eğitim Yayınevi: Konya.
- AKTAŞ İ (2006). Sözel ve Görsel Dönütün, İlköğretim 6. Sınıf Cimnastik Ünitesindeki Öne, Geriye ve Amut Takla Becerilerini Öğrenmede Erişmeye ve Kalıcılığa Etkisi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, BOLU, S: 22-32.
- AKTOP A (2008). Biyolojik geribildirimle zihinsel antrenman yönetiminin dart performansına etkisinin incelenmesi.Yüksek lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- ALPAR R (2001). Spor Bilimlerinde Uygulamalı İstatistik. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- ARAS Ö (2013). İlköğretim kurumları ikinci kademede öğrenim gören öğrenci ve görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi (Kars İli Örneği). (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- ARIKAN G, ÇİMEN E (2021). Sporda Beceri Öğrenimi. Efe Akademi Yayınları: İstanbul.
- ASKEW S (2000). *Feedback for learning*. London; New York: Routledge/Falmer.
- AY M, KUBO Y (1999). A biomechanical approach to the improvement and optimisation of sports techniques. In Proceedings of the '99 Seoul International Sport Science Congress, pp. 865±887. Seoul: Korean Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance.
- AYAR T (2009). Öğretme-Öğrenme Sürecinde Geribildirim: Dördüncü Ve Beşinci Sınıf Öğretmen Ve Öğrencilerinin Görüşlerine Göre Sınıfta Geribildirim Kullanımının Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- BACANLI H (2002). Gelisim ve Öğrenme, (10. Basım) Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.
- BARAN G (2011). Birey Gelişimi, *Çocuk Gelişimi*, Aral N, Baran G (Ed.). Yenigüven Matbaası: İstanbul.
- BARIŞ L, MİNÜROĞLU S, ÇORUH EE, SUNAY H (2003). Türk erkek voleybol milli takımının somatotip özelliklerinin incelenmesi.Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1: 53-56
- BAŞARAN İE (1993). Türkiye Eğitim Sistemi, Gül yayınevi: Ankara, s.1.

- BAŞARAN İE (2005). Eğitim Psikolojisi, Nobel Akademik Yayıncılık: Ankara, s.108.
- BAŞARAN İE (1996). Eğitime Giriş, 4. Basım, Ankara,1996, Sevinç Matbaası: Ankara,173.
- BAŞOĞLU B (2017). Kültür ve spor. Social Sciences Studies Journal, 3(6): 1037-1043.
- BERKANT HG, HEKİMOĞLU E (2021). Spor lisesi öğrencilerinin eğitimde karşılaştıkları sorunlara ve çözüm önerilerine yönelik görüşleri. Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi, 5(1): 79-96.
- BLOOM S B(1995). İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme, MEB Yayınları, 174. (Türkçe Çeviri: Durmuş Ali Özçelik, İstanbul).
- BOYCE B A, MARKOS NJ, JENKINS DW, LOFTUSJR (1996). How Should Feedback Be Delivered. Journal Of Physical Education, Recreation&Dance. Health&Medical Complete,67(1): 18.
- BOYRAZ Z (2008). Türk Eğitim Sisteminde Eğitim Teknolojisinin Eğitim - Öğretim Kalitesine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BROOKHARTSM (2008). How to give effective feedback to your students. ASCD, 79.
- BROWN G, BULL J, PENDLEBURY M (1997) Assessing student Learning in Higher Education. London: Routledge.
- BURNETT PC (2002). Teacher praise and feedback and students' perceptions of the classroom environment. *Educational psychology*, 22(1), 5–16.
- BURNETT PC (1996). Childrens' self talk and significant others' positive and negative statements. *Educational Psychology*, 16, 57-68.
- CARROLLWR, BANDURA A (1982). The role of visual monitoring in observational learning of action patterns: making the unobservable observable. Journal of Motor Behavior, 14(2): 153-167.
- CASHMORE E (2002). “The Key Concepts”, Sport Psychology, Routledge, London and New York.
- CHAPLIN P (2007). Dart tarihi. Erişim: <http://www.patrickchaplin.com/Darts.htm>. Erişim Tarihi: 29.09.2022 tarihinde alınmıştır
- CHENY, YANGT (2007). Effect of taskgoals on the teaching patterns of children with cerebralpalsy. Journal of Motor Behavior,39.
- COKER CA (2004). Motor Learning and Control for Practitioners (2nd. Edition). USA: Routledge Taylor & Francis Group.
- COKER CA (2004). Motor Learning and Control for Practitioners, The McGraw-Hill Companies, Newyork,215-220.

- CRANMER GA, MYERS SA (2015). Sports teams as organizations: A leader–member Exchange perspective of player communication with coaches and teammates. *Communication & Sport*, 3(1): 100-118.
- CRESWELL JW (2021). Karma Yöntem Araştırmalarına Giriş, (Ed. M. Sözbilir). 3. Baskı, Pegem Akademi, Ankara, 2.
- CROSS K (1996). Improving Teaching and Learning Through Classroom Assessment and Classroom Research, Improving Student Learning: Using Research to Improve Student Learning (Ed. G. Gibbs). Oxford: Oxford Centre for Staff Development.
- ÇAMUR H (2001). Basketbolda Dribling ve Turnike Becerilerinin Öğretiminde Canlı, Videolu ve Canlı+Videolu Geribildirim Başıya Etkisi. Bilim Uzmanlığı Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- ÇAVDAR E, KAYA M (2021). Zihinsel canlandırmanın sirkadiyen ritme göre dart atış performansına etkisi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(1): 49-59.
- ÇELENK ŞB (2014). Voleybol Öğretiminde Geribildirim Smaç ve Blok Becerileri Gelişimine Etkisi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- DARDEN, F.G. (1999) Video Feedback for Student Learning and Performance: A Learning Stages Approach. *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*. 70(9): 40–45.
- DARTS 501 (2004). A Brief History of Darts. Erişim: [https://www.darts501.com/History.html]. Erişim Tarihi: 27.07.2022 tarihinde alınmıştır.
- DEMİREL, M. (2003). Basketbolda alçak top sürme becerisinin öğretiminde olumlu dönüt, düzeltme ve olumsuz dönüt, düzeltme verilen grupların erişileri arasındaki fark. Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- DEMİRİHANG(2004). Physical Education: Is it necessary traditional?.The 10th.ICHPER-CD Europe Congress&The TSSA 8TH International Sports Science Congress, Antalya.
- DEPASQUE S, TRİCOMİ E (2015). Effects of intrinsic motivation on feedback processing during learning. *Neuro Image*, 119: 175-186.
- DERBALI C, MATOUSSI F & ELLOUMI A (2018). Teaching strategies to enhance motor skills learning for groups of student: The effects of verbal and visual feedback on performance in pole vault practice. *Journal Of Physical Education&Health*, 2018, vol. 7(12), 11-28.
- DEVECİOĞLU S, ÇOBAN B & KARAKAYA YE (2011). Türkiye’de spor eğitimi sektörünün görünümü. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(3), 627-654.
- DİLMAÇ B, KARABABA A. (2016). Öğrenme ve Öğrenme ile İlgili Temel Kavramlar, *Öğrenme-Öğretme Kuramları ve Uygulamadaki Yansımaları*. Ekici G (Ed.). Pegem Akademi: Ankara.

- DÖKMEN Ü (1989). Farklı tür geribildirimlerin öğrenmeye etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi (JFES)*, **15**(2), 71-79.
- DUFFY LJ, BALUCH B& ERICSSON KA (2004). Dart performance as a function of facets of practice amongst Professional and amateur men and women players, *International Journal of Sport Psychology*, **35**, 232-245.
- DYBÍŇSKA E, KACA M (2009), The importance of quality visual and verbal information transfer in teaching swimming processes among students from the university school of physical education in Cracow *Journal of Kinesiology and Exercise Sciences* 2009; **19** (47): 49-58
- ECHARD AJ, GIBSON SL (1993). Using CamCodes to improve teaching. *Clearing House*, May/June, 288-292.
- EDWARD PH, DENNIS L (1994). Effect of a Learning Model and Augmented Feedback on Tennis Skill Acquisition. *Research Quarterly For Exercise and Sport* **65**(3)250–257.
- ERDEN M (1998). Öğretmenlik mesleğine giriş. İstanbul: alkım yayınları.
- ERDEN M, AKMAN Y (2006). Eğitim Psikolojisi. Gelişim-Öğrenme-Öğretme. Geliştirilmiş on beşinci baskı. Arkadaş Yayınevi, Ankara.
- ERGÜL MA, TINAZ C, ERTAÇ M (2016). Lise öğrencilerinin spora yönelik farkındalık düzeylerine etki eden faktörlerin incelenmesi: Tenis branşı örneği. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, **27**(2): 69-83.
- ERTURAN İLKER AG, KORUÇ Z (2009). Sözel ve Görsel Geri-bildirimlerin Voleybolda Smaç Erişisi Üzerine Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*. **20**(3). 90-96.
- ERTÜRK S (1993). Eğitimde program geliştirme. Meteksan A.Ş., Ankara.
- ESKİYECEK CG, BAYAZIT B, SARIİ (2015). Sporcularda Tercih Edilen Antrenör Liderlik Davranışlarının Yaş, Cinsiyet ve Spor Dalı Açısından İncelenmesi (Diyarbakır Örneği). *SSTB International Refereed Academic Journal of Sports, Health&MedicalSciences*, **15**(5): 27-42.
- ETİLER İE (2017). Sekiz haftalık antrenmanda sözel geribildirim, basketbolda turnike, top sürme, yaşam doyumu ve özyeterlik üzerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Mersin.
- FIRAT M, KABAKÇI YURDAKUL I & ERSOY A (2014). Bir eğitim teknolojisi araştırmasına dayalı karma yöntem araştırması deneyimi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, **2**(1), 65-86.
- FİDAN N (1996). Eğitim Psikolojisi Okulda Öğrenme ve Öğretme, Alkım Kitapçılık ve Yayıncılık, Ankara.

- FUELSCHER IT, BALL K, MACMAHON C (2012). Perspectives on learning styles in motor and sport skills. *Frontiers in psychology*, 3, 69.
- GUADOGNOLI M, HOLCOMB W, DAWIS M (2002). The Efficacy Of Video Feedback For Learning The Golf Swing, *Journal Of Sports Sciences*, (20): 615-622.
- GÜNAY M, CİCİOĞLU İ (2001). *Spor Fizyolojisi*. 1. baskı, Ankara, Gazi Kitabevi.
- GÜNEŞ E (2007). *Web Ortamında Problem Temelli Öğrenmede Farklı Geribildirim Stratejilerinden Ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumun Öğrenme Üzerindeki Etkisi*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- HARRISON JM, BLAKEMORE CL (1992). *Instructional Strategies for Secondary School Physical Education*, New York: McGrawHill, 142-143.
- HARRISON JM, BLAKEMORE CL, BUCK MM (2001) *Instructional Strategies For Secondary School Physical Education*. (5th Edition). New York, Mcgraw-Hill Higher Education.
- HARROWS (2016). *History of darts from harrows, UK*. Erişim: <http://www.harrowsdarts.com/harrows-world/history-darts>. Erişim Tarihi: 27.09.2022 tarihinde alınmıştır.
- HARTLEYAJ (2003). Dartın kısa tarihi. Ağustos, 2003. Erişim Adresi: <http://www.the-site.name/alansdartssite/pages/history-darts.htm> adresinden 27.09.2022 tarihinde alınmıştır.
- HATTICE JA (1987). Identifying the Silent Facets of a Model of Student Learning: A Synthesis of Meta Analyses. *International Journal of Educational Research*: C.11, S.2, ss.187-212.
- HATTIE J, TIMPERLY H (2007). The Power of Feedback. *Review of Educational Research*. 77(1): 81-112.
- HEBERT E, LANDIN D (1997). *Videotape feedback in skill acquisition*. Paper presented at Southern District AHPERD conference, New Orleans, LA, February.
- HORN TS, GLENNSD, WENTZELLAB (1993). Sources of information underlying personalability judgements in high school athletes. *Pediatric Exercise Science*, 5: 263-274, Retrieved from.
- HYLAND F (2001). ESL writer sand feedback: Giving more autonomy to students. *Language Teaching Research*, 4: 33–54.
- İNAL AN (2009). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimi*, 2. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- JAMBOR E, WEEKES E (1995). Videotape feedback: Make it effective. *Journal of Physiral Eduration, Rprecreation&Dance*, 66(2): 48-90.
- JOHNSON DW, JOHNSON RT, ANDHOLUBEC EJ (1994). *The New Circles of Learning: Cooperation in the Classroomand School*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

- JOWETT S, COCKERILL M (2003). Olympic medallists' perspective of the athlete–coach relationship. *Psychology of Sport and Exercise*, **4**: 313–331.
- KAMPIOTIS S, KALLIOPI T (2006). The Influence of Five Different Types of Observation Based Teaching on The Cognitive Level of Learning. *Kinesiology* **38**, **2**: 116–125.
- KANGALGİL M (2013). Beden eğitimi ve spor derslerinde dönüt kullanımının öğretmen boyutuyla değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, **38**(170): 384-400.
- KARACA E (2011). Öğretimde Geribildirimın Önemi, Gerekliliği ve Niteliğine İlişkin Öğrenci Algıları. *e-Journal of New World Sciences Academy*, **6**(2): 1951-1960.
- KARAGEORGHIS C, TERRY PC (2017). *Inside Sport Psychology*. (Çev. E. Demir). Nobel Akademik Yayıncılık. (Orijinal yayın tarihi 2010).
- KARAKAYA YE (2007). Cumhuriyet'in 100. yılında Elazığ ilinin spor stratejisi: stratejiden geleceğe 2023. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.
- KAYA ÖM (2000). Cimnastikte Öne Salto Becerisinin Öğretiminde Sözel Ve Görsel Dönütlerin Erişmeye Etkisi. Bitirme Projesi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- KAYA Ö, DEMİRHAN G, DURSUN Z (2002). Cimnastikte öne salto becerisinin öğretiminde sözel ve görsel dönütlerin başarıya etkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **7**(2): 31-40.
- KEHOE R, RICE M (2016). Reality, virtual reality, and imagery: Quality of movement in novice dart players. *British Journal of Occupational Therapy*, 1–8.
- KEHOE R, RICE M (2016). *Reality, virtual reality, and imagery: Quality of movement in novice dart players*. *British Journal of Occupational Therapy*, **79**(4):244–251.
- KILIÇ M (2013). Öğrenmenin doğası. *Gelişim psikolojisi: Gelişim- öğrenme-öğretim* (10. baskı), B. Yeşilyaprak (Ed.). (s.166-195). Ankara: Pegem Akademi.
- KRAMER, A. (2013). *The Ultimate Book of Darts: a Complete Guide to Games, Gear, Terms, and Rules*. Simon and Schuster.
- LEE I (2017), “Teacher Feedback in L2 Writing”, *Classroom Writing Assessment and Feedback in L2 School Contexts*, in (65-79), Springer Singapore.
- LEE G (2007). *The teacher-student relationship in an EFL college composition classroom: How caring is enacted in the feedback and revision process*. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy, the University of Texas, the Faculty of the Graduate School, Austin.
- LEE TD, SWINNEN SP, SERRIEN DJ (1994). Cognitive effort and motor learning. *Quest*, **46**: 328-344.
- LIEBERMANNDG, KATZ L, HUGHESMD, BARTLETT RM, MCCLEMENTSJ, ANDFRANKS IM (2002). Advances in The Application of Information Technology to Sport Performance. *Journal of Sport Science*. **20**:755–769.

- LOW GR, NELSON DB (1994). Good Darts: Improving your game with psychological and self-mastery skills. Good Darts Press, 2-7.
- MASTRO JV, JOHNSTON PK, COGGINS III PE (2017). Darters: Who Needs Vision?, *Journal of Physical Education, Recreation&Dance*, **88**(7): 37-43.
- MCCARTHY J (2015). Evaluating Written, Audio And Video Feedback İn Higher Education Summative Assessment Tasks. *Issues İn Educational Research*, **25**(2). Western Australian.
- MCKENZIE BK (1993). *Ten Innovative Uses of Video with At-Risk Students. The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, **66**(4): 238–240.
- MELVILLE DS (1993). Video Taping: An Assist For Large Class, *Strategies*, **6**(4): 26-28.
- MERIAN T, ANDBAUMBERGER BL (2007). Feedback Video en Education Physique Scolaire. *Staps: Revue Internationale Des Sciences Du Sport Et De L'education Physique*. **76**: 107–120.
- MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI (2020). Öğretmenler İçin El Kitabı, Geribildirim. Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, **7**.
- MİRZEOĞLU D (2011). Eğitim Temelleri, *Spor Bilimlerine Giriş*. Spor Yayınevi: Ankara, 94-95.
- MOHNSEN B, THOMPSON C (1997). L'ideo technology in physical education. *Stratrgzes*, **10**(6): 8-11.
- MORY EH (2004). Feedback research revisited. *Handbook of research on educational communications and technology*, 745–783.
- MOSSTON M, ASHWORTH S (2008). Teaching physical education. New York: Macmillan.
- NACARE KAK Y (2019). Elazığ İlindeki Farkı Spor Branşlardaki Profesyonel Takımlarda Görev Yapan Antrenörlerin Liderlik Tarzlarının Belirlenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, **3**(2): 1-10 .
- NICAISE V, BOIS JE, FAIRCLOUGH SJ (2007). Gils' and Boys' Perceptions of Physical Education Teachers' Feedback: Effects on Performance and Psychological Responses. *Journal of Sports Sciences*. **25**(8): 915-926.
- NICOL DJ, ANDMACFARLANE-DICK D (2006). Formative assessment and self-regulated learning: A model and seven principles of good feedback practice. *Studies in Higher Education*, **31**(2): 199-218.
- ORSMOND P, MERRY S, REILING K (2005). BiologyStudents' Utilization of Tutors' Formative Feedback: A Qualitative Interview Study. *Assessment and Evaluation in Higher Education*. **30**(4): 369-386.
- ÖZDEN Y (2014). Öğrenme ve Öğretme (12.basım). Ankara: Pegem Akademi.
- ÖZEN Y (2017). Görsel Geribildirimın Basketbol Becerilerinin Öğretiminde Etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, **25**(2): 677-688.

- ÖZŞAVLI M (2017). Akran Geribildiriminin Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Yazma Becerisine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- ÖZTÜRK F, KUTER M (1999). Antrenör ve Sporcu El Kitabı. 2. baskı, Ankara, Bağırhan Yayın Evi.
- PARSON M (2001). Enthusiasm and feedback: a winning combination! PE Central.
- PALLOCK JE (2012). *Feedback: the thing that joins teaching and learning*. Thousand Oaks, Calif: Corwin.
- PEHLİVAN Z (2004). Fair-Play kavramının geliştirilmesinde okul sporunun yeri ve önemi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2(2) 49-53.
- PETER D, VERONICA S, CELIA V, WILLIAM S, CHARLES G, ARTHUR R (2003). Journal of Geriatric Physical Therapy: April 2003.
- PETERSON SS, MCCLAYB J (2010). Assessing and providing feedback for student writing in Canadian classrooms. *Assessing Writing*, 15: 86-99.
- PROFESSIONAL DARTS PLAYERS ASSOCIATION (2015). *2015 history of darts*. Cumbria, UK: Author. Erişim: [<https://www.pdpa.co.uk/statistics/history/>]. Erişim Tarihi: 27.09.2022 tarihinde alınmıştır.
- RICHARDSON JTE (2005). Instruments for Obtaining Student Feedback: A Review of the Literature. *Assessment and Evaluation in Higher Education*.30(4): 387-415.
- ROTHSTEIN AL (1981). Using Feedback to Enhance Learning and Performance With Emphasis on Videotape Replay. *Sports Science Periodical on Research and Technology in Sport*.1: 1-7.
- ROWE AD, WOODLN (2007) What feed back do students want? Australian Association for Research in (AARE) International Educational Research Conference, 25-29.
- SAHLE Y, HUTCHINGS WK, BRAUN DR, SEALY JC, MORGAN LE, NEGASH A, BALEMWAL A (2015). Earliest Stone-Tipped Projectiles from the Ethiopian Rift Date to > 279,000 Years Ago. *PlosOne*, 10(4): 1-9.
- SALOMON G, GLOBERSONT (1987). Skill may not be enough: The role of mind fullness in learning and transfer. *International Journal of Educational Research*, 11: 623-637.
- SARIKABAK M (2016). Olumlu ve olumsuz geribildirim, farklı kişilik tiplerindeki sporcularda, Biceps Brachii kasının maksimal istemli kasılma seviyesi üzerine etkisi. Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- SARSAR F, CEYLAN B (2018). Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarında Duygusal Motivasyonel Geribildirim. H. F. Odabaşı, B. Akkoyunlu ve A. İşman (Ed). Eğitim teknolojileri okumaları 2018, (11. Bölüm, ss. 168-184). TOJET, Sakarya Üniversitesi, Adapazarı.
- SCHIMMEL BJ (1983). *A Meta-analysis of Feedback to Learners in Computerized and Programmed Instruction*. A Paper Presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association. Montreal, Canada.

- SCHMIDT RA (1991). Motor Learning and Performance, Illinois: Human KineticsBooks.
- SCHMIDT RA(1988). Motor controland learning: A behavior alemphasis (2^a ed.). Champaign, Ill: Human Kinetics.
- SCHMIDT RA, WRISBERG CA (2012). *Motor Öğrenme ve Performans*. (Çev.Ed.ZiyaKoruç). Ankara: Anı yayıncılık.
- SCHMIDT RA, WRISBERG CA (2004). Motor Learning and Performance. Human Kinetics Books, USA.
- SELDER DJ, DEL ROLAN N (1979). Knowledge Of Performance Skill Level And Performance On A Balance Beam” Canadian Journal Of Appllied Sport Science, **4**: 229- 236.
- SENEMOĞLU N (2013), Gelişim Öğrenme ve Öğretim, Kuramdan Uygulamaya, Ankara: Yargı Yayınevi.
- SEZGİN FM (2008). Türk ve Çin Eğitim ve Öğretim Sistemleri Üzerine Bir Karşılaştırma, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- SHAFİZADEH M, PLATT GK, BAHRAM A (2013). Effects of focus of attentionand type of practice on learningand self-efficacy in dart throwing. *PerceptMotSkills*, **117**(1): 1224-34.
- SHIRAKI Y, YAMAMOTO S, KUSHIRO K (2015), Effects of different modes of preparatory motionon dart-throwing performance.*Comprehensive Psychology*, **4**(1): 12.
- SİNGER RN (1980). Motor Learning and Human Performance, New York: McMillian Publishing CO. Inc.
- SÖNMEZV (2012). Eğitim felsefesi (12. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- SÖNMEZV (2007), Öğretim İlke ve Yöntemleri, Anı Yayıncılık, Ankara, s: 140-271.
- SUBAŞI R (2006). 2005-2006 Öğretim Yılından İtibaren Uygulanmakta Olan Yapılandırıcı Eğitim Programına Öğretmenlerin Bakışı, Sakarya Üniversitesi, Sosyal bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- SUNAY H, SARAÇOĞLU AS (2003). Türk sporcusunun spordan beklentileri ile spora yönelten unsurlar. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **1**: 43- 48.
- SUVEREN S (1998) “Sözel Eğitim ve Video Kamera ile Eğitimin Cimnastige Yeni Başlayan Erkek Çocukların Motor Gelişimlerine Etkisi”, Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, **3**(4): 17-26
- SUVEREN S, SEVİM Y, TABORSKY F (1999). 6-7 yaş erkek çocuklarda beceri öğreniminde sözel eğitim ve video kamera ile eğitim yöntemlerinin karşılaştırılması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **4**(2): 31-42.
- ŞAHAN H. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

- ŞAHİN HM (2006). *Beden eğitimi ve spor sözlüğü*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- ŞİMŞEK N (2007). Öğrenmeyi Öğrenmede Alternatif Yaklaşımlar, Ankara Asil Yayınları 1. Baskı 3,4-9.
- TAN Ç, AREFİ B. (2021). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi, *Spor ve Sosyal Bilimler Üzerine Yaklaşımlar*. HERGÜNER G, YAMAN Ç, GÜMÜŞDAĞ H, YÜCEL A S., Güven Plus Grup A.Ş. Yayınları: İstanbul.
- TATA J (2002). The influence of managerial accounts on employees reactions to negative feedback. *Group&Organization Management*, 27(4): 480-503.
- THIEME H (1997). Almanya'dan Aşağı Paleolitik av mızrakları. *Hayır ture*, 385(6619): 807-810.
- TOPRAKÇI E (2005). Eğitim Üzerine, 2.Basım, Ütopya Eğitim Dizisi, Ankara, 192.
- TURKAY H, ÇEVİKER . (2016). Sportif rekreasyon kavramına sosyolojik bir bakış. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(4): 99-108.
- TÜRKİYE BOCCE BOWLING VE DART FEDERASYONU (TBBDF). (2020). *Dartın tarihçesi*. Erişim: [http://www.tbbdf.gov.tr/dart_1]. Erişim Tarihi: 27.07.2022 tarihinde alınmıştır.
- ULUSOY A (2007). Eğitim-öğrenme ilişkisi ve temel kavramlar. *Eğitim Psikolojisi*. Ulusoy, A. (Ed.). Anı Yayıncılık: Ankara. 229-244.
- ÜNAL S, ADA S (1999). Öğretmenlik Mesleğine giriş. Marmara Üniversitesi yayınları, İstanbul.
- VAN WIERINGEN PC, EMMEN HH, BOOTSMA RJ, HOOGESTEGER M, WHITINGHT(1989). The Effect Of Video-Feedback On The Learning Of The Tennis Service By Intermediate Players.” *Journal Of Sports Science*, 7(2): 153-162.
- WEAVER MR (2006). Do students value feedback? Student perceptions of tutors' written responses. *Assessment and Evaluation in Higher Education*.31(3): 379-394.
- WICHMAN H, LIZOTTE P (1983). Effects of mental practice and locus of control on performance of dart throwing. *Perceptualand Motor Skills*. 56(3): 807-812.
- WITTE KS (2011). Coaching leadership preferences: insight from the national collegiate athletic association division III athlete. *Journal of Coaching Education*. 4(2): 73-108.
- WOJTAS O (1998). Feedback? No, JustGive Us the Answers. *Times Higher Education*.
- WRİSBERG CA (2007). Study Guide for Motor Learning and Performance: A Problem-Based Learning Approach. Human Kinetics:USA.
- WUEST DA, BUCHER CA(2003). Foundations of Physical Education, Exercise Science, and Sport. (14th Edition) Boston: McGraw-Hill.

- WULFG, MCCONNEL N, GÄRTNERM, SCHWARZ A (2002). Enhancing the learning of sport skills through external-focus feedback. *Journal of Motor Behavior*, **34**(2): 171-182.
- YAŞARTÜRK F, BİLGİN B (2018). Üniversitede Öğrenim Gören Hentbolcuların Serbest Zaman Tatmin ve Yaşam Doyum Düzeylerinin İncelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi (UGEAD)*, **4**(2): 50-60.
- YETİMAA (2000). Sosyoloji ve spor. Ankara: Topkar Matbaacılık, 128-131.
- YILDIRIM A, ŞİMŞEK H (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILMAZ H, SÜNBÜL A (2000). Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Mikro Yayınları, Konya.
- YÖNALG (2018). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinde dart sporu uygulamasının dört işlem becerisi üzerinde etkisinin incelenmesi* (Master's thesis, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- ZACHARIAS NT (2007). Teacher and student attitudes toward teacher feedback. *RELC journal*, **38**(1): 38-52.

EKLER

Ek-1 Dart Beceri Testi

Açıklama: Bu geliştirilen dereceleme ölçeği ile Dart eğitiminde ölçütlere göre belirlenen davranışları yapıp-yapmadığının ölçülmesi amaçlanmıştır. Aşağıdaki ölçütleri dikkate alarak bu ölçütlere ne derece katıldığınızı gösteren ifadenin hizasında bulunan kutucuğun içine X işareti koyunuz. Puanlama: 5 : Çok iyi uygulama 4 : İyi düzeyde uygulama 3 : Orta düzeyde uygulama 2 : Başarısız uygulama 1 : Hareket gözlenemedi	1	2	3	4	5
1. Temel duruş pozisyonu düzgün					
2. Denge ayağı önde ve atış çizgisine sıfırlanmış şekilde					
3. Ok tutuşu ve bilek açısı düzgün					
4. Atış esnasında pozisyon aldıktan sonra kol vücutla 90 derecelik bir açı yapacak şekilde dirsek yukarıda					
5. Omuzlar yere paralel					
6. Okun ucu nişan gözüyle aynı düzlemde					
7. Hedefe odaklanmış ve güveni yerinde					
8. Omuz ve vücut atış esnasında sabit					
9. Bordun üzerinde atılması planlanan sayıya kenetlenmek ve nişanalara katış yapmak.					
10. Atış yaparken dirsek açısı düzgün					
11. Atış esnasında kolaçısı doğru					
12. Hizalama ve kol savurması doğru					
13. Atış sırasında oku tutarlı bir şekilde bıraktı					
14. Atış sonrasında bilek yatırma hareketi doğru					
15. Atış sonrasında kol açısı doğru					
16. Atış sonrasında bilek açısı doğru					
17. Atış sonrasında giden oku kolla takip etti					

Ek-2 Dart Antrenman Programı

Hafta	Çalışma İçeriği	Grup	Geri Bildirim Türü
1.Hafta	Dart Tanıyalım(oyun kuralları, malzemeleri, saha ölçüleri) Dart Okunun Tutuşu Oku Kavrama Parmakların Tutuşu Okun Açısı ve Dengesi	1.Grup	Sözel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		2.Grup	Görsel Geri Bildirim
		3.Grup	Sözel ve Görsel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		4.Grup	-
2.Hafta	<u>Duruş ve vücut kompozisyonu</u> <u>Ayakların kompozisyonu</u> Atış çizgisine Temas Vücut Ağırlık Merkezi Vücudun Sabitlenmesi	1.Grup	Sözel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		2.Grup	Görsel Geri Bildirim
		3.Grup	Sözel ve Görsel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		4.Grup	-
3.Hafta	Dart Atış Teknikleri Atışta Vücut Dengesi Atışta kol Hareketi Atışta Bilek Hareketi	1.Grup	Sözel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		2.Grup	Görsel Geri Bildirim
		3.Grup	Sözel ve Görsel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		4.Grup	-
4.Hafta	Atışta kol ve Bilek koordinasyonu Okun El ile Takibi Okun Elden Çıkışı	1.Grup	Sözel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		2.Grup	Görsel Geri Bildirim
		3.Grup	Sözel ve Görsel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		4.Grup	-
5.Hafta	Yardımcı Elin kontrolü Nefes Kontrolü	1.Grup	Sözel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		2.Grup	Görsel Geri Bildirim
		3.Grup	Sözel ve Görsel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		4.Grup	-
6.Hafta	Antrenmanlar Dart Hedef tahtasının Alt ve üst Yarımını vurmak Dart Hedef tahtasının sağ ve sol yarımını vurmak	1.Grup	Sözel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		2.Grup	Görsel Geri Bildirim
		3.Grup	Sözel ve Görsel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		4.Grup	-
7.Hafta	Antrenmanlar Dart hedef tahtası iç çemberi vurmak Dart hedef Tahtası Dış çemberi vurmak	1.Grup	Sözel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		2.Grup	Görsel Geri Bildirim
		3.Grup	Sözel ve Görsel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		4.Grup	-
8.Hafta	Genel Tekrar ve Antrenman	1.Grup	Sözel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		2.Grup	Görsel Geri Bildirim
		3.Grup	Sözel ve Görsel Geri Bildirim Düzeltici İfadeler
		4.Grup	-

Ek-3 Görüşme Formu

EK- Görüşme Formu

Mekan .....Tarih ve saat (başlangıç-bitiş)..... Görüşmeci .....

Giriş

Merhaba benim adım Mert Mazhar ERDURAN. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Bilimleri Programı doktora öğrencisiyim. Dart eğitiminde istenilen kazanıma ulaşabilmek için kullanılan geri bildirim başarıyı ve öğrenmeyi nasıl etkilediğinin incelenmesine yönelik bir araştırma yapıyorum ve sizinle bu konu ile ilgili olarak konuşmak istiyorum. Bu görüşmede amacım, kullanılan geri bildirimin (Sözel, görsel, sözel+görsel) öğrenmeye olan etkisi ile ilgili ne düşündüklerinizi ortaya çıkarmaktır. Çalışma grubunda yer alan gönüllü öğrenciler ile ilgili uygulama, deneyim ve karşılaştığı sorunları yansıtacak olan bireyler olarak görüyorum. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ediyorum. Bu araştırmada ortaya çıkacak sonuçların dart eğitiminde geri bildirimin öneminin farkına varılması, bu alan ile ilgili eksikliklerinin giderilmesi, yaşanan öğrenme sorunlarının en aza indirilmesine katkıda bulunacağını ümit ediyorum. Bu nedenle sizin, konu ile ilgili doğru ve içten düşünceleriniz bu araştırma için çok önemli. Katkılarınız için teşekkür ederim.

Görüşmemize geçmeden önce,

- Bana görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizlidir. Bu bilgileri araştırmacıların dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca, araştırma sonuçlarını yazarken, görüştüğüm bireylerin isimlerini kesinlikle rapora yansıtmayacağım.
- Başlamadan önce, bu söylediklerim ile ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?
- Görüşmeyi izin verir iseniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?
- İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

Kişisel Bilgiler

1. Yaşınız.....
2. Cinsiyetiniz.....

Görüşme Soruları:

1. Isınma Soruları

- 1.1. Dart sporunu sevdin mi?
- 1.2. Dart sporu hakkında ne düşünüyorsun?

2. Ana Sorular

Dart eğitimi hakkında görüşlerin nelerdir? Açıklarmısın?

- 2.1.1. Yararlı olduğunu düşünüyor musun?
- 2.1.2. Eğlenceli olduğunu düşünüyor musun?
- 2.1.3. Sıkıcı ve gereksiz olan kısımları olduğunu düşünüyor musun?

3. Sence dart öğretilirken antrenörünün kullandığı geri bildirim/geri bildirimlerin olumlu yönleri nelerdir?
4. Sence dart öğretilirken antrenörünün kullandığı geri bildirim/geri bildirimlerin olumsuz yönleri nelerdir?
5. Aldığın geri bildirim öğrenmene yardımcı oldu mu? Açıklar mısınız?
6. Geri bildirimler sizi nasıl motive ettiğini düşünüyorsunuz? Açıklar mısınız?
7. Dart öğrenirken eğitmenin geri bildirimine göre mi hareket ettiniz? Nasıl? Açıklar mısınız?
8. Dart öğrenirken açık ve anlaşılır şekilde geri bildirim aldığınızı düşünüyor musunuz? Neden?
9. Verilen geri bildirimin dart beceri düzeyine nasıl katkı vermiştir? Açıklar mısınız?
10. Verilen geri bildirimin dart bilgi düzeyine nasıl katkı vermiştir? Açıklar mısınız?
11. Eğitmen geri bildirimi olmasaydı öğrenmen farklı olur muydu? Nasıl?

Ek-4 Onam Formu

AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU

Araştırmanın Adı: Dart Öğreniminde Farklı Geri Bildirim Türlerinin Öğrenmeye Etkisi: Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi

A. Giriş Bölümü

Sayın gönüllü,

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Bilimleri Ana Bilim Dalı Doktora programı Tez çalışması kapsamında planlanmış olan yukarıda adı yazılı araştırmaya katılmak üzere davet edilmiş bulunuyorsunuz. Bu araştırmada yer almayı kabul etmeden önce, araştırmanın ne amaçla yapılmak istendiğini anlamanız ve kararınızı bu bilgilendirme çerçevesinde özgürce vermeniz gerekmektedir. Aşağıdaki bilgileri lütfen dikkatlice okuyunuz, sorularınız olursa sorunuz ve açık yanıtlar isteyiniz.

B. Bilgilendirme Bölümü

1. Bu çalışma dart öğreniminde farklı geri bildirim türlerinin öğrenmeye etkisini incelemek amacıyla yapılacaktır. Bu araştırmada:
  - a. Katılımcı öğrencilerin dart kursuna kayıtlı olmaları,
  - b. Katılımcıların araştırmaya gönüllü olarak katılmaları katılım koşullarını oluşturmaktadır.
2. Bu çalışma kapsamında, 8 haftalık dart eğitimi verilecek ardından 3 gruptan 4'er öğrenci olmak üzere toplamda 12 öğrenci ile odak grup görüşmesi yapılacaktır.
3. Araştırmaya, 30 kız, 30 erkek, 30 toplam 60 kişinin gönüllü olarak katılması sağlanacaktır.
4. Bu araştırmanın gerçekleşmesi için bir katılımcının harcaması gereken süre yaklaşık 40 dakikadır.
5. Araştırma esnasında gönüllü katılımcıların karşılaşılabileceği herhangi bir risk bulunmamaktadır.
6. Gönüllü katılımcılar araştırmaya katılmayı kabul etmemeleri ya da araştırmadan ayrılmak istemeleri durumunda herhangi bir olumsuz sonuçla ve yaptırımla karşı karşıya kalmayacaktır.
7. Katılımcıya herhangi bir ücret ödenmeyecek ve talep edilmeyecektir.

C. Güvence Bölümü

Bu araştırmada yer almak tümüyle sizin isteğinize bağlıdır. Araştırmada yer almayı reddedebilirsiniz ya da başladıktan sonra yarıda bırakabilirsiniz. Bu araştırmanın sonuçları bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Araştırmadan çekilmeniz ya da araştırmacı tarafından araştırmadan çıkarılmanız halinde, sizle ilgili veriler kullanılmayacaktır. Ancak veriler bir kez anonimleştikten sonra araştırmadan çekilmeniz mümkün olmayacaktır. Sizden elde edilen tüm bilgiler gizli tutulacak, araştırma yayınlandığında da varsa kimlik bilgilerinizin gizliliği korunacaktır.

D. Onay Bölümü

Yukarıda yer alan ve araştırmaya başlanmadan önce gönüllülere verilmesi gereken bilgileri içeren metni okudum (ya da sözlü olarak dinledim). Eksik kaldığını düşündüğüm konularda sorularımı araştırmacılara sordum ve doyurucu yanıtlar aldım. Yazılı ve sözlü olarak tarafıma sunulan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anladığım kanısındayım. Çalışmaya katılmayı isteyip istemediğim konusunda karar vermem için yeterince zaman tanındı. Bu koşullar altında, araştırma kapsamında elde edilen şahsıma ait bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını, gizlilik kurallarına uyulmak kaydıyla sunulmasını ve yayınlanmasını, hiçbir baskı ve zorlama altında kalmaksızın, kendi özgür irademle kabul ettiğimi beyan ederim.”

E. İmza Bölümü

İmza/Tarih

İmza/Tarih

Katılımcının/ların adı/soyadı

Katılımcının/ların adı/soyadı

Ek-5 Araştırma İzin Onayı

HİZMETE ÖZEL		Tarih: 11.11.2021 15:50 Sayı: E-93627846-001-00000691049
	T.C. MAMAK BELEDİYE BAŞKANLIĞI Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü	
Sayı : E-93627846-001-00000691049 Konu : Mert Mazhar ERDURAN'ın Tez Çalışması İzin HK	11.11.2021	
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE		
İlgi: 12.10.2021 tarihli ve 276619 sayılı yazınız. İlgili yazınızda belirttiğiniz Enstitünüz Spor Bilimleri Anabilim Dalı doktora programı öğrencisi Mert Mazhar ERDURAN'ın "Dart Öğreniminde Farklı Geri Bildirim Türlerinin Öğrenmeye Etkisi: Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi" başlıklı doktora tez çalışmasını müdürlüğümüzün faaliyetlerini aksatmayacak şekilde ve gönüllülük esastı olmak koşuluyla; uygulanmasında herhangi bir sakınca bulunmamakta olup, Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir. Gereğini bilgilerinize arz ederim		
Cengiz KESKİN Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürü		
Bu belge elektronik ortamda imzalanmıştır. Evrakın imzalandığı tarihi ve imza bilgisi e-gov portalı üzerinden kontrol edilebilir. Elektronik imza adresinden kontrol edilebilir. Birtakım 2019 sayılı yasa ile değiştirilmiştir. 2019 sayılı yasa ile değiştirilmiştir. MAMAK BELEDİYESİ, 06100 SAKARYA YOLU 1 e-posta: selma.alkan@mamak.bel.tr Telefon: 3910634		
Ayrıntılı bilgi için selma.alkan@mamak.bel.tr Elektronik Ağ: https://www.mamak.bel.tr KEP - tackwondofederasyonu@hu01.kep.tr		

Ek-6 Etik Kurul Kararı

T.C
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurulu Başkanlığı

Sayı : 85434274-050.04.04 / 279822
Konu : Etik Kurul Kararı Hakkında

13. 10. 2021

Sayın Mert Mazhar ERDURAN

İlgi: 12/08/2020 tarihli başvurunuz.

“Dart Öğreniminde Farklı Geri Bildirim Türlerinin Öğrenmeye Etkisi: Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı teziniz ile ilgili olarak Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Alt Etik Kurulunun 11/10/2021 tarihli toplantısında alınan 14/160 sayılı kararın bir örneği ilişikte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi saygılarımla rica ederim.

Prof. Dr. Ercan BAYAZITLI
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EKLER:
Karar Örneği (1 sayfa)

Ek-7 Etik Kurul Karar Örneği

ANKARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ALT ETİK KURULU KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi : 27/09/2021

Toplantı Sayısı : 14

Karar Sayısı : 160

160-Üniversitemiz Spor Bilimleri Fakültesi öğretim üyesi **Doç. Dr. Nevin Gündüz**'ün danışmalığını yaptığı, doktora öğrencisi **Mert Mazhar Erduran**'ın "Dart Öğreniminde Farklı Geri Bildirim Türlerinin Öğrenmeye Etkisi: Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi" başlıklı tezi ile ilgili 12/08/2021 tarihli "İnsan Üzerinde Yapılan Klinik Dışı Araştırmalar Başvuru Formu" Etik Kurulumuzca incelenmiştir.

Yapılan görüşmeler ve incelemeler sonucunda, **Doç. Dr. Nevin Gündüz**'ün danışmalığını yaptığı, doktora öğrencisi **Mert Mazhar Erduran**'ın "Dart Öğreniminde Farklı Geri Bildirim Türlerinin Öğrenmeye Etkisi: Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi" başlıklı tezi ile ilgili COVID-19 salgını nedeniyle; çalışma takviminiz de dâhil araştırmanızda oluşabilecek tüm değişikliklerin Etik Kurulumuza yazılı olarak bildirilmesi, araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olması koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi.